

MASKIN
ENTREPRE
NÖRERNA

Ett kollektivavtal mellan Maskinentreprenörerna och Seko, 2025 06 01 – 2027 05 31

MASKINFÖRÄR AVTALET 2025

Maskinföraravtalet 2025–2027
MASKINENTREPRENÖRERNA/SEKO

Tryckt av Exakta Print AB 2025

Omslagsfoto: Per Kristiansen

Ersätter utgåvan år 2023–2025

Upplaga: 5700 ex

MASKINFÖRAR- AVTALET

2025–2027

KOLLEKTIVAVTAL

mellan

Maskinentreprenörerna (ME)

och

Seko

Service- och kommunikationsfacket

Innehåll

§ 1 AVTALETS OMFATTNING, FÖRENINGSRÄTT M.M.

1.1	Avtalets omfattning.....	11
1.2	Arbetets ledning och föreningsrätt	12
1.3	Lokala överenskommelser - disposivitet.....	12
1.4	Definitioner av parter och begrepp i detta avtal	12
1.5	Ordningsregler m.m.	14

§ 2 Anställningsskydd

2.1	Lagen om anställningsskydd.....	17
2.2	Tillsvidareanställning	17
2.3	Tidsbegränsad anställning	17
2.4	Provanställning	17
2.5	Besked om att tidsbegränsad anställning inte kommer att fortsätta	19
2.6	Uppsägning från arbetsgivarens sida	19
2.7	Arbetsgivarintyg	19
2.8	Uppsägningstid	20
2.9	Turordning vid uppsägning	20
2.10	Företrädesrätt till återanställning och högre sysselsättningsgrad ..	21
2.11	Särskilda regler för säsongsanställning.....	21
2.12	Samråd och förhandling	22
2.13	Tvister	22
2.14	Skadestånd	22

§ 3 Överenskommelse om lönebildning i företagen

3.1	Grundläggande principer för lönebildning i företagen	24
3.2	Lönesättning	24
3.3	Former för lönesystem.....	25
3.4	Förhandlingsordning - intressetvister	25
3.5	Fredsplikt	26
3.6	Nämnden för Lönefrågor	26

§ 4 Löner 2025 – 2027

4.1	Utgående löner	27
4.2	Ikraftträdande	27
4.3	Höjning av utgående lön - tidlön	27

§ 5	Allmänna lönebestämmelser	
5.1	Löneform	29
5.2	Tidlöner – Grundlöner	29
5.3	Förberedelse och avslutningsarbeten	32
5.4	Utbetalning av lön	32
5.5	Kortvarigt arbete.....	33
5.6	Granskning	33
§ 6	Särskilda lönetillägg	
6.1	Ersättning för övertidsarbete	34
6.2	Ersättning för obekväm arbetstid	35
6.3	Ersättning för skiftarbete	35
6.4	Ersättning för arbete i bergtrum.....	36
6.5	Ersättning för förkortad arbetstid	36
6.6	Ersättning för beredskapstjänst	36
§ 7	Löneavdrag vid frånvaro och ledighet	
7.1	Avdrag från månadslön och timlön	37
7.2	Avdrag från månadslön vid tjänstledighet samt övrig frånvaro	37
7.3	Permittering	38
7.4	Permitteringslön	39
7.5	Väntetidsersättning	40
7.6	Sjuklön.....	41
7.7	Sjukanmälan m.m. 8 och 9 §§ lagen om sjuklön	42
7.8	Havandeskapslön	43
7.9	Föräldrapenningtillägg (FPT)	43
§ 8	Rätt till ledighet och permission	44
§ 9	Semester	
9.1	Allmänna bestämmelser	46
9.2	Förskjutning av semesterår och/eller intjänandeår	46
9.3	Semesterledighet.....	46
9.4	Förläggning av huvudsemester enligt 12 § semesterlagen	46
9.5	Förläggning av semesterdagar utöver huvudsemestern	47
9.6	Förläggning av del av huvudsemester och beräkning av semesterledighet	47
9.7	Semesterledighet för visstidsanställda	47
9.8	Beräkning av arbetstid	47
9.9	Beräkning av semesterdagar med semesterersättning	48
9.10	Semesterlön	48
9.11	Semesterersättning för månadsavlönade	48
9.12	Obetalda semesterdagar.....	49
9.13	Ändrad sysselsättningsgrad	49
9.14	Utbetalning av semesterlön - semestertillägg	49
9.15	Sparande av semester	49
9.16	Månadsavlönade säsongsanställda medarbetare	49

9.17	Utbetalning av semesterlön	49
9.18	Sjukdom m.m. under semesterledighet.....	50
9.19	Semester för nyanställda m fl.	50
9.20	Giltighetstid	50
10	Resekostnadsersättning och traktamente	
10.1	Reskostnadsersättning vid dagliga resor	51
10.2	Traktamente vid övernattnng.....	52
10.3	Förrättningstillägg.....	52
10.4	Traktamentsersättning och förrättningstillägg	52
10.5	Daglig resa på förrättningsorten	53
10.6	Traktamente vid utlandstjänstgöring	53
10.7	Påbörjande och avslutande av förrättning och vid huvudsemester	53
10.8	Förrättning under helg, söndag eller fredag	54
10.9	Traktamente vid olycksfall och sjukdom.....	54
10.10	Gemensamma bestämmelser.....	54
10.11	Överenskommelse om användande av egen bil i tjänsten.....	57
10.12	Allmän bestämmelse	58
10.13	Vägtullar och trängselavgifter	58
10.14	Ersättning för förarkort avsedda att användas i digitala färdskrivare	58
§ 11	Arbetstider	
11.1	Omfattning.....	59
11.2	Ordinarie arbetstidens längd och omfattning	59
11.3	Arbetstidsförkortning	60
11.4	Ordinarie arbetstidens förläggning.....	61
11.5	Nattvila	62
11.6	Arbetstidsförkortning vid nattarbete	63
11.7	Raster, måltidsuppehåll, pauser	64
11.8	Dygnsvila	64
11.9	Veckovila.....	64
11.10	Beredskapstjänst	65
11.11	Övertid	65
11.12	Överenskommelser och dispens.....	66
11.13	Anteckningar om övertid.....	66
11.14	ME - Seko arbetstidsnämnd.....	66
11.15	Förhandlingsordning.....	66
11.16	Skadestånd	67
§ 12	Arbete i bergtrum	
12.1	Särskilda bestämmelser för arbete i bergtrum	68
12.2	Bergtrumsarbetets huvudgrupper	68
12.3	Definition	69
12.4	Arbetstid i bergtrum	70
12.5	Övriga bestämmelser för arbete i bergtrum	70

§ 13	Arbetsmiljö	
13.1	Gemensamma utgångspunkter, mål och inriktning	72
13.2	Partssamverkan	72
13.3	Samverkan i företagen	72
13.4	Företagshälsovård	73
13.5	Utbildning	73
§ 14	Personalutrymmen	
14.1	Partsgemensam tolkning av standard för personalutrymmen	75
14.2	Standard för personalutrymmen	75
14.3	Bodstandard	76
14.4	Vagnstandard	76
14.5	Befintligt vagnbestånd	77
14.6	Partsgemensam tolkning av överenskommelsen om personalutrymmen	77
§ 15	Förtroendemannaöverenskommelsen	
15	Överenskommelse om tillämpning av lagen om facklig förtroendemannas ställning på arbetsplatsen (FML)	78
15.1	Facklig förtroendeman verksam hos huvudentreprenör (1 § andra stycket FML)	78
15.2	Begreppet "arbetsplatsen" i maskinföretag (1 § andra stycket FML)	78
15.3	Tillgång till utrymme m.m.(3 § FML)	78
15.4	Omfattningen och förläggningen av den fackliga förtroendemannans ledighet för det fackliga uppdraget samt ersättning för detta(6 och 7 §§ FML)	79
15.5	Anställnings upphörande m.m.(5 och 8 §§ FML)	80
15.6	Tolkningsföreträdare(9 § FML)	81
§ 16	In- och utlåning av arbetskraft mellan företag	
16.1	Regler vid in- och utlåning av arbetskraft	82
16.2	Utlåning	82
16.3	Inlåning	82
16.4	In- och uthyrning av arbetskraft mellan företag	83
16.5	Tillämplighet	83
§ 17	Inhyrning av arbetskraft vid företrädesrätt till återanställning	
17.1	Bakgrund	84
17.2	Förhandling, överläggning och tvist om inhyrning	84
§ 18	Överenskommelse om tillämpningen av 38 § MBL	
18.1	Gemensamma utgångspunkter för kvalitet och kompetens	87
18.2	Primär förhandling genom upprättande av förteckning m.m.	87
18.3	Revidering av underentreprenörförteckning	88
18.4	Avförande av entreprenör från förteckning	88
18.5	Primär förhandling i övriga fall	89
18.6	Maskincentralöverenskommelsen	89

18.7	Entreprenadkedjor.....	89
18.8	Anmälan av arbetsplats	90
§ 19	Förhandlingsordning rättstvister	
19.1	Förhandling.....	91
19.2	Lokal förhandling.....	92
19.3	Central förhandling.....	93
19.4	Arbetsdomstolen.....	93
19.5	Preskription	93
19.6	Partsförhållanden.....	94
§ 20	Förteckning över särskilda överenskommelser	
20.1	Överenskommelser som inte finns i avtalstrycket.....	95
20.2	Överenskommelser som finns i särskilt avtalstryck	95
20.3	Övriga överenskommelser som gäller inom avtalsområdet.....	95
§ 21	Avtalets giltighetstid	
21.1	Avtalsperiod	96
§ 22	Särskilda regler timlön vid kortvarigt arbete	
22.1	Timlöner 2025-2027.....	97
22.2	Höjning av utgående lön.....	97
22.3	Övertidsersättning 2025-2027	98
22.4	Tillägg för obekväm arbetstid 2025-2027.	98
22.5	Skifttillägg 2025-2027	99
22.6	Tillägg för arbete i berggrum 2025-2027.....	99
22.7	Kompensation för timavlönade vid förkortad arbetstid	100
22.8	Löneavdrag vid frånvaro och ledighet	100
22.9	Avdrag vid tjänstledighet samt övrig frånvaro	100
22.10	Sjuklönens storlek enligt 6 och 7 §§ lagen om sjuklön.....	100
22.11	Semesterlön	101
22.12	Arbetstidsförkortning vid nattarbete	102
Bilagor		
	YRKESUTBILDNINGSAVTAL 2020	103
KONTAKTUPPGIFTER PARTER		112
SÖKORDSREGISTER		113

§ 1 AVTALETS OMFATTNING, FÖRENINGSRÄTT M.M.

1.1 Avtalets omfattning

Detta avtal mellan Maskinentreprenörerna (ME) och Service- och Kommunikationsfacket (Seko) omfattar löner och anställningsvillkor för arbetstare anställda i företag anslutna till Maskinentreprenörerna.

- 1.1.2 Avtalet omfattar byggande, drift, underhåll och reparationer av vägar, gator, järnvägar, spårvägar och tunnelbanor, enligt vad som framgår av nedanstående:
1. Gator och vägar.
 2. Skogsbilvägar.
 3. All form av beläggningsarbeten inklusive isoleringsarbeten.
 4. Trafiklinjemarkering.
 5. Järnvägar, spårvägar och tunnelbanor.
 6. Mark- och ledningsarbeten.
 7. Allt schaktarbete i samband med kabelförläggning.
 8. Krossningsverksamhet och tillverkning av beläggningsmaterial.
 9. Avtalet omfattar även med ovanstående sammanhängande rengörings-, städnings-, och andra liknande servicearbeten, inklusive vinterväghållning, liksom bearbetning av återvinnings- och restprodukter från verksamhet som omfattas av avtalet.
 10. Avtalet omfattar även interna transporter som utförs inom arbetsplatsens område enligt punkterna 1-9.

Vid företag eller del av företag med blandad verksamhet inom entreprenadmaskinbranschen, dvs. verksamma inom såväl Entreprenad- och Maskinföraravtalets tillämpningsområden – ska huvudsaklighetsprincipen gälla rörande kollektivavtalsstillhörigheten.

Detta innebär att alla maskin- och bilförare som är sysselsatta inom samma företagsenhet ska vid blandad verksamhet vara bundna av samma kollektivavtal. För bedömningen av avtalsstillhörigheten ska företaget och berörda lokala fackliga organisationer inom Byggnads och Seko varannat år göra en gemensam genomgång av företagets blandade verksamhet.

Om vissa arbetsmoment på ett och samma objekt beräknas understiga 600 timmar ska ett och samma kollektivavtal gälla för allt arbete på objektet. Detta gäller oavsett om objektets arbetsmoment faller in under annat kollektivavtal.

1.2 Arbetets ledning och föreningsrätt

- 1.2.1 Med iakttagande av avtalets bestämmelser i övrigt äger arbetsgivaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt anta medarbetare samt använda medarbetare, oavsett om dessa är organiserade eller inte.
- 1.2.2 Föreningsrätten ska å omse sidor lämnas okränkta.

1.3 Lokala överenskommelser – dispositivitet

- 1.3.1 Arbetsgivaren och lokal facklig organisation har rätt att överenskomma om avvikelse från kollektivavtalsbestämmelserna där så särskilt anges i avtalet samt avseende de allmänna anställningsvillkoren i §§ 3-11 och 22. Sådan överenskommelse ska vara skriftlig och får inte strida mot lag eller god sed på arbetsmarknaden.
- 1.3.2 Om överenskommelse inte kan uppnås gäller vad som anges i motsvarande centrala avtalsbestämmelse.

1.4 Definitioner av parter och begrepp i detta avtal

1.4.1 Parter

Benämning i avtalet *Definition*

Företaget Arbetsgivaren	Den juridiska person, enskild näringsidkare eller annan som kan ingå anställningsavtal med medarbetare.
Medarbetaren	Den anställda vid företaget.
Facklig förtroendemän	Medarbetare på företaget som är utsedd av Seko att sköta det lokala fackliga arbetet. Seko har att informera arbetsgivaren om fackliga förtroendemännens behörighet och mandat.
MB-grupp	Den sammanslutning av medarbetare som är utsedd av Seko för att sköta det lokala fackliga arbetet. Seko har att informera arbetsgivaren om MB-gruppens organisation, uppgifter och mandat.

Lokal facklig organisation	Ombudsman på Seko:s lokalkontor eller i förekommande fall MB-grupp eller facklig förtroendeman med mandat att företräda Seko.
Maskinentreprenörerna (ME)	Arbetsgivarorganisation
Service- och Kommunikationsfacket (Seko)	Arbetsstagarorganisation
Centrala parterna	ME och Seko som träffat detta avtal

1.4.2 Samråd och förhandlingar

Benämning i avtalet *Definition*

Samråd med medarbetare	Arbetsgivarens samråd med medarbetare.
Överenskommelse med medarbetare	Överenskommelse som träffas mellan arbetsgivaren och medarbetare.
Samråd med lokal facklig organisation	Samråd med ombudsman på Seko:s lokalkontor eller i förekommande fall MB-grupp eller facklig förtroendeman med mandat att företräda Seko.
Lokal förhandling	Lokal förhandling med ombudsman på Seko:s lokalkontor eller i förekommande fall MB-grupp eller facklig förtroendeman med mandat att företräda Seko.
Central förhandling	Förhandling och överenskommelse i kollektivavtalsform mellan de centrala parterna, då de lokala parterna genomfört lokal förhandling och inte kunnat träffa överenskommelse. Sådan överenskommelse är bindande för de lokala parterna.
Central överenskommelse	

1.4.3 Lagar

<i>Benämning i avtalet</i>	<i>Definition</i>
ALF	Lag om arbetslöshetsförsäkring
AML	Arbetsmiljölagen
ATL	Arbetsbetslagen
FL	Föräldraledighetslagen
FML	Lag om facklig förtroendemannas ställning på arbetsplatsen
LAS	Lag om anställningsskydd
MBL	Lag om medbestämmande i arbetslivet

1.5 Ordningsregler m.m.

1.5.1 Allmänna ordningsregler

Allt arbete ska utföras yrkesmässigt och enligt givna föreskrifter. Arbetsgivaren äger att under arbetets gång kontrollera utförandet och påkalla rättelse, där behov föreligger.

Föreskrifter som på arbetsplats meddelats till förekommande av olycksfall eller eldsvåda (ex. förbud mot tobaksrökning), ska följas.

Ombud från Seko äger rätt att besöka arbetsplatsen. I samband härmed bör information om besöket lämnas till arbetsgivaren.

1.5.2 Personlig skyddsutrustning

Arbetsgivaren tillhandahåller lämplig personlig skyddsutrustning för arbetets utförande. För arbeten vid högspänning ska arbetsgivaren tillhandahålla plagg under överdragskläderna i det fall som riskbedömningar visar att det behövs särskilda underkläder.

1.5.3 Skyddsskor

Arbetsgivaren bekostar ett par skyddsskor med spiktrampskydd och skyddståhätta per 12-månadersperiod.

Vid arbete där slitage eller skadlig påverkan gör att skyddsskorna inte längre fyller sin funktion som skyddsskor, äger medarbetare rätt att i utbyte mot dessa i stället erhålla ett par andra utan kostnad, varvid ny 12-månadersperiod påbörjas.

Medarbetare har, för det fall behov uppkommer av ytterligare skyddsskor men av annan typ, rätt att för inköp av sådana av arbetsgivaren erhålla

bidrag med 50 procent av priset. Arbetsgivaren har rätt att anvisa inköpsställe.

Skyddsskor är såväl skor, kängor och stövlar som är försedda med spiktrampskydd och skyddståhätta.

1.5.4 Fria överdragskläder

Medarbetare har rätt att utan kostnad av arbetsgivaren erhålla en omgång överdragskläder för varje påbörjad anställningsperiod om 12 månader. Detta gäller under förutsättning att anställningen avses pågå minst 3 månader.

Med överdragskläder förstås hängselbyxa/midjebyxa med blus eller overall för årstiden anpassade till väderleken.

1.5.5 Klimatanläggning

Maskin inom maskingrupperna hjullastare, grävmaskiner (band och hjul), grävlaster, teleskoptruckar och dumptrar med maskinvikt över 2 ton, ska vara försedd med klimatanläggning om det är tekniskt möjligt.

1.5.6 Skyddsglasögon

Vid arbeten där skyddsglasögon krävs enligt arbetsmiljölagstiftningen och där det finns risk att arbetet kan medföra skador på medarbetarens privata glasögon, ska arbetsgivaren tillhandahålla fungerande skydd för dessa.

1.5.7 Drogkontroller och personlig integritet

Alkohol- och drogmisshandling hos medarbetare ska hanteras skyndsamt och utifrån individens behov. Medarbetare ska respektera att alkohol och/eller droger inte får förekomma på arbetsplatser.

Vid införandet av alkohol- och drogtestning, eller förändring av omfattning eller rutiner för kontrollerna har arbetsgivaren förhandlings- skyldighet mot lokal facklig organisation.

Kontroller i avsikt att upptäcka alkohol- och drogmisshandling hos medarbetare ska genomföras på ett sätt som medför så lite kränkning som möjligt av medarbetarens personliga integritet. Kan kontrollåtgärden utföras genom olika tillvägagångssätt ska det användas som minst påverkar medarbetarens personliga integritet.

Provtagning ska ske avskilt för varje medarbetare och analys av provsvar ska göras av ackrediterat laboratorium. Vid behov av rehabiliteringsåtgärder ska sådana vidtas enligt gällande lag och föreskrifter.

1.5.8 Arbetsmiljö och säkerhet

Medarbetaren är skyldig att rätta sig efter vid var tid gällande arbetsmiljöinstruktioner och säkerhetsföreskrifter som av arbetsgivaren meddelats gälla på arbetsplatsen. Parterna i detta avtal ser allvarligt på fall där

instruktioner och föreskrifter enligt ovan inte efterlevs.

Arbetsgivaren är skyldig att försäkra sig om att berörd medarbetare har tillräckliga kunskaper och att medarbetaren erhåller skriftliga och/eller muntliga instruktioner och rätt typ av utrustning för arbetet.

1.5.9 Elektroniska övervakningssystem

Användandet av elektroniska övervakningssystem, till exempel GPS ska ske på ett sätt som medför så liten påverkan som möjligt på arbetstagarens personliga integritet. Vid val av olika tillvägagångssätt ska det som minst påverkar arbetstagarens personliga integritet användas.

Arbetsgivaren ska göra en intresseavvägning och följa god sed på arbetsmarknaden samt Integritetsskyddsmyndighetens regler och rekommendationer vid införandet och användandet av elektroniska övervakningssystem.

Innan företaget inför ett elektroniskt övervakningssystem skall företaget förhandla enligt 11 § MBL där följande frågor ska beaktas:

- Informationsinsamlandets ändamål,
- Varför informationen samlas in och till vad den får användas,
- Befattningar eller namngivna personer som har rätt att ta del av information,
- Annat som är väsentligt ur integritetssynpunkt, som exempelvis lokalisering utom arbetstid.

Uppgifterna får inte sparas längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med informationsinsamlandet. Loggfunktion ska finnas i systemet. Företaget ska på begäran uppvisa alla relevanta handlingar för facklig företrädare.

Det skall finnas rutiner om hur företaget informerar berörda medarbetare om införandet av systemet, om Integritetsskydds-myndighetens regler samt vem som har rätt att ta del av insamlade uppgifter.

Fordon/maskiner eller annan utrustning som utrustats med positioneringsteknik bör märkas med dekal framtagen av centrala parter.

Elektroniska övervakningssystem får inte användas för rutinmässig kontroll av arbetad tid. Vid konkret misstanke om allvarligt missbruk av arbetsgivarens förtroende, ska arbetsgivaren underrätta arbetstagarorganisationen innan kontroll utförs och erbjuda facklig representant att delta vid granskning av data.

Positioneringsdata får inte delges tredje part utan den enskildes skriftliga medgivande.

§ 2 Anställningsskydd

2.1 Lagen om anställningsskydd

Lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS) gäller i den mån inte annat följer av detta avtal eller av huvudavtalet mellan Svenskt näringsliv, LO och PTK om trygghet, omställning och anställningsskydd.

2.2 Tillsvidareanställning

Tillsvidareanställning är huvudanställningsform inom avtalsområdet. Avtal om tidsbegränsad anställning får dock träffas i de fall som anges i 2.3 och 2.4.

2.3 Tidsbegränsad anställning

Utöver vad som föreskrivs i anställningsskyddslagen får avtal om tidsbegränsad anställning träffas för lärlingar och när medarbetaren uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS.

Vidare kan avtal kan träffas mellan arbetsgivare och lokal facklig organisation om annan tidsbegränsad anställning.

Anmärkning till första stycket

Lärling kan, efter dispens från BYN-regionen, anställas för begränsad tid. Sådan dispens kan ges om det gynnar arbetssökande lärlings möjligheter att genomföra kvarvarande utbildning/kvalificeringstid. Arbetsgivaren ska innan sådan anställning sker ansöka om särskild dispens hos BYN-regionen och därvid ange förutsättningarna för anställningen av lärlingen.

2.4 Provanställning

- 2.4.1 Avtal får träffas om en tidsbegränsad provanställning, om provotiden är högst 6 månader, dock att sådan anställning endast ska förekomma vid arbete där anställningen ska övergå i en tillsvidareanställning efter provotidens utgång.

- 2.4.2 Provanställning får inte förekomma avseende medarbetare, som vid anställningens ingående på arbetsgivarens begäran visar att denne tidigare innehaft anställning av likartat slag och under samma förutsättningar i företaget eller i koncernen under minst 6 månader de senaste 2 åren.

Provanställning får heller inte tillämpas för arbetstagare som redan är tillsvidareanställd i ett företag och som erbjuds en lärlingsutbildning i företaget.

- 2.4.3 Om inte annat avtalats, får en provanställning avbrytas före prøvotidens utgång. En arbetsgivare, som avser att ge en medarbetare besked om att provanställning ska avbrytas i förtid eller avslutas utan att övergå i en tillsvidareanställning, ska underrätta medarbetaren om detta minst 2 veckor i förväg. På motsvarande sätt har medarbetaren en skyldighet att ge arbetsgivaren besked två veckor i förväg om medarbetaren avbryter provanställningen i förtid eller avslutar provanställningen utan att den övergår i en tillsvidareanställning.

Företagslärling som genomgår grundutbildning enligt Yrkesutbildningsavtalet § 4 kan provanställas högst 12 månader, dock gäller att företagslärlingar inom maskinyrken kan provanställas högst sex månader. En provanställning av företagslärling som omfattar 12 månader övergår automatiskt till en tillsvidareanställning om grundutbildningen slutförs efter sex månader men före 12 månader.

För en provanställning av företagslärling som omfattar tolv månader och där sex månader av provanställningen har förflutit, har arbetsgivaren i stället en skyldighet att skriftligen underrätta lärlingen och informera BYN-regionen minst två månader i förväg.

Arbetsgivaren ska informera lokal facklig organisation om ingångna avtal om provanställning av lärling.

Lärling under kvalificeringstid enligt Yrkesutbildningsavtalet § 6 kan provanställas högst sex månader. Lärling som har fullgjort sin grundutbildning som företagslärling hos arbetsgivaren kan inte provanställas hos samma arbetsgivare under kvalificeringstiden.

Anmärkning

Vid beräkning av anställningstid i detta hänseende inräknas inte tid i praktikarbete, feriearbete och yrkesorienteringspraktik enligt Ö 3/2017 eller Ö 8/2019.

2.5 Besked om att tidsbegränsad anställning inte kommer att fortsätta

Nedan bestämmelser ersätter 15 § LAS.

- 2.5.1 En medarbetare som är anställd för begränsad tid enligt 2.3 och som inte kommer att få fortsatt anställning när anställningen upphör, ska få besked av arbetsgivaren om detta minst 1 månad före anställningstidens utgång.

Är anställningstiden så kort att besked inte kan lämnas 1 månad i förväg, ska beskedet i stället lämnas när anställningen börjar.

- 2.5.2 När medarbetare ska skiljas från sin anställning, av annan anledning än arbetsbrist, ska en uppsägningstid enligt 2.8.1 iakttagas från arbetsgivarens sida, dock inte längre än till det avtalade arbetets färdigställande.

Den anställda har att iaktta uppsägningstiden i 2.8 under det avtalade arbetets gång, dock inte längre än till det avtalade arbetets färdigställande.

2.6 Uppsägning från arbetsgivarens sida

Bestämmelserna i 7 § LAS och Huvudavtalet (kap. 3 §§ 2-6) kompletteras av nedanstående regler.

- 2.6.1 Omplaceringsområde fastställs i samråd mellan arbetsgivare och berörd lokal facklig organisation med beaktande av företagets organisatoriska uppbyggnad.

Kan enighet inte uppnås, utgör distrikt/förvaltning eller motsvarande enhet inom företaget, omplaceringsområden. Fastställande av omplaceringsområde bör ske samtidigt som turordningsområde fastställs.

- 2.6.2 Vid arbetsbrist ska - innan arbetsgivaren vidtar utredning om omplaceringsmöjligheter - arbetsgivaren efterhöra om den berörde medarbetaren har anspråk på omplacering inom det fastställda omplaceringsområdet. Avstår medarbetaren från anspråk på omplacering har arbetsgivaren fullgjort sin omplaceringsskyldighet.

Medarbetare, som önskar göra anspråk på omplacering, ska informera arbetsgivaren omgående, dock senast inom 2 arbetsdagar efter mottagandet av erbjudandet om omplacering. Vid omplacering till annat arbete, ersätts medarbetaren med den lön som gäller för det nya arbetet.

2.7 Arbetsgivarintyg

I samband med att medarbetares anställning upphör ska arbetsgivaren, om arbetstagaren så begär, överlämna ett komplett ifyllt arbetsgivarintyg enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Arbetsgivaren ska, efter anställningens upphörande och om begäran framställts av medarbetaren, överlämna intyget snarast möjligt, dock senast inom 5 veckor från begäran.

2.8 Uppsägningstid

För både arbetsgivare och medarbetare gäller en minsta uppsägningstid av 1 månad.

2.8.1 Uppsägningstid från arbetsgivarens sida följer av 11 § LAS.

Om en medarbetare som är ledig med graviditetsspenning sägs upp på grund av arbetsbrist och medarbetaren senast vid inledningen av ledighetsperioden har ansökt om föräldraledighet, börjar uppsägningstiden att löpa vid den tidpunkt då medarbetaren helt eller delvis återgår i arbete eller enligt sin ansökan om ledighet skulle ha återgått i arbete.

Ovan gäller vid ledighet med graviditetsspenning från och med den sextonde dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse.

2.8.2 Uppsägning från medarbetarens sida

Medarbetaren är skyldig att iaktta en uppsägningstid av:

- 2 månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst 2 år.

Anmärkning

Uppsägningstid enligt ovan gäller för anställningar som ingås efter den 1 juni 2023.

2.8.3 Den dag då uppsägningen sker ska inte inräknas uppsägningstiden.

2.9 Turordning vid uppsägning

Bestämmelserna i 22 § LAS och Huvudavtalet (kap. 3 §§ 8 och 9), kompletteras av reglerna nedan.

2.9.1 Turordningen fastställs för tillsvidareanställda särskilt för varje yrkesgrupp (turordningsenhet) inom det verksamhetsområde som överenskommelse träffats med lokal facklig organisation med beaktande av företagets organisatoriska uppbyggnad. Kan sådan överenskommelse inte träffas, gäller som turordningsområde förutvarande arbetsförmedlingsdistriktets verksamhetsområde.

Lärlingar inom respektive yrkesgrupp turordnas var för sig på separata turordningslistor om inte annat överenskommes mellan arbetsgivaren och lokal facklig organisation.

2.9.2 Överenskommelse om annan avvikelse från turordningsreglerna får träffas vid förhandling enligt 11 § MBL och genom samråd.

2.10 Företrädesrätt till återanställning och högre sysselsättningsgrad

Företrädesrätt till återanställning enligt 25 § LAS gäller inom det turordningsområde och den turordningsenhet där arbetstagaren tidigare har varit sysselsatt.

Företrädesrätt till anställning med högre sysselsättningsgrad enligt 25 a § LAS gäller, om arbetsgivaren har flera turordningsområden, inom det turordningsområde där arbetstagaren är sysselsatt på deltid.

En arbetstagare kan inte göra gällande sin företrädesrätt om anställningen skulle strida mot 2.3.

2.11 Särskilda regler för säsonganställning

2.11.1. Förhandlingsskyldighet och samråd vid säsonganställning

2.11.1.1 Innan arbetsgivaren ingår avtal om säsonganställning ska samråd äga rum.

Samråd sker med lokal facklig organisation.

Berör en fråga endast viss turordningsenhet, sker samråd med representer för denna.

2.11.1.2 Innan arbetsgivare tillämpar säsonganställning föreligger ny förhandlingsskyldighet om förhållandena för säsongarbetets bedrivande väsentligen ändrats. Förhandling ska genomföras för varje verksamhetsområde (motsvarande) för sig.

2.11.2 Besked om att säsonganställning inte kommer att fortsätta

Vid besked enligt 2.5 till anställd för viss säsong anges den förväntade tidpunkten för säsongarbetets slut. Om klimatförhållandena medger att säsongarbetet därefter kan fortsätta och anställningen på denna grund kan förlängas för ytterligare någon tid, träffas särskild överenskommelse om detta.

Överenskommelse om sådan förlängd säsonganställning ska skriftligen bekräftas av arbetsgivare och medarbetare. Nytt besked krävs inte.

Vid säsongarbete ska arbetsgivaren till de medarbetare med företrädesrätt enligt 2.11.4, som inte kan beredas arbete för nästkommande säsong, lämna besked om detta minst 1 månad dessförinnan.

2.11.3 Turordning vid säsonganställning

2.11.3.1 För medarbetare som anställts för viss säsong ska vid sådant besked, som ska lämnas enligt 2.5, platsen i turordningen för respektive yrkesgrupp (turordningsenhet) bestämmas med utgångspunkt från medarbetarens anställningstid under avtalad viss säsong.

2.11.3.2 För säsonganställd medarbetare, som varit anställd hos samma arbetsgivare minst 2 säsonger i följd, varje säsong under minst 4 månader ska vid besked som ska lämnas enligt 2.5, platsen i turordningen i stället bestämmas med utgångspunkt från medarbetarens sammanlagda anställningstid.

Vid lika anställningstid ger högre levnadsålder företräde till fortsatt arbete.

2.11.4 Företrädesrätt till återanställning vid säsonganställning

För säsonganställd arbetstagare gäller företrädesrätt till återanställning för den arbetstagare som varit anställd hos samma arbetsgivare minst två säsonger i följd varje säsong under minst fyra månader.

2.12 Samråd och förhandling

Innan arbetsgivaren vidtar någon av nedanstående åtgärder ska samråd äga rum:

1. Ingående av avtal om provanställning.
2. Besked enligt 2.5.

Samråd sker med lokal facklig organisation.

Berör en fråga endast viss turordningsenhet, sker samråd med representer för denna.

Lokal MB-förhandling mellan företag och lokal facklig organisation enligt 29 § LAS, ska påbörjas snarast och bör, om inte parterna enas om annat, vara avslutad inom 10 arbetsdagar efter det att motparten fått del av förhandlingsframställan.

2.13 Tvister

Beträffande tvisters handläggning hänvisas till förhandlingsordningen, § 19.

2.14 Skadestånd

En arbetsgivare som bryter mot detta avtal ska betala inte bara lön och andra anställningsförmåner som medarbetaren kan ha rätt till utan även ersättning för skada som uppkommer.

Medarbetare som bryter mot detta avtal genom att lämna sin anställning utan att iaktta föreskriven uppsägningstid eller del av denna ska till arbetsgivare utge skadestånd för den skada och olägenhet som därigenom vållas med belopp motsvarande 100 procent av utgående lön, för den del av uppsägningstiden som inte iakttagits.

Arbetsgivare och medarbetare som bryter mot detta avtal genom att inte iaktta föreskriven beskedstid enligt 2.4.3 ska utge skadestånd med belopp motsvarande 100 procent av utgående lön för den del av beskedstiden som inte iakttagits.

För att reglera skadeståndsfördran enligt andra stycket eller skadeståndsfördran för brott mot 2.4.3 får arbetsgivare göra avdrag på medarbetarens slutlön.

Innan medarbetare kan bli skyldig att utge skadestånd enligt ovan ska arbetsgivaren skriftligen erinra medarbetaren om dennes arbetsplikt och avtalets skadeståndssanktion. För det fall arbetsgivaren kvittar skadeståndet mot inestående lönefordran ska detta ske med iakttagande av kvittningslagen § 4.

§ 3 Överenskommelse om lönebildning i företagen

3.1 Grundläggande principer för lönebildning i företagen

Lönesättningen ska vara en del av en produktivitets- och intäktsskapande process och stimulera till ökade insatser och arbetsglädje.

Lönen bestäms med hänsyn till ansvar och svårighetsgrad i arbetsuppgifter och medarbetarens sätt att uppfylla dessa i förhållande till företagets produktion, mål och verksamhetsinriktning.

Yrkesskicklighet, branscherfarenhet och kompetens, initiativförmåga, idérikedom, innovationskraft och samarbetsförmåga inom arbetsgruppen samt ekonomiskt och personligt ansvar är betydelsefulla bedömningsgrunder vid den personliga lönesättningen. Till grund för bedömningen kan också gälla tid i yrke, bransch eller i företaget. Lönesättningen måste utformas så att den accepteras och uppfattas som rättvis av medarbetarna. Samma principer för lönesättning ska gälla för män och kvinnor.

För att skapa dessa förutsättningar för lönebildningen ska företagen arbeta med en positiv syn på personalutveckling och skapa förutsättningar för en utvecklande arbetsorganisation som ger utrymme för ökat ansvar och större befogenheter. Den enskilde medarbetaren ska med hänsyn till personliga förutsättningar aktivt medverka i personalutvecklingsarbetet.

3.2 Lönesättning

En översyn av varje medarbetares utgående lön ska göras med utgångspunkt från riktlinjerna i 3.1. Översynen ska ske snarast möjligt och i enlighet med den avtalsuppgörelse som träffats mellan de centrala parterna.

Lönen utges som tidlön.

Utgående lön får inte underskrida i detta avtal angiven grundlön.

Företaget och lokal facklig organisation har ansvaret för lönebildningen. De ska genom ömsesidigt hänsynstagande i samförstånd medverka till en väl avvägd lönebildning.

Principerna för lönebildningen enligt denna överenskommelse förutsätter att de lokala parterna gör en gemensam genomgång av avtalets intentioner och tillämpning på företaget och blir överens om den.

§3 ÖVERENSKOMMELSE OM LÖNEBILDNING I FÖRETAGEN LÖNER

De centrala parterna (ME och Seko) uppgift är att ge stöd och råd vad gäller principerna för lönebildningen.

3.3 Former för lönesystem

Lönesystemet ska tillvarata den enskilde medarbetarens utveckling i arbetet och möjliggöra en arbetsorganisation med ökat ansvar och större befogenheter.

En medarbetarens lön kan byggas upp med hjälp av olika lönekomponenter som tar hänsyn till arbetsuppgifternas svårighetsgrad och innehåll, yrkesskicklighet etc.

Grundlön är lägsta lön enligt detta avtal som medarbetaren alltid är garanterad. Grundlönenivån för respektive yrkeskategori framgår av 5.2.

Lönesystemet kan bestå av följande komponenter som sammantagna inte får understiga medarbetarens garanterade grundlön.

- **Lön yrkeskategori**
Lönen baseras på arbetsuppgifternas svårighetsgrad och innehåll i förhållande till företagets produktions- och verksamhetsinriktning. Denna lönedel förändras genom personlig utveckling och ökat ansvar i verksamheten.
- **Personlig lönedel**
Personlig lönedel (utöver lön yrkeskategori) utgår ifrån den enskilde medarbetarens förmåga och skicklighet att utföra sina arbetsuppgifter. Till grund för bedömningen gäller vad som anges under 3.1.
- **Resultatlönedel**
Resultatlönedel kan baseras på hela eller delar av företagets resultat. Löneformerna jämte övriga lönebestämmelser kommenteras närmare under § 5 Allmänna lönebestämmelser.

3.4 Förhandlingsordning – intressetvister

Företaget ska förhandla om löner enligt denna överenskommelse. Löneförslag ska överlämnas i den ordning som överenskommits mellan företaget och lokal facklig organisation.

Vid oenighet bör centrala parterna konsulteras beträffande tillämpningen av avtalet innan den lokala förhandlingen avslutas. Central förhandling ska påkallas skyndsamt och senast 3 veckor efter det att den lokala förhandlingen avslutats.

Kan parterna inte enas vid central förhandling kan frågan hänskjutas till Nämnden för Lönefrågor för utlåtande. Detta ska i så fall ske senast 3 veckor efter det att den centrala förhandlingen avslutats. Nämnden har

att inom 2 månader lämna utlåtande i tvistefrågor som uppkommit inom ramen för detta avtal, såvida annat inte överenskommes.

Part, som inte iakttar de tidsfrister som anges ovan, förlorar rätten att föra frågan vidare och företaget äger rätt att fastställa lönerna.

3.5 Fredsplikt

Överenskommelsen om lönebildning innebär att fredsplikt gäller för såväl företaget, lokal facklig organisation som de centrala parterna för de frågor som regleras i denna överenskommelse.

3.6 Nämnden för Lönefrågor

Lönenämnden består av 4 ledamöter. ME och Seko utser 2 ledamöter vardera. Om nämnden är ense kan den fungera som skiljenämnd med en av nämnden utsedd opartisk ordförande.

§ 4 Löner 2025 - 2027

(1 juni 2025 till den 31 maj 2027)

4.1 Utgående löner

Lönerevision ska ske vid nedan angivna tidpunkter i enlighet med överenskomna principer för individuell lönesättning, vilka framgår av riktlinjerna i överenskommelsen om lönebildning 3.1 - 3.3.

Vid nyanställning med tillträdesdag upp till tre månader innan revisionsdag kan arbetsgivare och arbetstagare skriftligen överenskomma om att ingångslönen omfattar första lönerevisionen.

4.2 Ikraftträdande

Fr o m den 1 juni 2025 t o m den 31 maj 2027 gäller bestämmelserna i förutvarande avtal och särskilda överenskommelser; dock att de ändringar, som framgår av denna överenskommelse, träder i kraft enligt 4.2.1 - 4.2.2.

4.2.1 Ändringar och tillägg avseende grundlöner, löner, andra lönekomponenter, lönetillägg och ersättningar gäller fr o m dagen för löneändringen 2025 och 2026 varmed avses för

Månadsavlönade

Fr o m 1 juni 2025 och motsvarande revisionstillfälle för andra avtalsåret 1 juni 2026.

4.2.2 Övriga ändringar gäller fr o m den 1 juni 2025 och för andra avtalsåret 1 juni 2026 om inte annat anges.

4.3 Höjning av utgående lön - tidlön

För tiden fr o m dagen för löneändringen 2025 och 2026 gäller följande:

4.3.1 Utgående lön får därefter inte understiga de i grundlönetabellerna 5.2 angivna grundlönebeloppen.

4.3.2 För företag eller del av företag får enligt överenskommelse om lönebildning i företag 3.1 - 3.3, halva höjningen av utgående lön fördelas individuellt efter lokal förhandling.

Den individuella lönehöjningen för medarbetaren får inte understiga beloppen inom parentes i tabellerna nedan.

4.3.3 Utgående månadslöner höjs enligt tabellen nedan:

Yrkeskategorier	Fördelnings- tal i % av höjningen för yrkesarbetare	1 juni 2025 kr/mån	1 juni 2026 kr/mån
Maskin, kranförare och yrkesarbetare	100%	1228 (614)	1046 (523)
Bil och dumperförare m fl	95%	1167 (583)	994 (497)
Övriga maskinförare*) och övr. arbetare 20 år	88%	1081 (540)	920 (460)

* Med övrig maskinförare avses förare som inte har yrkesbevis och stadigvarande kör maskin för vilken det inte krävs sådant bevis. Detta innebär enligt nu gällande yrkesutbildningsavtal att maskinen inte får väga över 1 500 kg alternativt lyfta mer än fem tonmeter.

Vilka maskiner som kräver yrkesbevis framgår av Yrkesutbildningsavtalet.

4.3.4 För övriga arbetare under 20 år höjs utgående månadslöner enligt tabellen nedan:

Övriga arbetare som inte fyllt 20 år	Fördelnings- tal i % av höjningen för yrkesarbetare	1 juni 2025 kr/mån	1 juni 2026 kr/mån
som fyllt 19 år	84 %	1032 (516)	879 (439)
som inte fyllt 19 år	79 %	970 (485)	826 (413)
som inte fyllt 18 år	62 %	761 (381)	649 (324)
som inte fyllt 17 år	53 %	651 (325)	554 (277)

4.3.5 För lärlingar enligt Yrkesutbildningsavtalet höjs utgående löner i respektive utbildningssteg från och med den 1 juni 2025. Motsvarande revisionstillfällen för andra avtalsåret 1 juni 2026.

§ 5 Allmänna lönebestämmelser

5.1 Löneform

Lön utgår i form av tidlön och i förekommande fall individuella lönedelar.

5.2 Tidlöner – Grundlöner

- 5.2.1 Utgående löner får inte underskrida nedan angivna grundlöner, i den mån annat inte överenskommits i lokal förhandling mellan arbetsgivaren och lokal facklig organisation:

Yrkeskategorier	Fördelnings- tal i % av höjningen för yrkesarbetare	1 juni 2025 kr/mån	1 juni 2026 kr/mån
Maskinförare 1)		33 802	34 848
Yrkesarbetare 2)	100 %	33 628	34 674
Bil- och dumperförare m fl 3)	95 %	31 947	32 941
Övriga maskinförare och övriga arbetare 20 år 4)	88 %	29 593	30 513

- 1) Förare av mobil arbetsmaskin** (maskin- och kranförare) Minsta grundlön till fullt yrkeskunnig förare som innehar yrkesbevis enligt yrkesutbildningsavtalet, vid förande av: *lastmaskin, grävmaskin, grävlästare, bandschaktare, motorschaktvagn, vägghyvel, teleskoptruck, mobilkran, tornkran, betongpump och pålmaskin.*
- 2) Yrkesarbetare**
Minsta grundlön till fullt yrkeskunnig medarbetare som normalt utför arbete inom avtalets angivna verksamhetsområden.
- 3) Bil- och dumperförare m fl.**
Minsta grundlön till förare av dumper, tung terrängvagn, tipptruck samt bil och traktor.

4) Övriga maskinförare och övriga arbetare

Minsta grundlön för övriga maskinförare, se definition 4.3.3 och övriga arbetare utgår enligt följande tabell om medarbetaren fyllt 20 år. För övriga maskinförare och övriga arbetare som inte fyllt 20 år och som inte genomgår utbildning, se tabell nedan.

Kommentar

Yrkesarbetarbegreppet innebär inte någon förändring av praxis i förhållande till tidigare uppräknade yrken.

5.2.2 Grundlönen för övriga maskinförare och övriga arbetare som inte fyllt 20 år enligt tabellen nedan:

Grundlön övriga maskinförare och övriga arbetare som inte fyllt 20 år och inte genomgår grundutbildning	I procent av grundlön för yrkes arbetare	1 juni 2025 kr/mån	1 juni 2026 kr/mån
		33 628	34 674
a) som fyllt 19 år	84 %	28 248	29 127
b) som inte fyllt 19 år	79 %	26 566	27 392
c) som inte fyllt 18 år	62 %	20 849	21 498
d) som inte fyllt 17 år	53 %	17 823	18 377

5.2.3 Lön för feriearbetande skolorning som inte fyllt 20 år enligt tabellen nedan:

Feriearbetande skolorning som inte fyllt 20 år*)	I procent av grundlön för yrkesarbetare	1 juni 2025 kr/mån	1 juni 2026 kr/mån
		33 628	34 674
a) som fyllt 19 år	75 %	25 221	26 006
b) som inte fyllt 19 år	66 %	22 194	22 885
c) som inte fyllt 18 år	57 %	19 168	19 764
d) som inte fyllt 17 år	48 %	16 141	16 644

d*) Avser feriearbetande gymnasieelev som anställts för en sammanhängande tid om högst 10 veckor.

5.2.4 Lärling enligt Yrkesutbildningsavtalet 2006

Lärling som 2017-06-01 befinner sig i färdigutbildning ska då gå in i den nya lönestegen med sin gällande lärlingstid.

Lönestegens nivåer beräknas med fördelningstal på grundlönen för yrkesarbetare. Övergång till den nya lönestegen får inte leda till sänkt utgående lön.

Lönestegens nivåer beräknas med fördelningstal på grundlönen för yrkesarbetare. Övergång till den nya lönestegen får inte leda till sänkt utgående lön.

5.2.5 Lärling enligt Yrkesutbildningsavtal 2020

Företagslärling under grundutbildning

Utbildningssteg	Tid, månader	Fd-tal	Grundlön kr/tim		Grundlön kr/mån	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	0-6 (12)	0,70	135,29	139,49	23 540	24 272

5.2.6 Lärling med 24 månaders kvalificeringstid

Yrke: Maskinförare, kranförare

Utbildningssteg	Tid, månader	Fd-tal	Grundlön kr/tim		Grundlön kr/mån	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	0-6	0,70	135,29	139,49	23 540	24 272
2.	7-12	0,80	154,61	159,42	26 902	27 739
3.	13-24	0,90	173,94	179,35	30 265	31 207

5.2.7 Lärling med 30 månaders kvalificeringstid

Yrke: Håltagare, plattsättare, stenmontör, ställningsbyggare, tak- och tätskiktsmontör och undertaksmontör

Utbildningssteg	Tid, månader	Fd-tal	Grundlön kr/tim		Grundlön kr/mån	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	0-12	0,70	135,29	139,49	23 540	24 272
2.	13-24	0,80	154,61	159,42	26 902	27 739
3.	25-30	0,90	173,94	179,35	30 265	31 207

5.2.8 Lärling med 36 månaders kvalificeringstid

Yrke: Beläggningsarbetare, bergarbetare, betongarbetare, golvläggare, murare, träarbetare, väg- och anläggningsarbetare

Utbildningssteg	Tid, månader	Fd-tal	Grundlön kr/tim		Grundlön kr/mån	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	0-12	0,70	135,29	139,49	23 540	24 272
2.	13-24	0,80	154,61	159,42	26 902	27 739
3.	25-30	0,90	173,94	179,35	30 265	31 207

5.3 Förberedelse och avslutningsarbeten

Medarbetare som beordras utföra service på maskiner (exempelvis smörjning, varmkörning, tankning) utanför ordinarie arbetstid, erhåller för sådant arbete individuell ersättning enligt överenskommelse som träffas mellan arbetsgivaren och medarbetaren. Sådant arbetstid räknas inte som övertid. Bestämmelsen avser inte rena reparations- och underhållsarbeten.

5.4 Utbetalning av lön

5.4.1 Avlöningsperiod, avlöningsdag och förskott

Avlöning utbetalas senast den 25:e i varje innevarande månad. Reglering av tillkommande och avgående lönedelar samt utbetalning av kostnadsersättningar görs, om annat inte överenskoms mellan arbetsgivaren och medarbetaren, efterföljande månad.

Arbetsgivare och medarbetare äger rätt att träffa överenskommelse om löne- och reseförskott.

5.4.2 Specifikation av lön

Medarbetaren ska i anslutning till avlöningsdagen för varje löneperiod erhålla en lönespecifikation med uppgifter om organisationsnummer, avlöningsdag, lönebelopp samt lönetillägg, antal arbetstimmar/arbetsdagar, antalet betalda och sparade semesterdagar samt löneavdrag.

Under förutsättning att det är tekniskt möjligt i företagets befintliga lönesystem ska även arbetstidsförkortningssaldo, kompensationsaldo och ersättning för semesterlönegrundande frånvaro framgå av lönespecifikationen. Om det inte är tekniskt möjligt ska medarbetaren på begäran kunna få motsvarande uppgift skriftligen från arbetsgivaren.

5.5 Kortvarigt arbete

Vid kortvarigt arbete enligt 2.4, om högst en månad, kan arbetsgivaren utge lön i form av ersättning per timme enligt § 22 Särskilda regler timlön vid kortvarigt arbete.

5.6 Granskning

Lokal facklig organisation äger rätt att granska löneförhållanden och har därvid rätt att ta del av avlöningslistor. Lokala parter har på dessa grunder att överenskomma om formerna för granskningsarbete lämpligen genomförs.

Om inte annat överenskommits har arbetsgivare att översända underlag avseende 15 % eller minimum fem stycken av det totala antalet anställda på detta avtalsområde. Lokal facklig organisation väljer vilka anställda som omfattas av granskningen utifrån en av arbetsgivaren tillhandahållen lista bestående av de anställdas anställningsnummer, fördelningstal och antal arbetade timmar.

Maskinentreprenörerna har efter central överläggning rätt att åberopa veto mot granskning om lokal facklig organisation missbrukar rätten att lönegranska.

Anmärkning

För det fall facklig organisation önskar granska flera företag i samma koncern ska överläggning först genomföras mellan centrala parter. Syftet med överläggningen är att granskning ska genomföras på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

§ 6 Särskilda lönetillägg

6.1 Ersättning för övertidsarbete

6.1.1 Övertidsersättning 2025-2027

Övertidsersättning per timme utges enligt tabell nedan och är total ersättning för en arbetad övertidstimma (timlön, övertidstillägg och semesterersättning). Med månadslön avses individuell utgående lön.

Övertidsersättning 1 juni 2025 - 31 maj 2027		
Övertidsarbete	Övertidsersättning per timma	Kompensationsledighet per timma
a) utanför arbetsplatsens ordinarie dagarbetstid fram till kl. 19.00 fredag och efter kl. 05.00 måndag	$\frac{\text{månadslönen}}{103}$	1,5 timmar
b) från kl. 19.00 fredag till kl. 05.00 måndag samt från kl. 19.00 dag före helgdag eller i 11.4.5 Arbets-tider angiven fridag fram till kl. 05.00 påföljande vardag	$\frac{\text{månadslönen}}{77}$	2 timmar
c) för övertidsarbete som uppstått efter lokalt överenskommen begränsningsperiods slut	$\frac{\text{månadslönen}}{77}$	2 timmar

6.1.2 Övertidsarbete i pengar eller ledig tid

Övertidsarbete kompenseras antingen i pengar (övertidsersättning) eller genom överenskommelse mellan arbetsgivaren och medarbetaren om ledig tid (kompensationsledighet). Vid kompensationsledighet behåller medarbetaren ordinarie lön.

6.1.3 Ersättning för övertid, obekvämt arbetstid och skift kan inte utgå samtidigt.

6.2 Ersättning för obekväm arbetstid

6.2.1 Tillägg för obekväm arbetstid 2025 - 2027

Tillägg för obekväm arbetstid per timme beräknas på individuell utgående lön enligt tabell nedan och inkluderar semesterersättning.

OB-tillägg 1 juni 2025 - 31 maj 2027	
Obekväm arbetstid	OB-tillägg per timma
a) ordinarie arbetstid förlagd till annan tid än kl. 06.00 - 18.00 helgfri måndag-fredag	<u>månadslönen</u> 513
b) ordinarie arbetstid förlagd till måndag-torsdag kl. 23.00 till påföljande dag kl. 05.00	<u>månadslönen</u> 280
c) arbete på obekväm arbetstid från kl. 19.00 fredag fram till kl. 05.00 måndag samt från kl. 19.00 dagen före helgdag eller i 11.4.5 Arbetstider angiven fridag fram till kl. 05.00 påföljande vardag	<u>månadslönen</u> 219

6.2.2 Ersättning för övertid, obekväm arbetstid och skift kan inte utgå samtidigt.

6.3 Ersättning för skiftarbete

6.3.1 Skifttillägg 2025 - 2027

Skifttillägg per timme beräknas på individuell utgående lön enligt tabell nedan och inkluderar semesterersättning.

Skifttillägg 1 juni 2025 - 31 maj 2027	
Skiftarbete	Skifttillägg per timma
a) utanför arbetsplatsens ordinarie dagarbetsdag fram till kl. 19.00 fredag och efterkl. 05.00 måndag	<u>månadslönen</u> 513
b) från kl. 19.00 fredag till kl. 05.00 måndag samt från kl. 19.00 dag före helgdag eller i 11.4.5 Arbetstider angiven fridag fram till kl. 05.00 påföljande vardag	<u>månadslönen</u> 219

- 6.3.2 Ersättning för övertid, obekväm arbetstid och skift kan inte utgå samtidigt.

6.4 Ersättning för arbete i bergrum

6.4.1 Tillägg för arbete i bergrum 2025 - 2027

Bergrumstillägg inklusive semesterersättning utges enligt tabell nedan.

Bergrumstillägg kr/tim	2025-2026	2026-2027
	1/6 - 31/5	1/6 - 31/5
Bergarbete i bergrum	11,18	11,49
Kontrollskrotning m.m.	9,46	9,72
Inredningsarbete m.m.	7,74	7,96

6.5 Ersättning för förkortad arbetstid

Månadslöner utgår oförändrade vid arbetstidsförkortning.

6.6 Ersättning för beredskapstjänst

6.6.1 Ersättning för beredskapstjänst 2025-2027

Ersättning för beredskapstjänst inklusive semesterersättning utges enligt tabell nedan.

Beredskapstjänst kr/dag	2025-2026	2026-2027
	1/6 - 31/5	1/6 - 31/5
a) vardagar	290	298
b) lördag och söndag	481	494
c) helgdag och fridag	771	793

a) Vardagar

Vardagsnätter från ordinarie arbetstidens slut till ordinarie arbetstidens början respektive till kl. 07.00 på lördag.

b) Lördag och söndag

Från kl. 07.00 till kl. 07.00 påföljande dag respektive ordinarie arbetstidens början på måndag.

c) Helgdag och fridag

Helgdag och i 11.4.5 Arbetstider angiven fridag och söndag i anslutning härtill från kl. 07.00 till 07.00 påföljande dag respektive ordinarie arbetstidens början påföljande arbetsdag.

- 6.6.2 När arbete utförs under beredskapstid ersätts detta på avtalsenligt sätt.

§ 7 Löneavdrag vid frånvaro och ledighet

7.1 Avdrag från månadslön och timlön

Avdrag på månadslön eller timlön enligt 5.2, ska inte göras för den minskning av arbetstiden som uppkommer genom att arbete inte utförs på helgdagar eller i avtalet fastställda fridagar. Avdrag görs dock om sådan dag infaller under tidperiod då arbetaren pga. sjukdom som inte berättigar till sjuklön, begärd ledighet eller eget förvållande är borta från arbetet.

7.2 Avdrag från månadslön vid tjänstledighet samt övrig frånvaro

Vid sådan frånvaro, som inte enligt lag eller avtal medför rätt till lön, görs frånvaroadrag enligt nedan.

Frånvaro	Avdrag
a) del av arbetsdag	per frånvarotimma med $1/174$ av månadslönen
b) högst 5 arbetsdagar	för varje hel arbetsdag med $1/21$ av månadslönen
c) mer än 5 arbetsdagar	för varje frånvarodag (även sön- och helgdag samt dag som för den enskilde medarbetaren är arbetsfri vardag) per frånvarodag = $\frac{\text{månadslönen} \times 12}{365}$
d) hel kalendermånad	med månadslönen
e) deltidsanställd medarbetare som arbetar endast vissa av veckans arbetsdagar	per arbetsdag med frånvaro = $\frac{\text{månadslönen}}{\text{antalet arbetsdagar/vecka} \times 21}$

7.2.1 Angiven divisor i tabellen under a) och b) ovan gäller vid ordinarie arbetstid 40 timmar per vecka. För medarbetare med annan ordinarie arbetstid ändras divisorn med hänsyn därtill.

7.2.2 Avdrag i tabellen under c) ovan ska inte göras för sådana arbetsfria dagar som inleder eller avslutar frånvaroperioden. Med arbetsfri dag avses i

detta sammanhang fridagar enligt 11.4.5 Arbetstider, samt under måndag-fredag infallande helgdagar.

- 7.2.3 Vid för sen ankomst till arbetsplatsen och vid obehörig frånvaro görs avdrag, räknat i fulla arbetstimmar.
- 7.2.4 Medarbetare som påbörjar eller avslutar anställning under löpande kalendermånad erhåller 1/21 av månadslönen jämte tillägg för varje arbetsdag som anställningen omfattar under månaden.
- 7.2.5 Lön vid övertidsarbete utges per övertidstimme med särskilda tillägg enligt 6.1.

7.3 Permittering

7.3.1 Permittering

Då arbetsgivare, utan att anställningen upphör, på grund av arbetsbrist, driftstörning eller annan sådan omständighet inte tillhandahåller medarbetaren något arbete samt befriar medarbetaren från dennes närvaroskyldighet (permittering) utges ersättning enligt 7.4.

7.3.2 Väntetid

Då arbetsgivare, på grund av arbetsbrist, driftstörning eller annan sådan omständighet inte tillhandahåller medarbetaren något arbete och inte befriar medarbetaren från dennes närvaroskyldighet utges väntetidserättning enligt 7.5.

7.3.3 Avbrytande av arbete

Vid för arbetets utförande otjänlig Väderlek bör arbetsgivaren, oavsett om medarbetarna gör framställning om saken eller inte, avbryta arbetet. Medarbetare, som vid otjänlig väderlek eller annat hinder, själv vill avstanna arbetet, ska anmäla detta till arbetsgivaren eller dennes ombud. Denne avgör om arbetet ska avbrytas eller inte och om annat arbete ska anvisas.

Medarbetare ska kvarstanna på arbetsplatsen såvida denne inte fått besked från arbetsgivaren att lämna arbetsplatsen. Lämnar medarbetare arbetsplatsen utan tillstånd utgår inte lön.

7.3.4 Erbjudande av annat arbete

Om arbetsgivare i en permitterings- eller väntetidssituation erbjuder medarbetare annat arbete är medarbetaren skyldig att anta erbjudandet.

Medarbetare som är anställd för visst arbete är inte skyldig att anta sådant erbjudande, men förlorar sin rätt till ersättning enligt 7.4 respektive 7.5 om denne avböjer arbete på samma ort.

7.3.5 Förhandling och återgång i arbete

Vid permittering hel dag eller mer ska arbetsgivaren förhandla med lokal

facklig organisation, enligt § 2 Anställningsskydd. Parterna är ense om att förhandlingsskyldighet enligt lag och avtal inte föreligger vid permittering på grund av otjänlig väderlek eller annat oförutsett driftsavbrott.

Inför beslut om permittering hel dag eller mer på grund av otjänlig väderlek eller annat oförutsett driftsavbrott, ska arbetsgivaren meddela medarbetaren orsaken till permitteringen och om möjligt den beräknade längden på permitteringen samt hur återgång i arbete ska ske.

Arbetsgivaren ska lämna motsvarande information till MB-grupp eller facklig förtroendeman om sådan finns på arbetsplatsen. Medarbetaren är skyldig att inom skälig tid återgå i arbete när det hinder, som föranledde permitteringen, upphört. Arbetsgivaren och permitterad medarbetare ska informera sig om hur man ska komma i kontakt för eventuell ändring av tidigare meddelat permitteringsbeslut.

7.3.6 Turordning

Permittering kan ske utan hänsyn till regler om turordning.

7.4 Permitteringslön

För permittering utbetalar arbetsgivaren permitteringslön enligt följande:

Medarbetaren erhåller individuell ersättning enligt för denne gällande regler.

Permitteringslönen beräknas med hänsyn till det antal timmar som medarbetaren skulle ha arbetat.

Arbetsgivaren ska vid en permitteringssituation erbjuda medarbetaren yrkesinriktad utbildning som är av värde för företaget.

Permitteringslön utges till medarbetare som genomgår sådan utbildning enligt vad som ovan anges. Om medarbetaren inte medverkar vid sådan utbildning utges lön med vid varje tidpunkt gällande grundlön enligt 5.2.

7.4.1 Undantag

Permitteringslön utges inte vid permittering som föranleds av:

- a) medarbetarens eget vållande
- b) olovlig konflikt inom LO:s område
- c) offentlig myndighets beslut som arbetsgivaren inte haft anledning att räkna med.

7.4.2 Arbetsgivaren är skyldig att på medarbetarens begäran uppge skälet till permitteringen. Uppgiften ska vara skriftlig, om medarbetaren begär det, se 2.9.1

7.4.3 Permitteringslön vid semesterstängning

- 7.4.3.1 Permittering som föranleds av semesterstängning i samband med huvudsemestern ger – under de första 10 permitteringsdagarna - rätt till permitteringslön enbart i följande fall.

Permitteringslön under de första 10 permitteringsdagarna utges endast till medarbetare som - oavsett arbetsgivare - under närmast föregående intjänandeår inte har tjänat in semesterlön/semesterersättning motsvarande mellan 0 till 10 betalda semesterdagar.

- 7.4.3.2 Medarbetare har vid anställningsavtalets ingående skyldighet att på arbetsgivarens begäran uppge sin semesterrätt.

- 7.4.3.3 Vid semesterstängning i samband med huvudsemestern gäller vid tillämpningen av denna paragraf följande för sådan medarbetare som vid semestertillfället inte är berättigad till för ledigheten tillräckligt antal betalda semesterdagar.

Medarbetare är på begäran skyldig att lämna arbetsgivaren besked i vad mån denne önskar få ut semesterledighet som inte är förenad med semesterlön eller avstå från sådan ledighet. Besked behöver inte lämnas innan arbetsgivaren har fått veta hur många semesterdagar utan lön medarbetaren har eller han beräknas få rätt till.

Har medarbetaren inte senast inom 3 veckor efter det att medarbetaren fått information enligt föregående mening, lämnat besked om att arbete önskas, anses medarbetaren utan invändning ha mottagit ledighet under semesterperioden och är inte berättigad till ersättning enligt ovanstående.

Har medarbetaren inom angiven tid meddelat att denne vill arbeta, men inte beretts tillfälle till arbete, är medarbetaren att anse som permitterad för den del av semesterstängningen, för vilken denne inte är berättigad till ledighet med semesterlön enligt ovan. Ersättning utgår om förutsättningarna enligt paragrafen, är uppfyllda.

tern utan att genom förfrågan eller på annat sätt skaffa sig kännedom om dennes önskemål eller har huvudsemestern lagts ut trots att medarbetaren förklarat sig vilja arbeta, har medarbetaren rätt att avstå från ledigheten även sedan denna lagts ut.

Nyanställs medarbetare vid tidpunkt då arbetsgivaren redan fullgjort det i andra stycket angivna förfarandet gentemot övriga medarbetare på arbetsplatsen, bör frågan angående ledighet regelmässigt avgöras vid anställningstillfället.

7.5 Väntetidsersättning

För väntetid på arbetsplatsen utbetalar arbetsgivaren väntetidsersättning med vid varje tidpunkt gällande grundlön enligt 5.2.

7.6 Sjuklön

7.6.1 Sjuklönens storlek enligt 6 och 7 § lagen om sjuklön

Sjuklönen utgör nedan angiven del av månadslön, se 7.6.4, som medarbetaren gått miste om till följd av nedsättningen i arbetsförmågan under sjuklöneperioden.

Sjuklöneperioden omfattar den första dag medarbetarens förmåga är nedsatt på grund av sjukdom och de därpå följande 13 kalenderdagarna i sjukperioden. Sjuklön utges endast för tid medarbetaren skulle ha utfört arbete under sjuklöneperioden.

Ny sjukperiod som börjar inom 5 kalenderdagar från det en tidigare sjukperiod upphörde, ska betraktas som samma sjukperiod som den tidigare. Om medarbetaren under de senaste 12 månader fått karensavdrag från sjuklönen vid tio tillfällen från den nya sjuklöneperiodens början, ska karensavdrag för ytterligare sjukperioder inte göras.

7.6.2 Sjuklöneavdrag för månadsavlönade

För varje timme medarbetare är frånvarande på grund av sjukdom görs sjukavdrag enligt tabell nedan.

Frånvaro	Avdrag månadslön
a) För sjukfrånvaro upp till 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid i sjukperioden görs karensavdrag med	per timma med sjukfrånvaro $\frac{\text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$
b) För sjukfrånvaro överstigande 20 % av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjuklöneperioden görs avdrag med	per timma med sjukfrånvaro $\frac{20 \% \times \text{månadslönen} \times 12}{52 \times \text{veckoarbetstiden}}$
c) Från och med kalenderdag 15	per kalenderdag $\frac{\text{månadslönen} \times 12}{365}$
d) sjukfrånvaro hel kalendermånad	med hela månadslönen

Om medarbetaren skulle ha utfört arbete på schemalagd förskjuten arbetstid utges dessutom sjuklön enligt b) i tabellen ovan med 80 procent av den OB- eller skiftersättning som medarbetaren gått miste om.

7.6.3 Kommentar

För medarbetare, som enligt försäkringskassans beslut är berättigad till sjuklön om 80 procent under den första sjukdagen, görs avdrag för denna dag på samma sätt som gäller enligt b) i tabellen ovan.

7.6.4 Definition av månadslön och veckoarbetstid

Månadslön = den aktuella månadslönen. Med månadslön avses

- att medarbetare, erhåller individuell ersättning enligt för denne gällande regler. I sjuklöneunderlaget ska ingå, förutom utgående lön, även ersättning för inplanerad, förutsägbar och återkommande övertid.
- beräknad genomsnittsinkomst per månad av provision, tantiem, bonus, premielön eller liknande rörliga lönedelar.
- För medarbetare som till väsentlig del är avlönad med nämnda lönedelar, bör arbetsgivare och medarbetaren träffa överenskommelse om det lönebelopp från vilket sjukavdrag ska göras.

Med veckoarbetstid avses antalet arbetstimmar per helgfri vecka för den enskilde medarbetaren. Om medarbetaren har oregelbunden arbetstid, beräknas veckoarbetstiden i genomsnitt per månad eller annan förläggningscykel.

Beräkning av veckoarbetstiden görs med högst 2 decimaler, varvid 0-4 avrundas nedåt och 5-9 uppåt.

Om olika lång arbetstid gäller för olika delar av året, räknas arbetstiden per helgfri vecka i genomsnitt per år.

7.7 Sjukanmälan m.m. 8 och 9 §§ lagen om sjuklön

7.7.1 Sjukanmälan

Medarbetaren har inte rätt till sjuklön för tid innan anmälan om sjukdomsfallet gjorts till arbetsgivaren. Föreligger laga förfall som hinder för anmälan, ska anmälan ske så fort hindret upphört.

7.7.2 Intyg m.m.

Arbetsgivaren, är skyldig att utge sjuklön under tid från och med den sjunde kalenderdagen efter dagen för sjukanmälan, endast om medarbetaren styrker nedsättningen av arbetsförmågan under denna tid genom intyg av läkare eller tandläkare. Om särskilda skäl föreligger kan arbetsgivaren begära att medarbetaren ska styrka nedsättningen av arbetsförmågan med läkarintyg från tidigare dag. Arbetsgivaren har rätt att anvisa

läkare. Kostnader som är förenade med intyget som arbetsgivaren begärt betalas av arbetsgivaren.

7.7.3 Försäkrans

Medarbetaren, ska efter anmälan lämna arbetsgivaren en skriftlig försäkrans om att denne har varit sjuk och i vilken omfattning som dennes arbetsförmåga varit nedsatt på grund av sjukdomen. Försäkrans ska lämnas till arbetsgivaren på sätt arbetsgivaren begär. Arbetsgivaren är inte skyldig att betala ut sjuklönen innan medarbetaren har lämnat försäkrans.

7.8 Havandeskapslön

Havandeskapslön utges med 10 procent av bibehållen lön enligt reglerna nedan.

En kvinnlig medarbetare, som är tjänstledig på grund av havandeskap eller barnsbörd, har rätt till havandeskapslön från arbetsgivaren om

- hon har varit anställd hos arbetsgivaren under minst 1 år i följd eller 2 säsonger i följd.

7.8.1 Havandeskapslön utges under två månader.

Om havandeskapsledigheten skulle bli kortare än 2 månader, utges havandeskapslön inte för längre tid än ledigheten omfattar.

7.8.2 Havandeskapslön utbetalas i samband med ordinarie löneutbetalningstillfälle under aktuell period.

7.8.3 Havandeskapslön utges inte om medarbetaren undantas från föräldrapenning, enligt lagen om allmän försäkring. Om denna förmån har nedsatts ska motsvarande reduktion av havandeskapslön ske.

7.9 Föräldrapenningtillägg (FPT)

Under föräldraledighet har medarbetare rätt till föräldrapenningtillägg enligt avtal om försäkring om kompletterande föräldrapenning mellan Svenskt Näringsliv och LO och PTK.

Föräldrapenningtillägget (FPT) administreras av AFA Försäkring. Medarbetaren ansöker själv om föräldrapenningtillägget via AFA Försäkring. För villkor och mer information se www.afaforsakring.se

§ 8 Rätt till ledighet och permission

8.1 Ledighet för uppdrag

Medarbetare äger rätt till obetald ledighet för deltagande i politiska och kommunala val samt för förrättande av kommunala eller offentliga uppdrag eller uppdrag för sin organisation. Frånvaron ska snarast möjligt meddelas arbetsgivaren.

8.2 Permission

Med permission avses kort ledighet med bibehållen lön under högst 1 dag. Vid nära anhörigs begravning kan permissionen dock också omfatta nödvändiga (högst 2) resdagar.

Permission kan beviljas i följande fall:

- Eget bröllop
- Egen 50-årsdag
- Förstagångsbesök hos läkare och tandläkare vid akut sjukdom eller olycksfall
- Besök vid sjukvårdsinrättning eller företagshälsovårdcentral efter remiss av företagsläkare.

Med företagsläkare avses läkare i företagshälsovården eller annan företagsläkare

- Nära anhörigs frånfälle
- Nära anhörigs begravning
- Plötsligt svårt sjukdomsfall hos hemmaboende nära anhörig. Gäller inte vid plötsligt svårt sjukdomsfall hos hemmaboende nära anhörig, då medarbetaren har rätt till tillfällig föräldrapenning.

8.2.1 Som nära anhörig räknas make/maka, sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden och partner i registrerat partnerskap, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, svärföräldrar och mor- och farföräldrar.

Barn för vilket föräldrarna har gemensam vårdnad anses som hemmaboende hos båda föräldrarna.

8.2.2 Om en medarbetare arbetat del av dag och därefter måste lämna arbetsplatsen under resten av arbetsdagen på grund av arbetsskada, ska denne erhålla permission för den tiden.

En förutsättning för rätt till bibehållen lön är dock att arbetsskadan inte föranleder sjukskrivning för längre tid än 14 dagar räknat från och med insjuknandedagen enligt lagen om allmän försäkring.

- 8.2.3 Anhållan om permission ska göras i så god tid som möjligt. Orsaken till permissionen ska på förhand eller - om så inte kan ske - i efterhand styrkas om arbetsgivaren så begär.

8.3 Hälsoundersökning

Medarbetare äger rätt till ledighet som krävs för hälsoundersökning hos företagshälsovården efter kallelse därifrån.

För tid, som åtgår utges ersättning med vid varje tidpunkt gällande grundlön enligt 5.2, såvida inte annat överenskommits mellan arbetsgivare och lokal facklig organisation.

Tid för hälsoundersökning vid företagshälsovården är jämställd med arbetad tid enligt § 9 Semester. Detsamma gäller för ledighet för medgiven information på arbetstid.

8.4 Information anordnad av företagshälsovården

I fall, då arbetsgivaren medgivit förläggning på arbetstid av information rörande risker för olycksfall och ohälsa anordnad av företagshälsovården, utgår för denna tid ersättning med vid varje tidpunkt gällande grundlön enligt 5.2, såvida inte annat överenskommits mellan arbetsgivare och lokal facklig organisation.

§ 9 Semester

9.1 Allmänna bestämmelser

Semester utgår enligt semesterlagen med nedan angivna tillägg och undantag.

9.2 Förskjutning av semesterår och/eller intjänandeår

Rätt till semesterersättning har medarbetare som under kalenderåret före semesteråret (intjänandeåret) arbetat inom avtalsområdet.

Arbetsgivaren och lokal facklig organisation kan dock överenskomma om förskjutning av semesterår och/eller intjänandeår.

9.3 Semesterledighet

Semester utgår enligt semesterlagen.

Kollektivavtalets semesterbestämmelser, utgör inte hinder att lokalt träffa kollektiva eller individuella överenskommelser i sådana fall, där semesterlagen förutsätter att sådana överenskommelser ska kunna träffas.

9.4 Förläggning av huvudsemester enligt 12 § semesterlagen

Beträffande förläggning av den i 12 § semesterlagen angivna s.k. huvudsemestern om minst 4 veckor gäller följande:

Arbetsgivarens primära förhandlingsskyldighet enligt 11 § MBL anses uppfylld i följande fall:

1. Om arbetsgivaren tillmötesgår den enskilde medarbetarens önskemål om förläggning.
2. Om huvudsemestern utläggs sammanhängande fr o m början av vecka 25 t o m vecka 32.

Vid annan förläggning, ska arbetsgivaren iaktta sin primära förhandlingsskyldighet mot lokal facklig organisation innan beslut meddelas om semesterns förläggning.

Nås inte överenskommelse ska arbetsgivaren underrätta medarbetaren om sitt beslut i enlighet med semesterlagens regler. Information om se-

mesterns förläggning, ska lämnas till berörd medarbetare senast 8 veckor före semesterns början.

Beträffande övrig semester ska semesterlagens regler om samråd gälla.

9.5 Förläggning av semesterdagar utöver huvudsemestern

För förläggning av semesterdagar utöver huvudsemestern ska samråd ske med varje enskild medarbetare i så god tid att denne har skälig tid för att kunna delge arbetsgivaren sina personliga önskemål.

Samråd bör ske så snart uppgift föreligger om den enskild medarbetarens rätt till semesterledighet m.m.

9.6 Förläggning av del av huvudsemester och beräkning av semesterledighet

Medarbetare som får hela eller delar av huvudsemestern förlagd till perioden 1 oktober - 31 mars har rätt till ett semestertillägg för kvarvarande semesterdagar enligt följande:

390 kr för 2025 och 401 kr för 2026

Medarbetare som får hela eller delar av huvudsemestern förlagd till perioden 1 oktober - 31 mars har även rätt till extra betalda semesterdagar förlagda under samma period enligt tabell nedan.

Antal utlagda semesterdagar perioden 1 oktober 31 mars	Extra betalda semesterdagar förlagda perioden 1 oktober - 31 mars
mindre än 1 vecka	0 extra betalda semesterdagar
minst 1 vecka	1 extra betald semesterdag
minst 2 veckor	2 extra betalade semesterdagar
minst 3 veckor	3 extra betalda semesterdagar

9.7 Semesterledighet för visstidsanställda

Anställning för viss tid, viss säsong eller visst arbete som inte avser eller varar längre tid än 3 månader berättigar inte till semesterledighet, utan i stället till semesterersättning.

9.8 Beräkning av arbetstid

Vid beräkning av antalet timmar ska med arbetad tid jämföras sådan tid, för vilken permitteringslön, väntetidsersättning samt ersättning för restid avtalsenligt utgått, samt sådan del av medarbetarens anställningstid, var-

under medarbetaren haft ledighet som är semesterlöngrundande enligt 17 § semesterlagen.

9.9 Beräkning av semesterdagar med semesterersättning

Semesterdagar med semesterlön beräknas enligt 7 § semesterlagen utifrån antalet kalenderdagar som medarbetaren under intjänande- året haft semestergrundande anställningstid enligt formeln

$$\frac{\text{Kalenderdagar} \times \text{semesterlöngrundande anställningstid} \times 25 \text{ semesterdagar}}{365 \text{ kalenderdagar}}$$

Uppstår vid beräkning av antalet semesterdagar med semesterlön brutet tal, avrundas det till närmast högre hela tal. I övrigt hänvisas till 7 § semesterlagen.

9.10 Semesterlön

9.10.1 Månadsavlönade

Semesterlönen utgörs av den på den betalda semesterledigheten aktuella månadslönen jämte semesterersättning beräknat enligt nedan.

Semestertillägg för varje betald semesterdag utgörs:

0,8 % av den vid semestertillfället aktuella månadslönen.

13 % av summan av rörliga lönedelar som har utbetalts under intjänandeåret i den mån dessa inte inräknats i månadslönen eller inte är semestergrundande, se 9.10.1 sista stycket.

Med månadslön avses i detta sammanhang, fast kontant månadslön och eventuella fasta lönetillägg per månad. Beträffande ändrad sysselsättningsgrad se 9.13.

Med rörliga lönedelar avses:

- Bonus, premie eller liknande rörliga lönedelar.

9.11 Semesterersättning för månadsavlönade

Semesterersättning beräknas som 4,6 procent av den aktuella månadslönen per outtagen betald semesterdag jämte semestertillägg beräknat enligt 9.10.1. Semestertillägg för sparad semesterdag beräknas som om den sparade dagen tagits ut det semesterår anställningen upphörde. Beträffande ändrad sysselsättningsgrad, se 9.13.

9.12 Obetalda semesterdagar

För varje uttagen obetald semesterdag görs avdrag från den aktuella månadslönen med 4,6 procent av månadslönen. Beträffande begreppet månadslön, se 9.10.1.

9.13 Ändrad sysselsättningsgrad

Om medarbetaren under intjänandeåret haft annan sysselsättningsgrad än vid semestertillfället, ska den vid semestertillfället aktuella månadslönen proportioneras i förhållande till dennes andel av full ordinarie arbetstid vid arbetsplatsen under intjänandeåret.

Om sysselsättningsgraden har ändrats under löpande kalendermånad, ska vid beräkningen användas den sysselsättningsgrad som har gällt under det övervägande antalet kalenderdagar av månaden.

Beträffande begreppet månadslön, se 9.10.1.

9.14 Utbetalning av semesterlön – semestertillägg

Vid utbetalning av semesterlön gäller följande:

Semestertillägget om 0,8 procent utbetalas vid det ordinarie löneutbetalningstillfället i samband med eller närmast efter semestern.

9.15 Sparande av semester

Sparade semesterdagar ska uttas i den ordning de sparats. Semesterlön för sparad semesterdag beräknas enligt 9.10.1.

Semesterlönen för sparad semesterdag ska vidare anpassas till medarbetarens andel av full ordinarie arbetstid under det intjänandeår som föregick det semesterår dagen sparades.

Beträffande beräkning av andel av full ordinarie arbetstid, se 9.13.

9.16 Månadsavlönade säsongsanställda medarbetare

För månadsavlönade säsongsanställda medarbetare gäller att semesterlön och semesterersättning beräknas till 13 procent av semesterlöneunderlaget, såvida inte administrativa hinder föreligger.

9.17 Utbetalning av semesterlön

Semesterlönen utbetalas till medarbetaren i samband med semestern. Detta innebär, såvida annan överenskommelse inte träffas mellan arbets-

givaren och medarbetaren, att semesterlön utbetalas i samma ordning som ordinarie lön och på ordinarie utbetalningsdagar.

9.18 Sjukdom m.m. under semesterledighet

Medarbetaren är skyldig att, om arbetsgivaren så begär genom intyg av läkare eller uppgift från allmän försäkringskassa styrka att medarbetaren på grund av sjukdom varit oförmögen till arbete.

9.19 Semester för nyanställda m fl.

Om en nyanställd medarbetares betalda semesterdagar inte täcker tiden för företagets huvudsemester eller om medarbetaren i annat fall vill ha längre ledighet än som motsvarar antalet semesterdagar, kan arbetsgivaren och medarbetaren överenskomma om tjänstledighet eller ledighet utan löneavdrag för berörda antalet dagar.

Överenskommelse om tjänstledighet eller ledighet utan löneavdrag ska vara skriftlig. Vid ledighet utan löneavdrag görs, om medarbetarens anställning upphör inom 5 år från den dag anställningen började, avdrag från inestående lön och/eller semesterersättning enligt samma bestämmelser som vid tjänstledighet men räknat på den lön som gällde under ledigheten.

Avdrag ska inte göras om anställningen upphört på grund av:

1. medarbetares sjukdom
2. förhållande som avses i 4 § tredje stycket första meningen LAS.
3. uppsägning från arbetsgivarens sida, som beror på förhållande som inte hänför sig till medarbetaren personligen.

Om medarbetaren har erhållit fler betalda semesterdagar än som motsvarar dennes intjänanderätt och skriftlig överenskommelse enligt ovan inte har träffats, gäller bestämmelserna om förskotterad semesterlön i 29 § tredje stycket semesterlagen.

9.20 Giltighetstid

Om semesterlagen ändras under avtalsperiodens giltighet ska parterna omgående uppta överläggningar om detta så att lagändringen kan tillämpas på avt

§ 10 Resekostnadsersättning och traktamente

10.1 Reskostnadsersättning vid dagliga resor

Vid dagliga resor mellan medarbetarens fasta bostad och arbetsplatsen utom arbetstiden, utges reskostnadsersättning enligt nedan

Färdmedel	Ersättning
a) Vid resa med medarbetarens egen bil mellan fasta bostaden och arbetsplatsen	2:50 kr/km resväg när enkel resväg överstiger 2 km, maximalt upp till 120 km enkel resväg.
b) Vid resa med annat färdmedel än egen bil mellan fasta bostaden och arbetsplatsen	Styrkta kostnader för allmänna färdmedel eller av Skatteverket godkända schablonbelopp upp till ett högsta belopp om 2:50 kr/km resväg
c) Vid resa där arbetsgivaren tillhandahåller färdmedel eller om reskostnaden ersätts av arbetsgivaren på annat sätt	Ingen ersättning
d) För resa tur och retur mellan fasta bostaden och den plats där arbetsgivaren tillhandahåller färdmedel	2:50 kr/km resväg. Ingen kvalifikationsgräns på 2 km enligt a) ovan
e) För resa mellan fasta bostaden och arbetsplats som är fast arbetsställe	Ingen ersättning

10.1.1 Reskostnadsersättning utges med belopp motsvarande vid varje tidpunkt gällande högsta skattefria avdragsbelopp som framgår av Skatteverkets föreskrifter och allmänna råd .

10.1.2 Enligt Skatteverkets regler godkänns ett schablonbelopp om 1/20 av värdet för ett periodkort - månadskort - per dag som avdragsgill kostnad för kollektiva färdmedel.

- 10.1.3 För resväg där arbetsgivaren tillhandahåller färdmedel eller om reskostnaden ersätts av arbetsgivaren på annat sätt utges ingen ersättning.
- 10.1.4 Ersättning för resväg tur och retur mellan bostaden och den plats där det av arbetsgivaren tillhandahållna fordonet avhämtar medarbetaren utges med 2,50 kr/km. I detta fall finns ingen kvalifikationsgräns om 2 km.

10.2 Traktamente vid övernattnig

Vid arbete på ort - förrättningsort - belägen minst 70 km enkel resväg från bostaden erhåller medarbetaren vid övernattnig, traktamente eller fri kost respektive fritt logi.

Arbetsgivaren samråder med medarbetaren innan arbetet påbörjas på förrättningsorten för att undersöka förutsättningarna för arbetet på förrättningsorten med en gemensam målsättning att finna lösningar som säkerställer ett ändamålsenligt och godtagbart boende.

Om medarbetare erbjuds fritt logi av godtagbar standard, utgår inget natttraktamente om denne godtar erbjudandet. Med godtagbar boendestandard menas eget rum samt del i goda toalett- och duschmöjligheter. När flera medarbetare bor på samma förläggning ska minst ett gemensamhetsutrymme finnas samt matlagningmöjligheter och kylskåpsförvaring.

Med logi av godtagbar standard jämfställs acceptabel husvagn och separat tillgång till toalett- och duschmöjligheter som tillhandahålls av arbetsgivaren. Delat rum kan betraktas som godtagbart boende om berörda medarbetare accepterar det.

Medarbetare äger utan hinder av första stycket rätt till traktamente när avståndet mellan förrättningsorten och verksamhetsorten varit minst 50 km, om restid och arbetstid uppgår till minst 13 timmar och övernattnig skett på orten.

10.3 Förrättnigstillägg

Om arbetsgivaren inte erbjudit medarbetaren ett godtagbart boende, utges ett förrättnigstillägg med 35 % per dag av vid varje tidpunkt gällande högsta skattefria belopp enligt 10.4. Från 90:e dagen, utges ett förrättnigstillägg på 20 % per dag av vid varje tidpunkt gällande högsta skattefria belopp enligt 10.4.

10.4 Traktamentsersättning och förrättnigstillägg

Traktamente utges med belopp motsvarande vid varje tidpunkt gällande högsta skattefria belopp som framgår av Skatteverkets föreskrifter och allmänna råd.

Färdmedel	Ersättning
a) Arbete på annan ort med övernattning enligt 10.2 ovan	435 kr/dag i traktamente under hela förrättningsperioden
b) Om arbetsgivaren inte erbjuder medarbetaren godtagbart boende enligt 10.2 - 10.3	Tillkommer utöver a) ovan förrättningsstillägg med 152 kr/dag (35 % av 435 kr). Efter 90 dagar 72 kr/dag (20 % av 360 kr)
c) Vid första inställelse på förrättningsorten 10.7	Före kl. 12.00 traktamente 435 kr Efter kl. 12.00 halvt traktamente 217 kr
d) Vid avflyttning från förrättningsorten 10.7	Före kl. 19.00 halvt traktamente 217 kr Efter kl. 19.00 traktamente 435 kr
e) Hemresa under pågående förrättning	Oavsett tidpunkt på dagen för hemresan och återresan utgår fullt traktamente resdagen enligt a) ovan

Traktamente inkluderande kost och logi och utges under de i 10.2 - 10.4 angivna förutsättningarna med för närvarande 435 kr/dag.

Då arbetsgivaren tillhandahåller fri kost och logi görs avdrag enligt Skatteverkets föreskrifter och allmänna råd.

10.5 Daglig resa på förrättningsorten

Om, vid arbete utanför hemorten, medarbetare eller arbetsgivare inte kan ordna logi på ett avstånd om 2 km enkel resväg från arbetsplatsen, jämställs tillfällig bostad med i 10.1 omnämnd fast bostad.

10.6 Traktamente vid utlandstjänstgöring

Vid förrättning med övernattning på förrättningsort utom Sverige tillämpas, om inte annat överenskommits mellan arbetsgivaren och lokal facklig organisation, Skatteverkets vid varje tidpunkt gällande föreskrifter och allmänna råd om normalbelopp. Skatteverkets normalbelopp per dag är exklusive logi. Då arbetsgivaren tillhandahåller fri kost görs avdrag enligt Skatteverkets föreskrifter och allmänna råd.

10.7 Påbörjande och avslutande av förrättning och vid huvudsemester

För resor i samband med första inställelse på och avflyttning från förrättningsorten, utges resekostnadsersättning beräknad enligt 10.1 a-c.

Ersättning utges i dessa fall för faktisk resväg utan begränsning.

Därutöver utges ersättning under resdag enligt nedan för den tid, som är nödvändig för resan, dock högst för så många timmar som motsvarar den ordinarie arbetstiden för resdagen jämte ytterligare 4 timmar:

- i förekommande fall minskat med samma dag arbetade timmar
- för restid utom eller under ordinarie arbetstid: ersättning med vid varje tidpunkt gällande grundlön enligt 5.2.

Vid resa på sön- och helgdagar samt fridagar utges ersättning för högst 12 timmars resa per dygn.

Påbörjas vid första inställelse och avflyttning resa till förrättningsorten senare än kl. 12 eller avslutas hemresa från förrättningsorten före kl. 19, utges halvt traktamente för den dagen.

10.8 Förrättning under helg, söndag eller fridag

Under pågående förrättning medges ersättning för hemresa vid veckoslut enligt inkomstskattelagens bestämmelser. När, efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och medarbetaren, resa med reguljärt flyg är nödvändig, och samtidigt innebär väsentlig tidsbesparing, utges ersättning för sådan resa högst vartannat veckoslut.

10.9 Traktamente vid olycksfall och sjukdom

Medarbetaren är berättigad till traktamente även för dag, då denne på grund av olycksfall eller sjukdom är oförmögen att arbeta; dock utgår traktamente under högst 30 dagar. Om sjukdomen inte förhindrat hemresa och arbetsgivaren beordrar hemresa, kan arbetsgivaren i stället för traktamente, utge ersättning för hemresa enligt 10.7.

Medarbetaren är skyldig att inom två dagar anmäla inträffad arbetsoförmåga. Sker inte sådan anmälan och uppvisas inte läkarintyg på arbetsgivarens begäran, äger medarbetaren inte rätt till i föregående stycke omnämnda förmåner.

10.10 Gemensamma bestämmelser

10.10.1 Beräkning av kostnadsersättning

Vid olovlig frånvaro utges ersättningar enligt 10.1 och 10.4 i proportion till den arbetade tiden för den dagen.

10.10.2 Resväg

Med resväg avses lämpligast farbara väg mellan bostad och arbetsplats.

10.10.3 Central anläggning – fast tjänsteställe

Till medarbetare, vilka anställts så att företagets fasta driftsställe t.ex. verkstad eller förråd utgör fast tjänsteställe enligt inkomstskattelagen, utges inte förmåner enligt denna paragraf.

För ovan nämnda medarbetare, som företar resor direkt mellan fast bostad och arbetsplats, gäller huvudregeln enligt 10.1 eller 10.4.

10.10.4 Anställnings ingående

Vid nyanställning, då medarbetarens fasta bostad ligger utanför överenskommet turordningsområde, eller är så belägen att daglig hemresa inte kan ske, ska - om inte annat överenskomms - arbetsgivaren och medarbetaren fastställa tillfällig bostad (adress) varmed kan avses arbetsgivarens fasta driftställe, t ex företagets kontor, verkstad eller förråd på den främmande orten.

Den tillfälliga bostaden är därefter att betrakta som medarbetarens fasta bostad vid tillämpning av § 10 Resekostnadsersättning och traktamente.

Vid arbete på den ort där medarbetaren har sin fasta bostad tillämpas huvudregeln i § 10 Resekostnadsersättning och traktamente.

10.10.5 Erbjudande av nytt arbete vid driftsinskränkning

Beträffande resekostnadsersättning och traktamente hänvisas till § 2 Anställningsskydd.

10.10.6 Underlag för kostnadsersättningar

Medarbetare är skyldig att - som en förutsättning för erhållande av kostnadsersättningar - på arbetsgivarens begäran fylla i och underteckna en av arbetsgivaren tillhandahållen blankett.

Om inte annat sägs ska sådan blankett jämte verifikationer som styrker kostnaden lämnas till arbetsgivaren för varje löneperiod eller annan fastställd period.

10.10.7 Reskostnadsersättning och traktamente då medarbetare varaktigt omplaceras

I samband med erbjudande av varaktig omplacering till främmande ort, som är så belägen att daglig hemresa inte kan ske, ska - om annat inte överenskommits - arbetsgivare och medarbetare fastställa tillfällig bostad (adress) på den främmande orten. Den tillfälliga bostaden är därefter att betrakta som medarbetarens fasta bostad vid tillämpningen av § 10 Resekostnadsersättning och traktamente.

Kan enighet om detta inte uppnås, gäller arbetsgivarens fasta driftställe, varmed avses företagets kontor, verkstad, förråd eller dylikt, på den främmande orten som utgångspunkt för beräkning av resekostnadsersättning vid dagliga resor och traktamente. Detta driftställe är därefter att betrakta

som arbetstagarens fasta bostad vid tillämpning av § 10 Reskostnad och traktamente.

Med bristande enighet mellan arbetsgivare och medarbetare enligt ovan avses såväl frågan om hemresa kan ske som frågan om fastställande av tillfällig bostad.

Vid arbete på den ort där medarbetaren har sin fasta bostad tillämpas huvudregeln i § 10 beträffande resekostnadsersättning och traktamente.

Övergångsbestämmelse

Medarbetare, som blir omplacerad enligt ovan, har dock rätt att vid beräkning av traktamente utgå från sin fasta bostad under en övergångsperiod om 6 månader, under förutsättning att medarbetaren varit anställd hos arbetsgivaren 12 månader under de senaste 2 åren.

För medarbetare som inte uppfyller dessa kvalifikationskrav är motsvarande övergångsperiod 1 månad.

Övergångsperiod räknas från och med den dag medarbetaren påbörjat arbetet på den främmande orten.

10.10.8 Resekostnadsersättning då medarbetare flyttar sin fasta bostad

Då tillsvidareanställd medarbetare flyttar sin fasta bostad ska arbetsgivaren och medarbetaren träffa skriftlig överenskommelse om förutsättningarna för att tillämpa bestämmelserna om resekostnadsersättning enligt 10.1.

Om sådan överenskommelse inte kunnat träffas gäller följande: Medarbetaren, som flyttar sin fasta bostad inom det för medarbe-

taren i företaget fastställda turordningsområdet, blir berättigad till resekostnadsersättning enligt i 10.1 angivna förutsättningar, med utgångspunkt från nya fasta bostaden, efter slutförandet av det projekt som pågick vid flyttningen och där den anställde arbetar, dock tidigast 3 månader efter flyttningen.

Medarbetare som flyttar utanför det för medarbetaren i företaget fastställda turordningsområdet och därmed får en längre resväg, blir endast berättigad till högre ersättning efter särskild överenskommelse med arbetsgivaren.

Om medarbetaren, som får resekostnadsersättning enligt 10.1, flyttar sin bostad närmare arbetsplatsen erhåller medarbetaren det lägre beloppet från och med den dag, då flyttningen skedde.

Vad som ovan sagts gäller inte medarbetare för vilken tillfällig bostad fastställts vid nyanställning eller vid varaktig omplacering enligt § 2 Anställningsskydd.

Medarbetare är aldrig berättigad till högre ersättning än för faktisk resväg.

10.10.9 Traktamente då medarbetare flyttar sin fasta bostad

Om medarbetare, som får traktamente enligt 10.4, flyttar sin fasta bostad närmare förrättningsorten och avståndet därmed blir kortare än 50 km enkel färdväg, upphör rätten till traktamente från och med den dag då flyttningen skedde. Därefter utges resekostnadsersättning enligt 10.1.

10.10.10 Flyttning av fast bostad

Medarbetare är skyldig att omgående till arbetsgivaren skriftligen anmäla flyttning av sin fasta bostad.

10.11 Överenskommelse om användande av egen bil i tjänsten

Arbetsgivaren har inte rätt att fordra att medarbetare använder egen bil i tjänsten. Medarbetare har inte heller rätt att fordra att få använda egen bil i tjänsten.

Föreligger ett ömsesidigt intresse mellan arbetsgivaren och medbetaren gäller följande regler då dessa parter träffar överenskommelse om att medarbetaren ska använda egen bil i tjänsten.

10.11.1 Tillämpningsområde

En förutsättning för tillämpning av reglerna om bilersättning enligt 10.11.2 är att medarbetaren använder egen bil i tjänsten under arbetstiden enligt generella eller i det enskilda fallet lämnade anvisningar.

Om medarbetaren använder egen bil i tjänsten under arbetstiden, kan arbetsgivare och medarbetare även träffa överenskommelse om att sådan bilersättning ska utges vid dagliga resor utom arbetstiden mellan bostaden och arbetsplatsen i stället för resekostnadsersättning enligt 10.1.

Om medarbetaren använder egen bil i tjänsten, kan överenskommelse träffas om att bilersättning enligt 10.11.2 ska utges vid första inställelse och avflyttning från arbetsplats på förrättningsort.

10.11.2 Bilersättning

Om arbetsgivaren och medarbetaren är överens om att medarbetaren ska använda egen bil i tjänsten enligt i 10.11.1 angivna förutsättningar, utges särskild bilersättning enligt följande:

Körsträcka per år	Ersättning inom intervall
0 - 1000 mil	33 kr/mil
1001 - 2000 mil	28 kr/mil
2001 – mil	26 kr/mil

Ersättningsnivån följer det centrala tjänstemannaavtalets speciella bestämmelser för Ledarna vid resa med egen bil i tjänsten.

10.12 Allmän bestämmelse

Bestämmelserna under 10.1 och 10.11 gäller endast om inte annat överenskommits mellan arbetsgivaren och lokal facklig organisation.

10.13 Vägtullar och trängselavgifter

Om medarbetare på arbetsgivarens begäran företar tjänsteresa med egen bil och därmed inte kan undvika att passera vägtull eller väg som är belagd med trängselavgift, har medarbetaren rätt att erhålla ersättning för kostnaden mot uppvisande av verifikation eller underlag för avgiften.

Med tjänsteresa avses inte dagliga resor till och från arbetet.

10.14 Ersättning för förarkort avsedda att användas i digitala färdskrivare

Arbetsgivaren ersätter medarbetarens kostnad för förarkort, om denne har till arbetsuppgift att framföra fordon utrustat med digitala färdskrivare. I de fall förarkort går sönder, tappas bort, stjäls eller förloras på annat sätt är den anställda skyldig att snarast ersätta kortet med ett nytt, på egen bekostnad.

§ 11 Arbetstider

11.1 Omfattning

Denna paragraf ersätter ATL i dess helhet och utgör ingen ändring av allmänna skyddsbestämmelser i AML vad avser förläggning av arbetstid, respektive särskilda bestämmelser om arbetstiden för minderåriga.

11.2 Ordinarie arbetstidens längd och omfattning

Den ordinarie arbetstiden är 40 timmar per helgfri vecka (exklusive raster). Såvida inte annat överenskommit ska arbetstiden utläggas med 8 timmar per dag på veckans 5 första dagar. Medarbetare som efter överenskommelse inarbetar veckoarbetstiden, erhåller under sådan veckoperiod inte rätt till ersättning för övertid förrän det att veckoarbetstidsmättet per helgfri vecka enligt ovan uppnåtts.

I de fall arbetsgivaren med medarbetaren träffar en skriftlig överenskommelse kan arbetstiden för medarbetaren fritt förläggas mellan kl. 06.00 - 18.00 under veckans 5 första dagar. Normal arbetstid får dock inte överstiga 50 timmar per vecka (frånräknat eventuell helg eller fridag), samtidigt som arbetstiden inte får överstiga 11 timmar per dag. En avstämning av arbetstiden görs av arbetsgivaren och medarbetaren varje kalendermånad, så att arbetstiden för perioden uppgår till – och inte överskrider – arbetstid motsvarande ordinarie arbetstidsmätt exklusive eventuell inträffad helg- eller fridag.

Medarbetaren erhåller under varje sådan kalendermånad inte rätt till ersättning för övertid innan arbetstid motsvarande ordinarie arbetstidsmätt under kalendermånaden uppnåtts under vardagar, eller vid överskridande av arbetstidsmättet per vecka respektive dag (50 timmar respektive 11 timmar).

Medarbetaren har istället rätt till OB-ersättning enligt § 6 Särskilda lönetillägg för eventuell arbetstid som inträffar utanför kl. 06.00- 18.00.

I de fall arbetsgivaren och medarbetaren träffat en överenskommelse om annan arbetstid än den ordinarie om 40 timmar per vecka, utgår övertidsersättning också enligt § 6 Särskilda lönetillägg för eventuell arbetstid som utförts under lördag, söndag, helgdag eller fridag och för arbete som utförts efter lokalt överenskommen begränsningsperiods slut.

Endera parten kan säga upp överenskommelsen enligt ovan med 1 månads

uppsägningstid, och återgå till ordinarie arbetstidsförläggningsbestämmelse.

Den ordinarie arbetstidens längd, vilken i medeltal motsvarar en veckoarbetstid per helgfri vecka, framgår enligt följande:

Tim/helgfri vecka

A Dagarbete	40 timmar
B Kontinuerligt tvåskiftarbete	38 timmar
C Intermittent tvåskiftarbete	38 timmar
D Intermittent treskiftarbete	36 timmar
E Kontinuerligt treskiftarbete	35 timmar

Lokal överenskommelse om annan begränsningsperiod än ovan angivna, kan träffas mellan företaget och lokal facklig organisation.

11.2.1 Arbetsgivare äger rätt att anordna arbetet i två- eller treskift enligt ovan. Genom kollektivavtalets regler om skiftgång har parterna träffat avtal om avvikelser från reglerna om dygnsvila samt veckovila enligt arbetstidslagen.

11.2.2 För arbetstid i bergrum gäller särskilda regler, se 12.4.

11.3 Arbetstidsförkortning

11.3.1 Intjänandeår och uttagsår

Heltidsanställd medarbetare som arbetat hela perioden

Intjänandeåret	Rätt till arbetstidsförkortning
1 april - 31 mars	35 timmar per år med bibehållen lön kommande år, uttagsåret 1 april - 31 mars

Vid annan sysselsättning än heltid intjänas arbetstidsförkortning i proportion här till.

För medarbetare som inte arbetar hela perioden, dvs. som börjar eller slutar sin anställning under perioden eller är frånvarande av orsak som inte ersätts med lön av arbetsgivaren beräknas intjänanderätten av arbetstidsförkortningen med $\frac{1}{365}$ av 35 timmar för varje övrig anställningsdag.

11.3.2 Avrundning

All arbetstidsförkortning ska avrundas till närmast hela timmar. Avrundning sker per 31 mars varje år.

11.3.3 Fackligt obetalt arbete

Fackligt, obetalt, arbete enligt FML ska inte medföra minskning av arbetstidsförkortningen såvida ledigheten är begränsad till maximalt 45 arbetsdagar per intjänandeår.

11.3.4 Övertidsarbete

En arbetstagare som fått minskad arbetstidsförkortning på grund av ledighet kan kompensera detta genom övertidsarbete. Övertid är arbetstidsförkortningsgrundande. I slutet av varje intjänandeår ska övertiden ligga till grund för arbetstidsförkortningen. Arbetstidsförkortningen kan aldrig överstiga den avtalade arbetstidsförkortningen. Sådan övertid som inte används för att öka arbetstidsförkortningen nollställs per 31 mars varje intjänandeår.

11.3.5 Förläggning och utläggning av ledighet

Ledigheten förläggs under uttagsåret efter överenskommelse mellan arbetsgivare och medarbetaren. Verksamhetens krav ska i största möjliga mån beaktas. Arbetsgivaren ska, dock så långt det är möjligt, beakta medarbetarens önskemål om förläggning.

Arbetstidsförkortning bör förläggas under lågsäsong eller under period med arbetsbrist, om inte annan överenskommelse träffas mellan arbetsgivare och medarbetare.

11.3.6 Kontant ersättning istället för arbetstidsförkortning

Om anställning upphör utan att arbetstidsförkortning har tagits ut eller om intjänad arbetsförkortning inte tagits ut vid uttagsårets utgång erhåller medarbetaren istället en kontant ersättning med den vid tidpunkten utgående individuella lönen.

11.4 Ordinarie arbetstidens förläggning

11.4.1 Den ordinarie arbetstidens längd och förläggning, som kan variera under olika delar av året, fastställs per dag, vecka, år eller annan tidsperiod genom lokal överenskommelse mellan arbetsgivare och lokal facklig organisation. Sådan lokal överenskommelse bör träffas i god tid före varje nytt år.

Då företag verkar som under- eller sidoentreprenör på arbetsplatsen tillämpas på denna gällande ordinarie arbetstid.

Normalt gäller dagarbetstid. För nattvila gäller bestämmelsen i 11.5.

Lokala avtal om flexibel arbetstid kan utan hinder av detta avtal träffas.

11.4.2 Då lokal överenskommelse mellan arbetsgivare och lokal facklig organisation inte träffats förläggs dagarbetstiden respektive arbetstiden vid tvåskiftsarbete enligt följande:

Dagarbete: måndag t o m fredag med 8 timmar mellan kl. 06.00 och 18.00 med sammanlagd rasttid av 1 timma.

Vid arbete utanför ordinarie dagarbetstid utgår OB-tillägg.

Tvåskiftsarbete: måndag t o m fredag första skiftet mellan kl. 05.00 och 14.00 och andra skiftet mellan kl. 14.00 och 24.00, med en halvtimmes rast på vardera skiftet.

Den för intermittert tvåskift angivna veckoarbetstiden innebär inte någon begränsning av möjligheten till lokal tillämpning, t ex individuell utlagd kompensationsledighet.

Vid intermittert treskiftsarbete ska den ordinarie arbetstiden utläggas med högst 7 arbetstimmar per skift på veckans 5 första dagar jämte natt till lördag.

Vid intermittert skiftarbete ska, på grund av att den ordinarie arbetstiden beräknas per helgfri vecka, övertidstillägg utbetalas, om uppehåll inte görs i samband med helgdagar under minst 2 skift vid tvåskiftsarbete och minst 3 skift vid treskiftsarbete eller på i 11.4.5 angivna fridagar efter kl 06.00 (vid treskiftsarbete efter ordinarie nattskiftets slut på morgonen).

Vid kontinuerlig treskiftsgång överenskomms skiftesutläggningen i varje särskilt fall.

11.4.3 Om inte annat överenskommits ska skiftväxling ske mellan arbetslagen vid kalenderveckans slut. Varsel om övergång från ett skift till ett annat ska lämnas minst 8 timmar före skiftets början. Dygnsviloregeln gäller.

11.4.4 Vid arbete på skift, utgår skifttillägg inte OB-tillägg.

11.4.5 Ordinarie arbetstid ska inte utläggas på följande fridagar, påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton.

Efter lokal överenskommelse mellan arbetsgivare och lokal facklig organisation får arbete pågå även under ovan angivna helger.

11.4.6 Vid förändringen av den ordinarie arbetstidens förläggning ska berörd medarbetare lämnas besked om saken minst två veckor i förväg. Sådant besked får dock lämnas kortare tid i förväg om verksamhetens art eller händelser som inte har kunnat förutses ger anledning till det.

11.4.7 Om särskilda skäl föranleder ändring av den fastställda arbetstiden, kan överenskommelse träffas mellan arbetsgivaren och medarbetaren.

11.5 Nattvila

Alla medarbetare ska ha ledigt för nattvila. I ledigheten ska ingå tiden mellan kl. 24.00 och kl. 05.00.

Avvikelse från första stycket kan göras med stöd av lokal skriftlig överenskommelse mellan företaget och lokal facklig organisation.

De lokala parterna bör särskilt beakta föreliggande behov att utföra snöröjning och halkbekämpning utifrån ett samhällsperspektiv.

Om förutsättningarna under 11.6 "Arbetstidsförkortning vid nattarbete" och 11.6.2 "Veckovila" uppfylls genom överenskommelse om arbetstids-schema mellan företag och berörd personal, får nattarbete ske med högst 4 nätter per vecka.

11.6 Arbetstidsförkortning vid nattarbete

Är arbetstiden förlagd mellan kl. 22.00 - 05.00 blir den ordinarie veckoarbetstiden enligt tabellen nedan:

Arbetstid förlagd mellan kl. 22.00 – 05.00	Ordinarie veckoarbetstid
a) mer än 2 timmar minst 2 nätter under en vecka	38 timmar
b) mer än 2 timmar 4 nätter under en vecka	36 timmar
c) mer än 2 timmar 5 nätter under en vecka	32 timmar

- 11.6.1 Den som enligt arbetstidslista har arbetat på helgdag, kompenseras genom motsvarande ledighet vid senare tillfälle efter överenskommelse med arbetsgivaren.

11.6.2 Veckovila

Är arbetstiden förlagd mer än 2 timmar mellan kl. 22.00 - 05.00, minst 2 nätter under en vecka enligt 11.6 a, ska medarbetaren ha minst 48 timmars sammanhängande ledighet under en period om 7 dagar.

Är arbetstiden förlagd mer än 2 timmar mellan kl. 22.00 - 05.00, minst 4 nätter under en vecka enligt 11.6 b-c, ska medarbetaren ha minst 60 timmars sammanhängande ledighet under en period om 7 dagar.

Veckovilan för 2 på varandra följande sjudagarsperioder får slås samman så att ledigheten för den första perioden förläggs i en följd med ledigheten för den senare perioden.

I sådant fall ska den sammanhängande ledigheten uppgå till minst 84 timmar, förutom när medarbetaren påföljande arbetsvecka övergår till dagarbete då veckovilan är 72 timmar.

Nattarbetande – den som normalt utför minst 3 timmar av sitt arbetspass under natt eller troligen kommer att fullfölja minst en tredjedel av sin årsarbetstid under natt – har rätt till veckovila med 84 timmar efter varje period om sex veckor.

11.6.3 Listläggning m.m.

Planering, listläggning av nattarbetstiden bör ske i god tid före arbetets påbörjande. Detta ska ske i samråd mellan arbetsgivare och berörda medarbetare.

11.6.4 Hälsorisker vid nattarbete

Bestämmelser om läkarundersökning för nattarbetande framgår av AFS 2023:15. Arbetsgivaren bör på lämpligt sätt informera nattarbetande om de risker för ohälsa som är förknippade med nattarbete och om lämpliga åtgärder för att förebygga hälsoproblem.

11.7 Raster, måltidsuppehåll, pauser

Med raster avses sådana avbrott i den dagliga arbetstiden under vilka medarbetarna inte är skyldiga att stanna kvar på arbetsstället. Raster inräknas inte i den ordinarie arbetstiden.

Arbetsgivaren ska på förhand ange rasternas längd och förläggning så noga som omständigheterna medger.

Rasterna ska förläggas så, att medarbetarna inte utför arbete mer än 5 timmar i följd. Rasternas antal, längd och förläggning ska vara tillfredsställande med hänsyn till arbetsförhållandena.

Raster får bytas ut mot måltidsuppehåll vid arbetsplatsen, om det är nödvändigt med hänsyn till arbetsförhållandena eller med hänsyn till sjukdomsfall eller annan händelse som inte har kunnat förutses av arbetsgivaren.

Sådana måltidsuppehåll räknas in i arbetstiden.

Arbetsgivaren ska ordna arbetet så att medarbetarna kan ta de pauser som behövs utöver rasterna.

Om arbetsförhållandena kräver det, får i stället särskilda arbetspauser läggas ut. Arbetsgivaren ska i så fall på förhand ange arbetspausernas längd och förläggning så noga som omständigheterna medger.

Pauser räknas in i arbetstiden.

11.8 Dygnsvila

Medarbetare ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje period om 24 timmar, beräknat från arbetspassets början.

Avvikelse får göras tillfälligtvis, om det föranleds av något särskilt förhållande som inte har kunnat förutses av arbetsgivaren, under förutsättning att medarbetaren ges motsvarande kompensationsledighet. Vid dygnsvila förlagd till ordinarie arbetstid utges bibehållen lön.

11.9 Veckovila

Medarbetare ska ha minst 36 timmars sammanhängande ledighet under varje period om 7 dagar.

Avvikelse får göras tillfälligtvis, om det föranleds av något särskilt förhållande som inte har kunnat förutses av arbetsgivaren, under förutsättning att medarbetaren ges motsvarande kompensationsledighet.

Vid avvikelse kan veckovilan för två på varandra följande sjudagarsperioder slås samman så, att ledigheten för den första perioden förläggs i en följd med ledigheten för den senare perioden. I sådana fall ska den

sammanhängande ledigheten uppgå till minst 72 timmars sammanhängande ledighet.

Veckovilan ska så långt det är möjligt förläggas till veckoslut eller efter överenskommelse annan dag. Vid veckovila förlagd till ordinarie arbetstid utges bibehållen lön.

11.10 Beredskapstjänst

När verksamheten så kräver kan överenskommelse om beredskapstjänst träffas mellan arbetsgivaren och medarbetaren. Med beredskapstjänst avses tid då medarbetaren ska vara tillgänglig per telefon och snabbt kan nå arbetsplatsen för att utföra arbete. Överenskommelse om beredskapstjänst ska träffas i så god tid som möjligt.

Vid överenskommelse om beredskap gäller avtalets alla tillämpliga arbets-tidsregler. Till veckovilan räknas inte tid under beredskap.

Beredskapsersättning utges enligt 6.6.1.

11.11 Övertid

11.11.1 Arbetstid som överstiger ordinarie arbetstid

Med övertid avses sådan arbetstid som överstiger ordinarie arbetstid enligt 11.4.

Tid som åtgår för att utföra förekommande förberedelse- och avslutnings-arbeten betraktas inte som övertid.

Genom kollektivavtalets regler om förberedelse- och avslutningsarbeten, har parterna träffat avtal om avvikelse från reglerna om övertid enligt arbetstidslagen.

Vid beräkning av övertid ska kompensationsledighet eller annan ledighet som förläggs till medarbetarens ordinarie arbetstid likställas med fullgjord ordinarie arbetstid.

11.11.2 Övertidsutrymme och kompensationsledighet

Övertid får tas ut med högst 48 timmar under en tid av 4 veckor eller 50 timmar under 1 kalendermånad, dock med högst 200 timmar under 1 kalenderår.

När övertidsarbete kompenseras i form av ledig tid, kompensationsledighet, tillförs övertidsutrymmet de övertidstimmar som har kompenserats genom ledigheten.

Avvikelse från första stycket får göras efter lokal överenskommelse mellan arbetsgivaren och lokal facklig organisation. Beräkningsperiodens längd fastställs av de lokala parterna enligt 11.4.

Den sammanlagda arbetstiden under varje period om 7 dagar får uppgå till högst 48 timmar i genomsnitt under en begränsningsperiod om högst 4 månader eller den längre tid arbetsgivaren överenskommer med den lokala fackliga organisationen.

Vid beräkningen av den sammanlagda arbetstiden ska semester och sjukfrånvaro under den tid då medarbetaren annars skulle ha arbetat likställas med fullgjord arbetstid.

11.11.3 Nödfallsövertidsarbete

Har natureller annan olyckshändelse eller annan därmed jämförlig omständighet, som inte kunnat förutses av arbetsgivaren, vållat avbrott i verksamheten eller medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada på liv, hälsa eller egendom, ska övertid som fullgjorts med anledning av detta inte beaktas vid beräkning av övertid enligt 11.11.2.

Arbetsgivaren, ska snarast underrätta lokal facklig organisation om nödfallsövertidsarbete. Pågår nödfallsövertid längre tid än 2 dygn från arbetets början ska det anmälas till ME - Seko arbetstidsnämnd.

11.12 Överenskommelser och dispens

Kan enighet enligt 11.5 eller 11.10.2 inte uppnås kan ansökan om dispens göras hos ME - Seko arbetstidsnämnd. Ansökan om dispens kan av nämnden prövas utan att beakta förhandlingsordningen.

11.13 Anteckningar om övertid

Arbetsgivaren ska föra anteckningar om övertid enligt 11.11. Medarbetaren och företrädare för Seko, har rätt att ta del av dessa anteckningar.

Anteckningar ska ske på sätt som parterna överenskommer eller enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

11.14 ME - Seko arbetstidsnämnd

ME - Seko arbetstidsnämnd prövar dispenser enligt 11.11 samt tvister om tolkning och tillämpning av detta avtal eller med stöd av träffade överenskommelser. Nämnden består av 4 ledamöter. Parterna utser vardera 2 ledamöter. En av ledamöterna är ordförande. Vid oenighet utser nämnden opartisk ordförande.

11.15 Förhandlingsordning

Twist om tolkning eller tillämpning av denna paragraf ska först hänskjutas till förhandling mellan de lokala parterna (lokal förhandling).

Förhandling ska ske med lokal facklig organisation. Uppnår de lokala parterna inte enighet ska tvisten på begäran av endera parten hänskjutas till central förhandling.

Tvist kan av part senast inom 1 månad från avslutad central förhandling för avgörande hänskjutas till ME - Seko arbetstidsnämnd. Nämndens beslut är bindande för parterna om inte tvisten överlämnas till arbetsdomstolen senast inom 2 månader från dagen för nämndens beslut. Dispenser kan inte bli föremål för arbetsdomstolens prövning.

I övrigt gäller § 19 Förhandlingsordning rättstvister.

11.16 Skadestånd

ME - Seko arbetstidsnämnd kan utdöma skadestånd för brott mot denna paragraf eller med stöd av träffade överenskommelser.

Vad gäller beslut i ME - Seko arbetstidsnämnd om storlek och jämkning av skadestånd vid olovligt uttag av övertid ska reglerna i ATL vara vägledande.

§ 12 Arbete i bergrum

12.1 Särskilda bestämmelser för arbete i bergrum

Med uttrycket "i bergrum" (underjordsanläggningar i berg) avses den del av en arbetsplats, som ligger innanför berginslagen till ingångar samt under bergytan vid sänken, hiss-, ventilations- och tubschakt. Dock räknas även utsprängning och utlastning av de första salvorna i ingångsorter, sänken, hiss-, ventilations- och tubschakt till arbete i bergrum.

12.2 Bergrumsarbetets huvudgrupper

Bergrumsarbetet indelas i följande huvudgrupper:

- a) Bergarbete.
- b) Kontrollskrotning och bergförstärkningsarbete i tidigare färdigställda och i bruktagna bergrum.
- c) Inrednings- och installationsarbete.
- d) Underhålls-, service- och ombyggnadsarbeten av inredningar och installationer i tidigare färdigställda och i bruktagna bergrum.

När skärmvägg, port eller liknande avgränsning saknas mellan utrymmen i bergrum anses installationsarbeten utförda i "samma utrymme" som bergarbeten då bergarbetena bedrivs i direkt anslutning till berörda installationsarbeten. Om bergarbetena därmed medför en påtaglig försämring av arbetsmiljön för installationsarbetena, t ex genom besvärande buller, gaser och dylikt, tillämpas för installationsarbetena samma regler som för bergarbetena.

Vad nu sagts gäller endast för den tid då installationsarbeten utförs samtidigt med bergarbeten. För installationsarbeten som enbart tillfälligt och kortvarigt störs av samtidigt pågående bergarbeten i "samma utrymme" ska dock reglerna för bergarbete inte tillämpas. Vid bergrumsarbete samråder arbetsgivaren med berörda arbetare för att klarlägga villkoren för det aktuella arbetet.

12.3 Definition

12.3.1 Bergarbete

- borrhning, laddning, sprängning och salvskrotning
- upplastning och uttransport av bergmassor
- skyddsskrotning samt bergförstärkningsarbeten

12.3.2 Med bergförstärkningsarbeten avses:

- borrhning för och montering av bergförankringsbult
- borrhning för och injektering av berget
- formsättning, armering och betonggjutning av förstärknings- bågar, pelare eller annan motgjutning mot bergtak eller bergvägg som behövs för förstärkning av berget
- montering av permanent skyddsnät
- inklädnad av tak och väggar med sprutbetong (inkl. eventuell armering) samt
- att under osprutade bergtak montera/utföra annat permanent tak som skydd för nedfallande sten

Bergarbeten anses avslutade, då bergarbeten enligt ovan är utförda i föreskriven omfattning (bergytorna säkrats).

Som bergarbete räknas inte bortskjutning av enstaka gaddar och mindre bergpartier (inkl. övriga därmed sammanhängande arbeten) i tidigare färdigställda bergrum.

Som bergarbete betraktas kontrollskrotning och bergförstärkningsarbete som utförs dels i vattenvägar och svallgallerier i anslutning till kraftstationer och dels i samband med renovering av tidigare färdigställda och i bruk tagna oljelagringsutrymmen där oljan lagrats mot bergväggen.

I berggrumsanläggningar gäller reglerna om bergrumstillägg och tillägg för arbetstidsförkortning intill dess att bergarbetena avslutats.

Om inrednings- och installationsarbeten utförs i samma utrymme samtidigt med pågående bergarbeten, tillämpas samma regler som för bergarbeten.

Reglerna tillämpas för varje utrymme för sig under förutsättning att utrymmena är avgränsade från varandra, t ex med skärmvägg eller port.

12.3.3 Kontrollskrotning och bergförstärkningsarbete i tidigare färdigställda och i bruk tagna bergrum

Då sådana arbeten utförs som renovering av tidigare färdigställda och i bruk tagna oljelagringsutrymmen där oljan lagrats mot bergväggen samt vattenvägar och svallgallerier i anslutning till kraftstationer gäller dock

reglerna för bergarbete.

12.3.4 Inrednings- och installationsarbete

Övriga byggnadsarbeten som utförs i ett säkrat utrymme och inte är arbete enligt 12.3.1 och 12.3.3 ovan utan endast syftar till att göra utrymmet användbart för avsett ändamål.

12.3.5 Underhålls-, service- och ombyggnadsarbeten

Arbetena avser inredningar och installationer i tidigare färdigställda och i bruk tagna bergrum.

12.4 Arbetstid i bergrum

12.4.1 Vid bergarbete i bergrum är den ordinarie dagarbetstiden per vecka 36 timmar (exkl. raster). Såvida inte annat överenskomms mellan arbetsgivare och vederbörande medarbetare, ska arbetstiden utläggas med högst 8 arbetstimmar per dag under veckans 5 första dagar med början tidigast kl. 06.00 och slut senast kl. 18.00.

12.4.2 Vid bergarbete i bergrum i tvåskiftgång är den ordinarie arbetstiden per tvåveckorsperiod i genomsnitt 36 timmar per vecka (exkl. raster). Såvida inte annat överenskomms ska arbetstiden utläggas med högst 8 arbetstimmar per skift under veckans 5 första dagar och första skiftet förläggas så att arbetstiden börjar tidigast kl. 05.00 samt andra skiftet förläggas så att arbetstiden slutar senast kl. 24.00.

12.4.3 Vid bergarbete i bergrum i intermittent treskiftgång är den ordinarie arbetstiden per treveckorsperiod i genomsnitt 34 timmar per vecka (exkl. raster). Såvida inte annat överenskomms, ska arbetstiden utläggas med högst 7,5 timmar per skift under veckans 5 första dagar jämte natt till lördag.

12.4.4 Vid annat arbete i bergrum än bergarbete regleras den ordinarie arbetstiden och skiftarbetet enligt § 11 Arbetstider.

12.4.5 Om annat inte överenskomms ska skiftväxling ske mellan arbetslagen vid kalenderveckans slut. Varsel om övergång från ett skift till ett annat ska lämnas minst 8 timmar före skiftets början. Dygnsviloregeln gäller.

12.4.6 Genom kollektivavtalets regler om skiftgång har parterna träffat avtal om avvikelser från reglerna om nattvila samt veckovila i 13 och 14 §§ ATL, varför dispens hos Arbetsmiljöverket ej behöver sökas.

12.5 Övriga bestämmelser för arbete i bergrum

12.5.1 Bestämmelserna om arbetstidsförkortning enligt 11.6 ovan och ersättning för arbetstidsförkortning, månadsavlönade 6.5 och timavlönade 22.7 gäller för bergarbete.

- 12.5.2 Bestämmelsen om bergumstillägg enligt 6.4 för månadsavlönade och 22.6 för timavlönade gäller för bergarbete.
- Bestämmelsen om bergumstillägg enligt 6.4 för månadsavlönade och 22.6 för timavlönade gäller för kontrollskrotning och bergförstärkningsarbete i tidigare färdigställda och i bruk tagna bergum.
- Bestämmelsen om bergumstillägg enligt 6.4 för månadsavlönade och 22.6 för timavlönade gäller för inrednings- och installationsarbete.
- För underhålls-, service- och ombyggnadsarbeten av inredningar och installationer i tidigare färdigställda och i bruk tagna bergum enligt 11.6 utgår inga tillägg.
- 12.5.3 För betonggjutarlag gäller för hela laget den arbetstid som gäller för arbetarna vid gjutstället, även om tillredningen av betongen sker utanför bergummet. För arbete vid betongstation ovan jord, som levererar betong till flera arbetslag, gäller inte bestämmelserna om arbetstidsförkortning enligt 11.6 ovan samt om tillägg för arbetstidsförkortning och bergums-tillägg.
- 12.5.4 För transport av material till och från arbetsplats i bergum med bil, traktor eller liknande fordon gäller inte bestämmelserna om arbetstidsförkortning enligt 12.4 ovan samt om tillägg för arbetstidsförkortning och bergumstillägg.
- 12.5.5 Vid upplastning och uttransport av bergmassor i samband med pågående bergarbete i bergum enligt huvudgrupp 12.3.1 - 12.3.2 gäller den ovan jord tillämpade arbetstiden.
- För varje arbetstimme förlagd i bergum utges dock ersättning för arbetstidsförkortning 6.5 månadsavlönade och 22.7 timavlönade och bergums-tillägg enligt 6.4 månadsavlönade och 22.6 timavlönade.
- Om arbetstid förlagd i bergum är lika med fastställd veckoarbetstid i 12.4.1 och 12.4.2, gäller även bestämmelserna om förkortad arbetstid.
- Arbetstid ovan jord vid uttransport av bergmassor t o m 2 km färdväg utanför berginslag, räknas som förlagd i bergum. Vid längre transportavstånd räknas däremot all arbetstid utanför berginslag som förlagd ovan jord.
- 12.5.6 För medarbetare som endast under del av dag utför annat arbete än bergarbete i bergum, gäller den ovan jord tillämpade arbetstiden. För varje arbetstimme förlagd i bergum utges dock det bergumstillägg enligt Allmänna anställningsvillkor 6.4 som är fastställt för arbetet vid arbetsstället.
- 12.5.7 För medarbetare som insätts i annat arbetslag, gäller samma arbetstid som för det lag, i vilket medarbetaren insätts.

§ 13 Arbetsmiljö

13.1 Gemensamma utgångspunkter, mål och inriktning

Entreprenadmaskinbranschens arbetsmiljöfrågor kräver samordning på arbetsplatserna. Teknisk utveckling och utveckling av arbetsorganisation, metoder och liknande innehåller ofta arbetsmiljöaspekter.

I denna paragraf syftar parterna till en god arbetsmiljö i företagen. Detta sker genom en helhetssyn på arbetsmiljöfrågorna, som en integrerad del av företagets produktion. Ett ytterligare syfte är att stärka det lokala samarbetet i det enskilda företaget.

Parterna noterar att ansvaret för arbetsmiljöfrågorna definieras i gällande lagstiftning på området.

13.2 Partssamverkan

Parterna är ense om att tillsätta ett centralt arbetsmiljöråd på förbundsplanet, som ett rådgivande organ som ska samråda i övergripande arbetsmiljöfrågor.

I arbetsmiljörådet ska beslut om partsgemensamma arbetsgrupper i särskilda frågor kunna fattas.

I arbetsmiljörådet ingår två representanter från vardera parten. Beslut ska tas i enighet.

13.3 Samverkan i företagen

Det övergripande arbetsmiljöansvaret i det enskilda företaget ligger på företagsledningsnivå om inte annat följer av lagenligt beslut om delegation.

Formerna för samverkan enligt arbetsmiljölagen sker med utgångspunkt i MB-överenskommelsen, varvid samverkan sker mellan arbetsgivaren och MB-grupp eller facklig förtroendeman.

Saknas MB-grupp/facklig förtroendeman sker samverkan mellan arbetsgivaren och skyddsombudet.

13.4 Företagshälsovård

Varje företag ska tillhandahålla företagshälsovård i den omfattning som motiveras av företagets storlek, organisation och produktionsinriktning. Dessförinnan ska samråd enligt 13.3 äga rum.

Företagshälsovården ska bygga på en helhetssyn av arbetsmiljöverksamheten och omfatta frågor om arbetsmiljö, arbetsorganisation och arbetslivsrehabilitering.

Företagshälsovården ska i allt väsentligt arbeta förebyggande och utgöra en expertfunktion inom områdena arbetsmiljö och arbetslivsinriktad rehabilitering.

Företagshälsovården ska vara oberoende, kompetent och kunna lämna förslag på åtgärder avseende såväl enskilda individer som verksamheten i stort.

En medarbetare har rätt till hälsoundersökning minst 1 gång vart tredje år. För nyanställda bör en hälsoundersökning genomföras inom 6 månader från anställningens början om inte en hälsoundersökning har förevarit inom en treårsperiod.

Parterna förutsätter att arbetsgivaren genom avtal eller på annat sätt säkerställer att resultat från hälsoundersökningar och förslag till åtgärder, som dessa föranlett, återrapporteras till företaget. Parterna förutsätter att arbetsmiljörådet får ta del av samma material hos företagshälsovården.

13.5 Utbildning

13.5.1 Grundutbildning

Medarbetare som erhållit särskilt arbetsmiljöuppdrag ska beredas tillfälle att genomgå grundutbildning.

Utbildningens omfattning fastställs i central utbildningsplan.

13.5.2 Påbyggnadsutbildning

Påbyggnadsutbildning är avsedd för den som genomgått grundutbildning och har särskilt behov av det för att uppnå speciell kompetens i arbetsmiljöfrågor.

Rehabiliteringsfrågor ska vara ett moment i sådan utbildning.

13.5.3 Planering och genomförande

Utbildning sker i företaget eller av särskild kursanordnare efter samråd enligt 13.3.

Vid utbildningen ska utbildningsmaterial, som godkänts av parterna, användas. Utbildningen ska följa godkänd utbildningsplan.

Arbetsgivaren svarar för medarbetares lön och eventuella merkostnader i samband med utbildningen.

Parterna är ense om att denna paragraf inte inskränker de fackliga organisationernas rätt enligt förtroendemannalagen.

13.5.4 Handledare

Handledare ska ha nödvändig kompetens inom arbetsmiljöområdet och ha förmåga att följa utbildningspla

§ 14 Personalutrymmen

14.1 Partsgemensam tolkning av standard för personalutrymmen

Maskinentreprenörerna och Seko har träffat följande överenskommelse om personalutrymmen på arbetsplatser.

14.1.1 Från 2010-07-01 gäller utrymmes- och inredningsstandard för bodar och från 2011-01-01 gäller utrymmes- och inredningsstandard för vagnar.

14.1.2 Vid arbetsplatser, där bodar och vagnar inte kan anslutas till elnät, förses dessa med gasolanläggningar eller motsvarande för uppvärmning, torkning av kläder, varmvattenberedning och belysning.

14.1.3 Om arbetet är smutsande eller svett drivande ska det finnas tillgång till dusch. Kravet på dusch gäller dock inte om det med hänsyn till omständigheterna inte är rimligt att tillhandahålla en sådan.

Fråga som uppkommer om rimligheten i att tillhandahålla duschmöjlighet, ska i första hand lösas av lokala parter. Innan lokal tvisteförhandling avslutas, ska yttrande inhämtas från centrala parter i Utvecklingsnämnden.

14.1.4 Vattentoaletter eller torrklosetter av modern typ installeras på lämpligt sätt på arbetsplatsen.

14.1.5 Stövel- och skotvätt anordnas i anslutning till ingången till bod, bodetablering eller vagn. Om det inte är möjligt att anordna stövel- och skotvätt vid vagn, ska i vart fall stövelskrapa finnas.

14.2 Standard för personalutrymmen

Arbetsmiljöverkets krav på personalutrymmen framgår av föreskriften AFS 2023:12 "Utformning av arbetsplatser". Avseende delar av föreskrifterna har parterna träffat kollektivavtal om vilken standard som ska gälla.

Nedan anges den funktionsstandard som gäller för bodar, vagnar samt personalutrymmen som anordnas i befintliga lokaler.

14.3 Bodstandard

14.3.1 Allmänna krav

Minst 3,4 kvm per person (toalett inte inräknad). Minst 2,4 meter i takhöjd
Anslagstavla för information

14.3.2 Matrum

Bord med axelbredd 80 cm per person (bredd på borden 70 cm) Stolar
med ryggstöd

Uppvärmningsanordning för mat (kan vara mikrovågsugn) Kylskåp

Krokar för att hänga upp väska

14.3.3 Omklädningsrum

Minst ett 30 cm brett låsbart skåp och ett 30 cm brett fack/skåp per person
för upphängning av arbetskläder.

Facket och skåpen ska vara minst 50 cm djupa.

Framför skåp/fack ska finnas en sittbänk med djup 30 cm

Låsbart torkskåp eller motsvarande torkanordning med kapacitet att torka
kläder och skor till nästa arbetsdag.

14.3.4 Tvättrum

En tvättkran per påbörjat fyrtal personer (i en 6-mannabod, 2 tvättkranar).
Dusch med möjlighet till avskärmning.

14.3.5 Övrigt

När personalutrymme anordnas i befintliga lokaler ska motsvarande
standard gälla som för bodar. Om detta får till följd att takhöjden blir lägre
än 2,4 m godtas detta.

Om avsteg behöver göras i övrigt ska en överenskommelse träffas mellan
arbetsgivare och berörd lokal facklig organisation.

14.4 Vagnstandard

För vagnar gäller ovan angivna standard för bodar, med följande undan-
tag och särregleringar:

14.4.1 Allmänna krav

- Minst 3,0 kvm per person (toalett inte inräknad)
- Minst 2,2 meter i takhöjd, dock godtas en lägre takhöjd i trailerbundna
personalutrymmen (s.k. combivagnar).

Om avsteg behöver göras i övrigt ska en överenskommelse träffas mellan
arbetsgivare och berörd lokal facklig organisation.

14.4.2 Städning, material m.m.

Daglig städning och härutöver grundlig rengöring 1 gång per vecka ska ske av personalutrymmen. Pappershanddukar ska finnas vid tvättplats.

14.5 Befintligt vagnbestånd

Vagnar tillverkade före 2011-01-01 med en takhöjd lägre än angiven standard ska utrangeras senast 18 år efter tillverkningsår. Berörda parter (se ovan) kan ge dispens.

14.6 Partsgemensam tolkning av överenskommelsen om personalutrymmen

Parterna gör följande tolkningar och förtydliganden av överenskommelsen om personalutrymmen.

14.6.1 Ytkravet i befintligt vagnbestånd

I befintligt vagnbestånd är överenskommelsen att ytan i en vagn ska vara minst 3,0 kvm per person. Parterna är dock överens om att i befintligt bestånd kan en något mindre yta accepteras.

Det är parternas uppfattning att standarden uppfylls om en tidigare 6-mannavagn nyttjas av maximalt 5 personer, en 4-mannavagn av maximalt 3 personer osv.

Parterna är alltså överens om att ytkravet uppfylls trots att tolkningen ovan kan leda till en något mindre yta än 3,0 kvm per person, dock inte mindre än 2,8 kvm per person.

14.6.2 Duschstandard

Parterna är fortsatt överens om att tillgång till dusch utgör en funktionsstandard inte en utrustningsstandard.

Detta innebär att avtalsbestämmelsens centrala innehåll är att arbetsgivaren tillhandahåller duschmöjligheter för arbetstagarna, inte att duschen finns just i samma vagn som rast- eller omklädningsutrymmet. Dusch kan exempelvis tillhandahållas vid annan närliggande etablering, i separat duschvagn eller på en närliggande fast anläggning.

Detta ändrar inte den undantagsskrivning som finns eller intas efter 2015-01-01 under 14.1.3.

14.6.3 Skadestånd

Det är parternas gemensamma uppfattning att skadestånd endast ska kunna aktualiseras i sådana fall där brott mot avtalet kan betraktas som flagrant eller systematiska

§ 15 Förtroendemannaoöverenskommelsen

15 Överenskommelse om tillämpning av lagen om facklig förtroendemanns ställning på arbetsplatsen (FML)

FML gäller med nedan angivna undantag och tillägg.

15.1 Facklig förtroendeman verksam hos huvudentreprenör (1 § andra stycket FML)

Facklig förtroendeman, utsedd hos huvudentreprenör på nybyggnadsarbetsplats eller motsvarande, bör, med avseende på löpande fackliga arbetsuppgifter enligt 15.4.1 nedan, utöva sin fackliga funktion på arbetsplatsen i förhållande även till medarbetare hos underentreprenör, som tillämpar mellan de avtalsslutande parterna träffat kollektivavtal.

15.2 Begreppet "arbetsplatsen" i maskinföretag (1 § andra stycket FML)

I företag, vars verksamhet kännetecknas av många kortvariga arbetsplatser, bör överenskommelse om innebörden av begreppet "arbetsplatsen" träffas mellan arbetsgivaren och lokal facklig organisation.

I överenskommelsen bör turordningsområden enligt § 2 Anställningsskydd vara vägledande, när inte annat föranleds av företagets organisatoriska uppbyggnad.

15.3 Tillgång till utrymme m.m. (3 § FML)

Förtroendeman ska enligt 3 § FML beredas möjlighet att förvara för det fackliga uppdraget nödvändiga handlingar i lämpligt låsbart utrymme.

Om det med hänsyn till företagets storlek och det fackliga uppdragets art och omfattning behov finns, bör den facklige förtroendemannen även beredas tillgång till lämplig lokal, där sammanträden eller samtal kan äga rum.

I den mån det behövs för det fackliga uppdraget bör den facklige förtroendemannen få använda tillgänglig telefon.

15.4 Omfattningen och förläggningen av den fackliga förtroendemannens ledighet för det fackliga uppdraget samt ersättning för detta (6 och 7 §§ FML)

15.4.1 Normtid för löpande fackliga uppgifter

För löpande fackliga uppgifter gäller nedan angivna normtid per vecka, beroende på antalet hos arbetsgivaren anställda medarbetare på arbetsplatsen, om annan överenskommelse inte träffas.

Antal medarbetare	Normtid
--------------------------	----------------

5-10	1,0 tim
------	---------

11-20	2,0 tim
-------	---------

21-30	2,5 tim
-------	---------

31-40	3,0 tim
-------	---------

41-50	4,0 tim
-------	---------

51-75	4,5 tim
-------	---------

76-100	5,5 tim
--------	---------

Vid mindre och större arbetsplatser, liksom vid arbetsplatser av stor geografisk utsträckning (oberoende av antalet anställda), förutsätts att överenskommelse träffas.

Vid tillämpning av 15.1 i överenskommelsen ska vid normtidsberäkningen hos underentreprenör inom avtalsområdet anställda medarbetare på arbetsplatsen inräknas i arbetsstyrkan till halva sitt antal.

Med löpande arbeten avses främst sådan upplysnings- och rådgivningsverksamhet i sådana fackliga frågor, som kan utföras under korta avbrott i arbetet eller liknande och som enligt FML berättigar till betald ledighet.

Ersättning för normtiden utges per löneperiod utan beaktande av den faktiska tidsåtgången för sådana uppgifter. Den facklige förtroendemannen äger – under hänsynstagande till kravet om ostörd produktion – själv avgöra när avsedda fackliga uppgifter praktiskt och lämpligen ska utföras.

Utför facklig förtroendeman löpande fackligt arbete under rast får rasttiden förskjutas.

Vill facklig förtroendeman förlägga viss del av det löpande fackliga arbetet utom ordinarie arbetstid, ska omfattningen av det anmälas till arbetsgivaren. Sådan tid avräknas från normtiden och ersätts utan övertidstillägg enligt 15.4.4 andra och tredje styckena nedan. Träffas överenskommelse om sådan förläggning på uttrycklig begäran av arbetsgivaren, utgår övertidstillägg enligt § 6 Särskilda lönetillägg.

15.4.2 Annan ledighet

Omfattningen och förläggningen av annan ledighet än som anges i

15.4.1 ovan bestäms efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och den facklige förtroendemannen eller vid bristande enighet - efter överläggning mellan arbetsgivaren och lokal facklig organisation.

15.4.3 Om deltagande i fackliga kurser

Från en arbetsplats bör samtidigt till en och samma fackliga kurs inte kallas mer än en facklig förtroendeman, såvida det inte med hänsyn till arbetsplatsens storlek är uppenbart, att detta kan ske utan risk för störning i produktionen.

Begäran om ledighet för facklig kurs ska göras minst 14 dagar före kursens början.

Då ersättning begärs för här avsedd kurs, ska intyg om genomgången kurs inlämnas till företaget. Av intyget ska framgå hur många närvarotimmar vederbörande förtroendeman har vid sådana undervisningstimmar som berättigar till ersättning.

15.4.4 Ersättning enligt FML för facklig förtroendeman

För ersättningsgrundande tid enligt FML utgår individuell oförändrad ersättning.

15.4.5 Resor och resekostnader

Har arbetsgivaren och förtroendemannen överenskommit, att den facklige förtroendemannen ska företa resa på grund av sådant fackligt arbete, som enligt FML berättigar till betald ledighet, ersätts förlorad arbetsförtjänst under ordinarie arbetstid enligt 15.4.4.

15.5 Anställnings upphörande m.m. (5 och 8 §§ FML)

Då fråga uppkommer om att den facklige förtroendemannens anställning ska upphöra efter uppsägning eller underrättelse från arbetsgivarens sida, ska arbetsgivaren skriftligen upplysa lokal facklig organisation om detta. Sådan upplysning behöver dock inte lämnas vid underrättelse inom 8 veckor före avtalat arbetes beräknade slutförande om avsteg inte görs från turordning enligt § 2 Anställningsskydd, avseende förtroendemannen.

Arbetsgivaren ska även lämna skriftlig upplysning till lokal facklig organisation om fråga uppkommer om ändring av facklig förtroendemanns arbetsförhållanden eller anställningsvillkor, såvida inte ändringen utgör ett normalt led i förtroendemannens arbete.

Om lokal facklig organisation önskar påkalla förhandling i frågan, ska begäran framställas inom 1 vecka efter det att upplysning enligt föregående

stycken lämnats till avdelningen.

I övrigt ska frågor rörande anställnings upphörande handläggas enligt reglerna om samråd i § 2 Anställningsskydd.

15.6 Tolkningsföretråde (9 § FML)

Tolkningsföretråde enligt 9 § första stycket FML ska tillkomma avtalsslutande parts centrala organisation eller efter dess beslut i visst fall lokal facklig organisation.

Då avtalsslutande parts centrala organisation i visst fall beslutat delegera tolkningsföretråde till lokal facklig organisation, ska skriftligt meddelande om detta översändas till ME.

Om förtroendemannalagen ändras under avtalsperiodens giltighet ska parterna omgående uppta överläggningar om denna, så att lagändringen kan tillämpas på avtalsområdet.

§ 16 In- och utlåning av arbetskraft mellan företag

16.1 Regler vid in- och utlåning av arbetskraft

- 16.1.1 Arbetsgivaransvaret åligger den arbetsgivare medarbetaren är anställd hos och arbetsmiljöansvaret vilar på den arbetsgivare som inlånat medarbetaren.
- 16.1.2 Utlåning får endast ske av heltidsanställd medarbetare med tillsvidareanställning som lämnar sitt skriftliga samtycke härtill.
- 16.1.3 Medarbetare som är utlånad ska erhålla samma lön och samtliga avtalade villkor som övriga medarbetare har på den arbetsplats som medarbetaren är utlånad till. Dock lägst bibehållen lön.
- 16.1.4 In- och utlåning under högst 60 arbetsdagar under ett kalenderår får ske utan krav på förhandling med lokal facklig organisation.

16.2 Utlåning

- 16.2.1 Överenskommelse om utlåning längre än 60 arbetsdagar under ett kalenderår kan träffas med lokal facklig organisation, dock längst 120 arbetsdagar per kalenderår.
- 16.2.2 Utlånad medarbetare kvarstår i anställningen och behåller sin plats i turordningen hos den utlånande arbetsgivaren.
- 16.2.3 Utlånad medarbetare är i förekommande fall berättigad till resekostnadsbidrag eller traktamente.
- 16.2.4 Utlåning får endast ske till arbetsgivare som är bunden av Maskinföraravtalet, Entreprenadmaskinavtalet, Gruventreprenadavtalet, Torvavtalet, Väg- och Banavtalet, Järnvägsinfrastrukturavtalet eller Byggavtalet.

16.3 Inlåning

- 16.3.1 Inlåning överstigande 60 arbetsdagar ska föregås av förhandling med berörd lokal facklig organisation.
- 16.3.2 Inlånad medarbetare får inte vidare utlånas till annat företag.
- 16.3.3 Uppstår arbetsbrist under inlåningsperioden ska inlånad medarbetare först omfattas av inskränkningen.

- 16.3.4 Inlåning får endast ske från arbetsgivare som är bunden av Maskinföraravtalet, Entreprenadmaskinavtalet, Gruventreprenadavtalet, Torvavtalet, Väg- och Banavtalet, Järnvägsinfrastrukturavtalet eller Byggavtalet.

16.4 In- och uthyrning av arbetskraft mellan företag

- 16.4.1 In- eller uthyrning ska föregås av förhandling med lokal facklig organisation.
- 16.4.2 Uthyrningsperiodens längd får inte överstiga 4 veckor under ett kalenderår.
- 16.4.3 Arbetsgivaransvaret åligger den arbetsgivare medarbetaren är anställd hos och arbetsmiljöansvaret vilar på den arbetsgivare som hyrt in medarbetaren.
- 16.4.4 Särskilda regler för inhyrning enligt § 17 ska iakttas när medarbetare med företrädesrätt finns.
- 16.4.5 Uthyrning får endast ske av heltidsanställd medarbetare med tillsvidareanställning som lämnar sitt skriftliga samtycke härtill.
- 16.4.6 Inhyrd medarbetare får inte vidare uthyras till annat företag.
- 16.4.7 Medarbetare som är uthyrd ska erhålla samma lön och samtliga avtalade villkor som övriga medarbetare har på den arbetsplats som medarbetaren är uthyrd till. Dock lägst bibehållen lön.
- 16.4.8 Uthyrd medarbetare kvarstår i anställningen och behåller sin plats i turordningen hos den uthyrande arbetsgivaren. Inhyrd medarbetare ska först omfattas av inskränkningen om arbetsbrist uppstår hos inhyrande arbetsgivare.
- 16.4.9 In- och uthyrning får endast ske till/från arbetsgivare som är bunden av Maskinföraravtalet, Entreprenadmaskinavtalet, Gruventreprenadavtalet, Torvavtalet, Väg- och Banavtalet, Järnvägsinfrastrukturavtalet, Byggavtalet eller LO Bemanningsavtalet.
- Dock kan ej uthyrning ske till LO-Bemanningsavtalet.

16.5 Tillämplighet

Om berörd lagstiftning ändras under avtalsperiodens giltighet ska parterna omgående uppta överläggningar härom så att lagändringen kan tillämpas på avtalsområdet.

§ 17 Inhyrning av arbetskraft vid företrädesrätt till återanställning

17.1 Bakgrund

Parterna uppmärksammar att frågeställningar inom svensk arbetsmarknad har aktualiserats om otillbörliga kringgåenden av företrädesrätten till återanställning genom anlitande av bemanningsföretag enligt lagen om privat arbetsförmedling. Det har uppgivits att sådana otillbörliga förfaranden i förhållande till gällande rätt har blivit vanligare i takt med att bemanningsbranschen har expanderat. Med bemanningsföretag avses företag enligt definition i nämnd lag.

Mot denna bakgrund inrättar ME och Seko en partsgemensam nämnd med uppgift att se till så att otillbörliga kringgåenden av företrädesrätten till återanställning enligt lagen om anställningsskydd inte ska förekomma inom branschen.

På Maskinföraravtalets område har LAS inkorporerats i kollektivavtalet. Införlivandet har skett på så sätt att det inte i nu aktuella hänseenden finns några skillnader mellan lagens och avtalets innebörd.

17.2 Förhandling, överläggning och tvist om inhyrning

17.2.1 Förhandling vid inhyrning enligt MBL

Förhandling enligt 38 § MBL ska ske med berörd MB-grupp eller om sådan saknas Seko:s lokala fackliga organisation och ska alltid ske om företaget avser anlita bemanningsföretag när det finns tidigare anställda med företrädesrätt till återanställning genom uppsägning på grund av arbetsbrist inom berört turordningsområde och berörd turordningsenhet.

I förhandlingen ska företaget ange skälen för att lösa bemanningsbehovet genom inhyrning av arbetstagare.

Förhandlingen ska även omfatta frågan om företags behov av arbetskraft istället kan tillgodoses genom återanställning av tidigare anställd med företrädesrätt.

Vid inhyrning avseende en längre period än 5 veckor har lokal facklig organisation och företag att tillsammans överväga möjligheten att täcka hela eller delar av arbetskraftsbehovet genom återanställning istället för att anlita bemanningsföretag.

17.2.2 Överläggning vid inhyrning lokal förhandling

För det fall parterna inte är överens under 17.2.1 har företaget att inom 3 arbetsdagar påkalla lokal förhandling från det att förhandling under 17.2.1 avslutats.

Detta gäller om ett företag avser hyra in arbetskraft genom anlitan­de av bemanningsföretag under en sammanhängande period om mer än 5 veckor, när det samtidigt finns tidigare anställda med företrädes­rätt till återanställning genom uppsägning på grund av arbetsbrist inom berört turordningsområde och berörd turordningsenhet där inhyrning ska ske, ska företaget uppta överläggning med MB-gruppen eller om sådan saknas berörd lokal facklig organisation om inhyrningen enligt nedan.

I överläggningen ska företaget ange skälen för att lösa bemanningsbeho­vet genom inhyrning av arbetstagare. Överläggningen ska även omfatta frågan om företagets behov av arbetskraft istället kan tillgodoses genom återanställning av tidigare anställd med företrädesrätt.

Lokal förhandling ska vara genomförd inom 5 arbetsdagar från det att påkallandet har skett om parterna inte enats om annat.

17.2.3 Central förhandling och påkallande av skiljenämnds­förfarande

Uppkommer i förhandlingen/överläggningen oenighet om huruvida inhyrning längre än 5 veckor strider mot 25 § LAS, ska central förhandling påkallas inom 3 arbetsdagar av företaget efter avslutad lokal förhandling.

Central förhandling ska äga rum inom 10 arbetsdagar från påkallandet. De centrala parterna ska verka för en lösning av förhandlingsfrågan, vilken beaktar både företagets behov och arbetstagarnas berättigade intressen.

Vid oenighet i den centrala förhandlingen ska arbetsgivarsidan inom 3 arbetsdagar från förhandlingens avslutande, hänskjuta saken till skilje­nämnd enligt 17.3.

Underlåter arbetsgivarsidan att påkalla lokal eller central förhandling alternativt att hänskjuta saken till skiljenämnd, kan inhyrningen avslutas inom 5 veckor från inhyrningens påbörjande utan rättslig påföljd.

Om arbetsgivarsidan påkallar central förhandling i rätt tid och hänskjuter saken till skiljenämnd i rätt tid och nämnden finner att inhyrningen stri­der mot 25 § LAS, kan inhyrning pågå till dess 5 arbetsdagar förflutit från beslut i skiljenämnd utan att inhyrningen är att betrakta som kollektivav­talsbrott.

Förhandling ska bedrivas skyndsamt.

17.3 Skiljenämnd avseende inhyrning

Parterna är ense om att inrätta en skiljenämnd enligt nedan. Förfarandet i skiljenämnden ska vara förenklat och snabbt.

Nämnden ska bestå av 2 ledamöter från ME och 2 ledamöter från Seko. Nämnden ska även bestå av 1 opartisk ordförande. Vid oenighet om vem som ska utses som opartisk ordförande, ska Medlingsinstitutet utse ordförande.

Skiljenämnden ska meddela beslut skyndsamt och som regel senast inom 15 arbetsdagar från påkallandet. Om någon organisation inte har utsett någon ledamot inom nämnda treveckorsperiod, är skiljenämnden beslutsför med enbart opartisk ordförande. Ett beslut kan ske även om arbetstagarorganisationen, på begäran, inte inkommit med skriftligt svaromål.

Skiljenämnden ska hålla muntlig förhandling innan ett beslut fattas. Muntlig bevisning får ske om handläggningen trots bevisupptagningen kan ske skyndsamt.

Skiljenämnden ska i beslut förklara om företagets planerade eller vidtagna åtgärd kan anses strida eller strider mot 25 § LAS.

Skiljenämnden behöver inte redovisa skälen skriftligt, men nämnden ska redovisa skälen muntligt till respektive part.

Skiljenämndens beslut är inte att betrakta som en rekommendation utan är rättsligt bindande i den meningen att det ska betraktas som ett kollektivavtalsbrott om i förekommande fall ordningen i 17.2 inte iakttas eller om inhyrningen strider mot 25 § LAS.

Eventuellt ekonomiskt- och allmänt skadestånd till tidigare anställd för brott mot företrädesrätten enligt 25 § LAS ska hanteras enligt § 19 Förhandlingsordning rättstvister.

Om företaget följer skiljenämndens beslut ska parterna verka för att avskrika eventuella rättstvister med grund i 25 § LAS. Kan parterna inte enas om att avskrika tvisten hanteras frågan enligt § 19 Förhandlingsordning rättstvister.

Tappande part i nämnden ska svara för ordförandens samtliga kostnader, i övrigt står vardera parten sina **kostna**

§ 18 Överenskommelse om tillämpningen av 38 § MBL

18.1 Gemensamma utgångspunkter för kvalitet och kompetens

Parterna uttalar genom överenskommelsen en vilja att ge förutsättningar till en kompetens- och kvalitetshöjning i branschen genom att aktivt verka för ett anlitande av seriösa maskinentreprenörer i medlemsföretagen.

Varje maskinentreprenör/maskincentral ska svara för att rätt kvalitet och kompetens uppnås inom parternas avtalsområde genom att:

- planera och genomföra arbetet rätt från början
- arbeta in kvalitet i verksamheten bl. a genom kompetenshöjande åtgärder, egenkontroll och erfarenhetsåterföring
- anlita samarbetspartners som t ex entreprenörer, konsulter och leverantörer som har minst samma kvalitetskrav som maskinentreprenören/maskincentralen i sin verksamhet.

Varje maskinentreprenör/maskincentral bör därutöver internt upprätta en s.k. kvalitetsmanual.

18.2 Primär förhandling genom upprättande av förteckning m.m.

Arbetsgivarens skyldighet att primärförhandla enligt 38 § 1 st. MBL vid utlämnande av arbete inom eget avtalsområde på entreprenad, är fullgjord när förutsättningarna enligt nedan är uppfyllda.

18.2.1 Förteckning innehållande företagets organisationsnummer, namn, antal anställda samt adress och telefonnummer över underentreprenörer som företaget har för avsikt att anlita översändes till lokal facklig organisation.

18.2.2 De tilltänkta underentreprenörerna och bemanningsföretagen ska genom arbetsgivarens försorg vid förtecknandet vara av skatteförvaltningen kontrollerade.

18.2.3 Skattekontrollen ska innehålla uppgift om:

- innehav av skattsedel F eller A, eller båda
- registrering för mervärdeskatt
- registrering för uppbördsredovisning av källskatt och arbetsgivaravgifter.

Därutöver ska uppgift inhämtas om eventuella betalningsanmärkningar eller betalningsplaner. Om anmärkning finns hanteras frågan i samråd mellan de lokala parterna.

18.2.4 Tiltänkt underentreprenör och bemanningsföretag ska inneha följande handlingar och uppfylla nedanstående villkor:

- Godkänd för F-skatt
- Bolagsregistreringsbevis
- Registrerad för moms
- Maskiner och utrustning uppfyller vad som anges i gällande lagar och förordningar
- Yrkesbevis/Utbildningsbok för berörda maskiner och arbete
- Trafiktillstånd, där sådant erfordras enligt lag
- Företagsförsäkring, minst omfattande anläggningsmaskinförsäkring, ansvarsförsäkring och företagsrättsskyddsförsäkring
- Bundenhet av kollektivavtal för berört arbete.
- Att det hos företaget inte föreligger klara och förfallna fordringar på lön eller annan ersättning.

18.2.5 Lokal facklig organisation godkänner förtecknad underentreprenör och bemanningsföretag om ovanstående förutsättningar är uppfyllda och innehåll följs upp och kontrolleras fortlöpande.

18.2.6 Medlemsföretag i ME och Byggföretagen

Samtliga företag som är anslutna till ME eller Byggföretagen, uppfyller vad som anges i denna överenskommelse och är godkända. Sådan underentreprenör behöver inte tas upp i UE- förteckning. För sådant företag gäller dock, att samma förhållanden som för övriga företag ska kontrolleras.

18.3 Revidering av underentreprenörförteckning

Revidering av underentreprenörförteckning ska ske varje år genom lämplig hantering mellan lokal facklig organisation och ME:s medlemsföretag. 18.2 angivna handlingar ska på lämpligt sätt hållas tillgängliga för lokal facklig organisation.

18.4 Avförande av entreprenör från förteckning

Uppstår situation där förtecknad underentreprenör eller bemanningsföretag inte uppfyller vad som anges i denna överenskommelse eller om det finns skäl ifrågasätta vetorätt enligt 39 § MBL ger lokal facklig organisation rätt att avföra sådan underentreprenör eller bemanningsföretag från

förteckningen.

Lokal facklig organisation ska skriftligen meddela arbetsgivaren detta och ange skälen därför samt underrätta ME:s region och berörd underentreprenör eller bemanningsföretag.

18.5 Primär förhandling i övriga fall

Arbetsgivare har i övriga fall att primärförhandla med lokal facklig organisation enligt 38 § MBL för anlitande av underentreprenörer eller bemanningsföretag.

18.6 Maskincentralöverenskommelsen

Maskincentral, som är ansluten till ME, ska behandlas som underentreprenör enligt branschöverenskommelsen.

Maskincentral ska till lokal facklig organisation på arbetsorten lämna förteckning över anslutna medlemmar och övriga maskinentreprenörer som den avser att förmedla, och tillse att ovanstående regler uppfylls av varje maskinentreprenör.

Med maskincentral avses maskinresp. lastbilscentral som drivs i form av ekonomisk förening eller aktiebolag.

18.7 Entreprenadkedjor

Huvudentreprenör enligt bestämmelserna i detta kapitel är första arbetsgivare bunden av Maskinföraravtalet under byggherren.

En arbetsgivare som är underentreprenör ska till sin beställare rapportera vilken underentreprenör som arbetsgivaren har anlitat. Arbetsgivaren ska också till beställaren vidarebefordra rapporter som denna fått från en underentreprenör som denne i sin tur anlitat.

Den som är huvudentreprenör enligt ovan ska sammanställa rapporterna och upprätta en lista över vilka underentreprenörer som denne anlitat på arbetsplatsen och vilka underentreprenörer som dessa i sin tur anlitat på arbetsplatsen (underentreprenörslista).

Lokal facklig organisation har, i syfte att kontrollera efterlevnaden av detta kapitel, rätt att få del av de uppgifter i underentreprenörslistan som visar vilka underentreprenörer inom Maskinföraravtalets tillämpningsområde som verkar på arbetsplatsen.

Lokal facklig organisation har rätt att få del av listan hos huvudentreprenören vid ett arbetsplatsbesök senast fyra dagar efter det att en skriftlig begäran kom huvudentreprenörens ansvarige produktionsledare tillhanda.

18.8 Anmälan av arbetsplats

Arbetsgivare ska till lokal facklig organisation anmäla ny arbetsplats när det gäller egna entreprenadåtaganden om den har en entreprenadsumma om 10 basbelopp eller har en varaktighet av 2 månader.

§ 19 Förhandlingsordning rättstvister

19.1 Förhandling

19.1.1 Tillämpningsområde

Uppkommer tvist mellan arbetsgivare och medarbetare eller deras organisationer rörande tolkning eller tillämpning av detta avtal jämte bilagor eller lag – rättstvist – äger part rätt att få sådan tvist behandlad vid lokal förhandling, central förhandling och Arbetsdomstolen eller i förekommande fall vid skiljenämnd, under förutsättning att part påkallar förhandling respektive väcker talan inom nedan angivna tidsfrister.

Med lag, avses lagstiftning rörande förhållandet mellan arbetsgivare och medarbetare (arbetsrättslig lagstiftning).

Med avtal, avses förutom ovanstående avtal även övriga överenskommelser av kollektivavtals natur mellan parterna med undantag för kollektivavtal i vilket parterna överenskommit om annan förhandlingsordning.

Denna förhandlingsordning gäller inte vid talan om skadestånd eller annan fullgörelse med anledning av olovlig stridsåtgärd enligt 67 § MBL.

19.1.2 Genomförande av förhandling

Förhandling bör påbörjas snarast möjligt efter det att motparten fått del av förhandlingsframställan.

Förhandling bör vid lokal förhandling respektive central förhandling vara slutförd inom 1 månad respektive 2 månader efter det att motparten fått del av förhandlingsframställan.

19.1.3 Protokoll och justering

Vid förhandling ska, om annat inte överenskomts, föras protokoll, som ska vara utsedda justeringsmän tillhanda inom 1 månad efter sista förhandlingssammanträdet.

Protokollet ska vara justerat och motparten tillhanda snarast, dock senast inom 1 månad från mottagandet, om annat inte överenskomts.

19.1.4 Avslutande av förhandling

Förhandling ska anses vara avslutad när slutjusterat protokoll föreligger.

Skulle part inte justera protokoll inom föreskriven tid, ska förhandling

anses avslutad när endera parten lämnat motparten skriftligt besked om detta.

19.2 Lokal förhandling

19.2.1 Allmän rättstvist

Part, som vill att rättstvist ska bli föremål för lokal förhandling, ska begära sådan hos motparten med i 19.2.2 – 19.2.3 angivna undantag – snarast, dock inom fyra månader från det att parten fått kännedom om den omständighet, vartill yrkandet hänför sig och senast inom två år efter det att omständigheten har inträffat. Om motparten begär det, ska framställningen vara skriftlig.

Gäller tvisten skadeståndskrav eller annat fordringsanspråk som grundar sig på bestämmelserna i § 2 eller LAS ska lokal förhandling påkallas inom den underrättelsefrist som gäller enligt 41 § LAS.

19.2.2 Rättstvist om lön m.m.

Tvist om lön eller annan ersättning enligt 35 § MBL respektive tvist om arbetsskyldighet, då arbetsgivare åberopat synnerliga skäl enligt § 34 andra stycket MBL, ska anses ha uppkommit då lokal facklig organisation till lokal arbetsgivarpart skriftligen meddelat att den av medarbetaren i en uppkommen tvistesituation hävdade uppfattningen biträds av organisationen. Har sådan tvist uppkommit, ska lokal arbetsgivarpart begära förhandling inom 6 arbetsdagar.

19.2.3 Tvist om giltigheten av uppsägning m.m.

Vid tvist om giltigheten av uppsägning och avskedande ska lokal förhandling begäras inom 1 månad efter det att uppsägningen eller avskedandet skedde. Har medarbetare inte erhållit skriftligt besked om uppsägningen eller avskedandet med uppgift om vad medarbetaren ska iaktta, om denne vill göra gällande att åtgärden är ogiltig, ska lokal förhandling begäras 1 månad från den dag då anställningen enligt uppsägningen eller avskedandet upphörde.

Vid tvist om tidsbegränsad anställnings giltighet ska lokal förhandling begäras inom 1 månad efter det att medarbetaren underrättat arbetsgivaren om detta.

Beträffande medarbetares åtgärder vid ogiltigförklaring av uppsägning eller avskedande samt förklaring att tidsbegränsad anställning ska gälla tills vidare, hänvisas till LAS.

19.3 Central förhandling

19.3.1 Allmän rättstvist

Kan enighet inte uppnås vid lokal förhandling, ska part, som vill fullfölja ärendet, skriftligen begära central förhandling hos central motpart – med i 19.3.2 - 19.3.3 angivna undantag – inom 1 månad efter det att den lokala förhandlingen avslutats.

19.3.2 Rättstvist om lön m.m.

Vid tvist enligt 19.2.2 ska central förhandling begäras av arbetsgivarparten inom 10 arbetsdagar efter det att den lokala förhandlingen avslutats.

19.3.3 Tvist om giltigheten av uppsägning m.m.

Vid tvist enligt 19.2.3 ska förhandling begäras inom 1 månad efter det att den lokala förhandlingen avslutats.

19.4 Arbetsdomstolen

19.4.1 Allmän rättstvist

Om part efter lokal och central förhandling vill få tvist prövad av Arbetsdomstolen, ska talan väckas vid domstolen - med i 19.4.2 - 19.4.4 angivna undantag - inom 4 månader efter det att den centrala förhandlingen avslutats.

19.4.2 Rättstvist om lön m.m.

Vid tvist enligt 19.3.2 ska talan väckas av arbetsgivarparten vid Arbetsdomstolen inom 10 arbetsdagar efter det att den centrala förhandlingen avslutats.

19.4.3 Tvist om giltigheten av uppsägning m.m.

Vid tvist enligt 19.3.3 ska talan väckas vid Arbetsdomstolen inom 2 veckor efter det att den centrala förhandlingen avslutats.

19.4.4 Tvist om semesterersättning m.m.

Uppkommer tvist om semesterersättning eller skadestånd enligt semesterlagen eller kollektivavtal rörande semester, ska arbetstagarparten väcka talan om saken senast inom 2 år från utgången av det semesterår då medarbetaren enligt kollektivavtalet skulle ha erhållit den förmån till vilken anspråket hänför sig.

19.5 Preskription

19.5.1 Preskriptionstid

Preskriptionstiden räknas från den dag slutjusterat protokoll föreligger eller i förekommande fall från den dag skriftligt besked föreligger om att part anser förhandling avslutad.

19.5.2 Preskription

Begär part inte förhandling eller väcker han inte talan inom ovan föreskrivna tidsfrister, förlorar han rätten till förhandling respektive talan.

19.6 Partsförhållanden

Med part avses enligt denna förhandlingsordning följande:

Arbetsgivarpart:

Lokal förhandling: Arbetsgivaren

Central förhandling: Maskinentreprenörerna (ME)

Arbetsstagarpart:

Lokal förhandling: Lokal facklig organisation

Central förhandling: Seko, Service- och kommunikationsfacket

Om de lokala parterna på företagsplanet önskar biträde från organisationerna ska besked om detta lämnas före förhandlingstillfället.

§ 20 Förteckning över särskilda överenskommelser

20.1 Överenskommelser som inte finns i avtalstrycket

- FORA - försäkringar
- Särskilda åtgärder för medarbetare som utsatts för asbestexponering
- Gränsdragningsöverenskommelse ME - SBAF - Seko, 1999
- Överenskommelse om studieledighet
- Överenskommelse om förhandlingsordning m.m. enligt huvudavtalet SAF - LO
- Entreprenadkonsortier
- Avtal om särskilda regler vid anställning som innefattar rehabilitering inom Galaxenverksamhet

20.2 Överenskommelser som finns i särskilt avtalstryck

- Utvecklingsavtalet
- Överenskommelse angående utvecklingsgrupper
- Avtal om förslagsverksamhet
- Jämställdhetsavtalet
- Överenskommelse om företagsanpassad MB-organisation

20.3 Övriga överenskommelser som gäller inom avtalsområdet

- Avtalsförsäkringarna SAF - LO (Avtalspension & AFA-försäkringarna samt överenskommelse om kompletterande premier avtalspension SAF-LO)
- Beredskapsavtalet SAF - LO
- Avtal om omställningsförsäkring Svenskt Näringsliv - LO
- Avtal om försäkring om kompletterande föräldrapenning Svenskt Näringsliv - LO

§ 21 Avtalets giltighetstid

21.1 Avtalsperiod

Avtalsperiodens längd är 24 månader och omfattar perioden 1 juni 2025 till och med 31 maj 2027.

Efter avtalstidens utgång fortsätter avtalet att gälla med sju dagars ömsesidig uppsägningstid om parterna inte dessförinnan träffat nytt avtal.

Fredsplikt gäller under avtalsperioden.

Stocholm den 31 maj 2025

Maskinentreprenörerna

Seko, Service- och
kommunikationsfacket

Claes Arenander

Sandra Lindström

§ 22 Särskilda regler timlön vid kortvarigt arbete

Vid tillämpning av timlön för medarbetare med kortvarigt arbete, längst en månad, enligt 2.4 Anställningsskydd, ska följande särskilda regler tillämpas.

22.1 Timlöner 2025–2027

(1 juni 2025 till den 31 maj 2027)

22.1.1 Utgående löner.

Lönerevision ska ske vid nedan angivna tidpunkter i enlighet med överenskomna principer för individuell lönesättning, vilka framgår av riktlinjerna i överenskommelsen om lönebildning 3.1 - 3.3.

22.1.2 Ikraftträdande.

Fr o m den 1 juni 2025 t o m den 31 maj 2027 gäller bestämmelserna i förutvarande avtal och särskilda överenskommelser; dock att de ändringar, som framgår av denna överenskommelse, träder i kraft enligt 22.1.3.

22.1.3 Ändringar och tillägg avseende grundlöner, löner, andra lönekomponenter, lönetillägg och ersättningar gäller fr o m dagen för löneändring 2025 och 2026.

Med löneutbetalning varannan vecka eller månadsvis fr o m den löneperiod, som börjar närmast efter den 1 juni 2025. Motsvarande revisionstillfällen för andra avtalsperioden är fr o m den löneperiod som börjar efter den 31 maj 2026.

22.1.4 Övriga ändringar gäller fr o m den 1 juni 2025 och för andra avtalsåret 1 juni 2026 om inte annat anges.

22.2 Höjning av utgående lön

För tiden fr o m dagen för löneändringen 2025 och 2026 gäller följande:

22.2.1 Utgående lön får därefter inte understiga de i grundlönetabellerna 5.2 angivna grundlönebeloppen. Månadslön divideras med faktorn 174 för erhållande av timlön.

22.2.2 För företag eller del av företag får enligt överenskommelse om lönebildning i företag 3.1 - 3.3, halva höjningen av utgående lön fördelas individu-

ellt efter lokal förhandling. Höjning av timlön enligt 4.3.3 - 4.3.5. Månads-lönenivåerna divideras med faktorn 174 för erhållande av lönehöjning per timma.

22.3 Övertidsersättning 2025 - 2027

Övertidsersättning per timme utges enligt tabell nedan och är total ersättning för en arbetad övertidstimma (timlön, övertidstillägg och semesterersättning).

Övertidsersättning 1 juni 2025 - 31 maj 2027		
Övertidsarbete	Övertidsersättning per timma	Kompensationsledighet per timma
a) utanför arbetsplatsens ordinarie dagarbetstid fram till kl. 19.00 fredag och efter kl. 05.00 måndag	1,7 x timlön	1,5 timmar
b) från kl. 19.00 fredag till kl. 05.00 måndag samt från kl. 19.00 dag före helgdag eller i 11.4.5 Arbets-tider angiven fridag fram till kl. 05.00 påföljande vardag	2,26 x timlön	2 timmar
c) för övertidsarbete som uppstått efter lokalt överenskommen begränsningsperiods slut	2,26 x timlön	2 timmar

22.3.1 Övertidsarbete i pengar eller ledig tid

Övertidsarbete kompenseras antingen i pengar (övertidsersättning) eller genom överenskommelse mellan arbetsgivaren och medarbetaren om ledig tid (kompensationsledighet). Vid kompensationsledighet behåller medarbetaren ordinarie lön.

22.3.2 Ersättning för övertid, obekväm arbetstid och skift kan inte utgå samtidigt.

22.4 Tillägg för obekväm arbetstid 2025 - 2027

Tillägg för obekväm arbetstid per timme utges med följande faktor av individuell utgående lön enligt tabell nedan och inkluderar semesterersättning.

OB-tillägg 1 juni 2025 - 31 maj 2027	
Obekväm arbetstid	OB-tillägg per timma
a) ordinarie arbetstid förlagd till annan tid än kl. 06.00 - 18.00 helgfri måndag-fredag	0,34 x timlön
b) ordinarie arbetstid förlagd till måndag - torsdag kl. 23.00 - 05.00 helgfri måndag samt helgfri fredag	0,62 x timlön
c) arbete på obekväm arbetstid från kl. 19.00 fredag fram till kl. 05.00 måndag samt från kl. 19.00 dagen före helgdag eller i 11.4.5 Arbetstider angiven fridag fram till kl. 05.00 påföljande vardag	0,79 x timlön

22.4.1 Ersättning för övertid, obekväm arbetstid och skift kan inte utgå samtidigt.

22.5 Skifttillägg 2025 - 2027

Skifttillägg per timme utges med följande faktor av individuell utgående lön enligt tabell på följande sida och inkluderar semesterersättning.

Skifttillägg 1 juni 2025 - 31 maj 2027	
Skiftarbete	Skifttillägg per timma
a) utanför arbetsplatsens ordinarie dagarbetstid fram till kl. 19.00 fredag och efter kl. 05.00 måndag	0,34 x timlön
b) från kl. 19.00 fredag till kl. 05.00 måndag samt från kl. 19.00 dag före helgdag eller i 11.4.5 Arbetstider angiven fridag fram till kl. 05.00 påföljande vardag	0,79 x timlön

22.5.1 Ersättning för övertid, obekväm arbetstid och skift kan inte utgå samtidigt.

22.6 Tillägg för arbete i bergrum 2025 - 2027

Bergrumstillägg inklusive semesterersättning utges enligt tabell nedan.

Bergrumstillägg kr/tim	2025 - 2026	2026 - 2027
	1/6 - 31/5	1/6 - 31/5
Bergarbete i bergrum	11,18	11,49
Kontrollskrotning m.m.	9,46	9,72
Inredningsarbete m.m.	7,74	7,96

22.7 Kompensation för timavlönade vid förkortad arbetstid

22.7.1 2-skiftarbete ovan jord

Vid 2-skiftarbete ovan jord ökas utgående timlön enligt § 4 med 5,26 %.

22.7.2 Intermittent 3-skiftarbete ovan jord samt dagarbete och 2-skiftarbete i bergum.

Vid intermittent 3-skiftarbete ovan jord samt ordinarie dagarbete och 2-skiftarbete i bergum utgående timlön enligt § 4 med 11,0 %.

22.7.3 Kontinuerligt 3-skiftarbete ovan jord

Vid kontinuerligt 3-skiftarbete ovan jord ökas enligt § 4 utgående timlön med 14,3 %.

22.7.4 Intermittent 3-skiftarbete under jord

Vid intermittent 3-skiftarbete under jord ökas enligt § 4 utgående timlön med 17,5 %.

22.8 Löneavdrag vid frånvaro och ledighet

Avdrag på timlön enligt 5.2, ska inte göras för den minskning av arbetstiden som uppkommer genom att arbete inte utförs på helgdagar eller i avtalet fastställda fridagar. Avdrag görs dock om sådan dag infaller under tidperiod då arbetaren pga. sjukdom som inte berättigar till sjuklön, begärd ledighet eller eget förvållande är borta från arbetet.

22.9 Avdrag vid tjänstledighet samt övrig frånvaro

Vid sådan frånvaro, som inte enligt lag eller avtal medför rätt till lön, görs frånvaroavdrag per frånvarotimme med timlönen.

22.9.1 Vid för sen ankomst till arbetsplatsen och vid obehörig frånvaro görs avdrag, räknat i fulla arbetstimmar.

22.10 Sjuklönens storlek enligt 6 och 7 §§ lagen om sjuklön

Sjuklönen utgör nedan angiven del av "bibehållen lön" som medarbetaren gått miste om till följd av nedsättningen i arbetsförmågan under sjuklöneperioden.

Med "bibehållen lön" avses att medarbetare, erhåller individuell ersättning enligt för denne gällande regler. I sjuklöneunderlaget ska ingå, förutom utgående lön, även ersättning för inplanerad, förutsägbar och återkommande övertid.

22.10.1 Sjuklön respektive karensavdrag beräknas enligt nedan

För sjukfrånvaro upp till 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid (karens) i sjukperioden	Utges ingen lön
För sjukfrånvaro överstigande 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden	80 procent av den timlön som skulle ha utgått under sjukperioden

Om medarbetaren skulle ha utfört arbete på schemalagd förskjuten arbetstid utges dessutom sjuklön enligt b) i tabellen ovan med 80 procent av den OB- eller skiftersättning som medarbetaren gått miste om.

I övrigt hänvisas till § 7 Sjuklön.

22.11 Semesterlön

13 % av semesterlöneunderlaget utgör semesterersättning

Semesterlöneunderlaget utgörs av medarbetarens under intjänandeåret förfallna lön under anställningen.

I semesterunderlaget ska inte inräknas

- 1) annan semesterlön än sådan som avser sparad semester
- 2) permitteringslön med anledning av driftuppehåll för samtidig semester
- 3) kostnadsersättningar enligt kollektivavtalet, t ex skattefria resor, trakamenten, förrättningstillägg och dylikt.
- 4) sjuklön (jämför 17 § semesterlagen)
- 5) lön för övertid och övertidstillägg
- 6) tillägg för obekväm arbetstid
- 7) skifttillägg
- 8) tillägg för arbete i bergrum
- 9) ersättning för beredskapstjänst

Härutöver gäller följande:

Semesterlöneunderlaget för timavlönade ska för varje semesterlönegrundande frånvarotimme (privilegierad frånvaro) ökas med ett belopp motsvarande den genomsnittliga inkomst som utgetts för varje arbetad timme i anställningen under intjänandeåret.

Genomsnittlig inkomst =
$$\frac{\text{semesterlöneunderlag}}{\text{arbetade timmar}}$$

22.12 Arbetstidsförkortning vid nattarbete

Är arbetstiden förlagd mellan kl. 22.00 - 05.00 blir den ordinarie veckoarbetstiden enligt tabellen nedan:

Arbetstid förlagd mellan kl. 22.00 – 05.00	Ordinarie veckoarbetstid
a) mer än 2 timmar minst 2 nätter under en vecka	38 timmar
b) mer än 2 timmar 4 nätter under en vecka	36 timmar
c) mer än 2 timmar 5 nätter under en vecka	32 timmar

22.12.1 Vid arbetstidsförkortning enligt a) eller b) uppräknas nivåerna på timlönen enligt 22.7 i de allmänna anställningsvillkoren, och vid arbetstidsförkortning enligt c) med 25 procent.

I övrigt hänvisas till § 11 Arbetstider

YRKESUTBILDNINGSAVTAL 2020

IKRAFTTRÄDANDE

Gäller från och med 2020-07-01 för de som anställs som företagslärling i grundutbildning från och med detta datum.

Gäller från och med 2021-01-01 för anställning av lärling under kvalificeringstid från och med detta datum.

GEMENSAMMA VÄRDERINGAR

Yrkesutbildningsavtalet mellan Byggföretagen, Maskinentreprenörerna, Svenska Byggnadsarbetareförbundet och Seko, Service- och kommunikationsfacket, nedan benämnt parterna, utgör ett uttryck för parternas gemensamma syn på yrkesutbildningens roll och betydelse för branschen, för dess företag och för de enskilda yrkesarbetarna.

Avtalet reglerar yrkesutbildning i de yrken som har av parterna beslutade yrkesbevis och i de företag som är bundna av branschens kollektivavtal.

Avtalet syftar till att tillförsäkra lärlingarna en bred grundläggande kompetens med hög kvalitet som vidmakthåller yrkets status och möjliggör för de enskilda yrkesarbetarna att efter hand vidareutvecklas i sina yrkesroller i branschen.

Yrkesutbildningsavtalet syftar också till att säkerställa branschens kompetens och kompetensförsörjning. En bred och kvalitetssäkrad *grundutbildning* samt en verksamhetsanpassad *kvalificeringstid* ger företagen den grund som krävs. Konkurrenskraftiga och tydliga anställningsvillkor skapar förutsättningar för en god rekryteringsbas.

Grundutbildningen sker vanligen i gymnasieskola, vuxenutbildning eller inom en arbetsmarknadsutbildning. Yrkesutbildningen under skoltiden ska ge den grundläggande kompetens som krävs för det valda yrket.

Grundutbildningen kan också genomföras helt eller delvis som anställd *företagslärling* i ett företag.

I de fall grundutbildningen genomförs i ett företag har arbetsgivare och lärling ett delat ansvar för att utbildningen ger grundläggande yrkeskunskaper med rätt kvalitet.

Under *kvalificeringstiden* utvecklas färdigheter och förmågor baserat på den plattform som grundutbildningen utgör. Arbetsgivaren utser handledare, tar fram en utvecklingsplan och följer upp denna period tillsam-

mans med den anställde. Kvalificeringstiden ska ge kompetens som både svarar mot individens yrkesval och företagets behov.

Parternas insyn i och inflytande över yrkesutbildningen, som är en nödvändighet för att Yrkesutbildningsavtalets intentioner ska kunna genomföras, sker i huvudsak genom Byggbranschens yrkesnämnd (BYN) och de likaledes partssammansatta BYN-regionerna.

Parterna är eniga om att det är nödvändigt att företag knutna till branschens kollektivavtal* anställer lärlingar för att tillgodose den egna kompetensförsörjningen. BYN ska, i samråd med berörda branschorganisationer, bistå med uppföljning och rekommendationer om yrken, numerär och lämpliga utbildningsvägar.

* Byggavtalet, Maskinföraravtalet, Entreprenadmaskinavtalet och Väg- och banavtalet

DEFINITIONER

Grundutbildning

För yrket grundläggande utbildning som genomförs skolförlagt i gymnasieskola, vuxenutbildning eller arbetsmarknadsutbildning och/eller i företag som företagslärling benämns grundutbildning. Utbildningen genomförs och kvalitetssäkras i enlighet med BYNs kvalifikationskrav eller Skolverkets styrdokument.

Företagslärling

En person som är anställd i ett kollektivavtalsbundet företag och som genomför grundutbildning i företaget i hela dess omfattning eller som komplettering till tidigare uppnådd kompetens benämns företagslärling.

Kvalificeringstid

Lärlingstid i anställning efter fullgjord grundutbildning benämns kvalificeringstid. Lärlingens yrkesutveckling under kvalificeringstiden är företagsanpassad.

Lärling under kvalificeringstid

En person som fullgjort grundutbildning och som är anställd för att genomgå kvalificeringstid benämns lärling under kvalificeringstid.

Kvalifikationskrav

För varje yrke ska BYN utarbeta kvalifikationskrav som anger den kompetens som ska uppnås i grundutbildningen.

Yrkesråd

De rådgivande grupperna knutna till BYN som har till uppgift att hantera yrkesspecifika frågor benämns Yrkesråd. I yrkesråden ingår berörda branschorganisationer, personer aktiva i det aktuella yrket och representeranter för parterna.

Utbildningsintyg för maskinförare och kranförare

Ett intyg som visar att en maskin- eller kranförare har godkänts i grundut-

bildning benämns utbildningsintyg.

Validering

I detta avtal avser validering den process som syftar till att kartlägga den kompetens som en person har i förhållande till kvalifikationskraven och erfarenhet i yrket.

Erkännande av yrkesutbildning från annat land

En person som har genomgått en yrkesutbildning i ett annat land, som motsvarar något av BYN-yrkena, kan ansöka om att få utbildningen erkänd som *motsvarande* ett svenskt yrkesbevis.

BYNs anvisningar

BYNs anvisningar och beslut ger ytterligare stöd och ledning för yrkesutbildningens genomförande. Anvisningarna ska alltid finnas publikt tillgängliga på BYNs hemsida.

§ 1 PARTSSAMVERKAN NATIONELLT INOM BYGGBRAN- SCHENS YRKESNÄMND

- a BYNs uppgift är att genom informationsinsatser av olika slag främja intresset för branschens yrken hos politiker, myndigheter, skola, elever m fl samt handlägga de övriga frågor som anges i detta avtal eller som av parterna gemensamt hänskjuts till nämnden.
- b BYN har att följa branschens och samhällets krav på förnyelse samt att besluta och genomföra förändringar i instruktioner och anvisningar till BYN-regioner, utbildningsgivare och företag.
- c BYN ska genom *yrkesråd* för varje yrke samråda med berörda branschorganisationer och yrkesaktiva i samband med utveckling av yrkesutbildningen.
- d I BYNs nationella styrelse ska samtliga parter i detta avtal vara representerade.

§ 2 LOKAL OCH REGIONAL PARTSSAMVERKAN

- a Inom varje län eller annat geografiskt område inrättas en regional yrkesnämnd – BYN-region. Den regionala nämnden har till uppgift att planera, organisera och övervaka yrkesutbildningen inom sitt verksamhetsområde.
- b I BYN-regionen ska samtliga parter i detta avtal vara representerade.

§ 3 GRUNDLÄGGANDE YRKESUTBILDNING – GYMNASIE- SKOLA ELLER YRKESUTBILDNING FÖR VUXNA

- a Den grundläggande yrkesutbildningen inom bygg- och anläggningsyrkena kan genomföras på flera olika sätt: Utbildning inom gymnasieskolans Bygg- och anläggningsprogram, gymnasial yrkesutbildning för vuxna eller motsvarande, som arbetsmarknadsutbildning eller som lärling i företag. Utbildningen genomförs i enlighet med gymnasieskolans styrdokument i form av ämnes- och kursplaner eller de kvalifikationskrav som har utfärdats av BYN.
- b Med godkänd grundutbildning avses:
 - Yrkesexamen från gymnasieskolans Bygg- och anläggningsprogram och godkänt betyg i de yrkeskurser som krävs för det valda yrket och som anges i BYNs anvisningar.
 - Vuxenutbildning med godkända betyg i de kurser/läranderesultat som krävs för det valda yrket och som anges i BYNs anvisningar.
 - Arbetsmarknadsutbildningar med godkända betyg i de kurser/läranderesultat som krävs för det valda yrket och som anges av BYNs anvisningar.
 - Fullgjord grundutbildning som företagslärling enligt §4.
 - Annan motsvarande utbildning som godkänns av BYN.
- c I de fall där en lärling saknar fullständig godkänd grundutbildning i aktuellt yrke ska en anpassad period som företagslärling genomföras i syfte att komplettera den yrkeskompetens som saknas innan kvalificeringstiden inleds.

Yrkesarbetare som vill bredda sin kompetens till ytterligare yrke eller växla yrke kan genomföra en anpassad grundutbildning enligt BYNs anvisningar.

§ 4 GRUNDLÄGGANDE YRKESUTBILDNING – FÖRETAGS-LÄRLING

- a I samband med tillsvidareanställning av en arbetstagare som inte tidigare har genomgått en yrkesutbildning i det aktuella yrket ska arbetsgivaren informera om yrkesutbildning och med stöd av BYN-regionen undersöka möjligheten att tillhandahålla en sådan enligt detta yrkesutbildningsavtal.

Om BYN-regionen, med stöd av BYNs anvisningar, finner att det finns förutsättningar för att erbjuda en yrkesutbildning är arbetsgivaren skyldig att erbjuda arbetstagaren en sådan utbildning.

- b Grundutbildningen i företag ska genomföras enligt BYNs anvisningar så att de läranderesultat uppnås som framgår av BYNs kvalifikationskrav för det aktuella yrket och så att övriga anvisningar följs.

Lärling och handledare ska registreras i BYNs register.

- c Arbetsgivaren ska utse en handledare som har egen kompetens i det aktuella yrket och som ska ta del av handledarinstruktioner från BYN. Handledaren behöver tid för planering och regelbundna uppföljnings-samtal tillsammans med lärlingen.
- d Grundutbildningen examineras dels genom att handledaren/arbets-givaren intygar att lärlingen klarat de av BYN fastställda lärandere-sultaten i utbildningen och dels genom att BYN rapporterar slutförd fackteoretisk utbildning.

Läranderesultat som inte kan uppnås på det aktuella företaget under utbildningstiden kan uppnås genom samverkan med annat kollektiv-avtalsbundet företag eller genom skolförlagd utbildning. I dessa fall ska arbetsgivaren säkerställa att det finns handledare till hands där lärandet sker.

Tiden för grundutbildning kan vara upp till 6 månader för maskinföra-re och upp till 12 månader för övriga yrken. (Anställningsvillkor se §5). I de fall grundutbildningen inte har avslutats inom dessa tidsintervall ska BYN-regionen kontaktas för att diskutera förutsättningar för en förlängd grundutbildning. BYN-regionen avgör, i enlighet med BYNs anvisningar, om kvalificeringstiden påverkas.

- e BYN tillhandahåller till självkostnadspris utbildningsmaterial och stödverktyg till företagen för kvalitetssäkring under grundutbild-ningen. Arbetsgivaren ska bekosta den yrketeoretiska utbildningen i aktuellt yrke och stå för övriga kostnader i samband med grundutbild-ningens genomförande.

I grundutbildningen kan för yrket anpassad skolförlagd utbildning och prov ingå enligt vad som anges i BYNs anvisningar.

För vissa yrken gäller särskilda säkerhetskrav som anges av BYN ge-nom anvisningar.

För maskinförare krävs en godkänd inledande del av grundutbildning-en enligt BYNs anvisningar innan maskinen får föras på arbetsplats.

- f Såväl teoretiska som praktiska utbildningsinslag ska dokumenteras i BYNs register.
- g BYN-regionen ska godkänna det redovisade resultatet av grundutbild-ningen i samband med att kvalificeringstid påbörjas.
- h Anställning av företagslärlingar under 18 år ska normalt inte ske. BYN kan meddela undantag från åldersgränsen.

§ 5 ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR FÖRETAGSLÄRLING UNDER GRUNDUTBILDNING

För anställningen gäller reglerna om anställningsskydd i respektive avtal med de avvikelser som anges i detta avtal.

- a Anställningen av en företagslärling ska vara en tillsvidareanställning. Den kan inledas med provanställning. För lärlingar inom maskinyrken är provanställningen högst 6 månader, för övriga högst 12 månader. Tiden för provanställning påverkas inte av en eventuell förlängning av grundutbildningen.

id provanställning ska BYN-regionen informera berörda parter respektive lokalorganisation om anställningen.
- b För de provanställningar som omfattar tolv månader gäller följande:
 - Om arbetsgivaren avser att ge lärlingen besked om att anställningen ska avbrytas i förtid eller avslutas utan att övergå i en tillsvidareanställning när sex månader av provanställningen har förflutit ska arbetsgivaren skriftligen underrätta lärlingen och informera BYN-regionen om detta minst två månader i förväg.
 - Om grundutbildningen slutförs efter sex månader men före tolv månader övergår provanställningen till en tillsvidareanställning vid denna tidpunkt.
- c För arbetstagare som redan är anställda i ett företag och som erbjuds en lärlingsutbildning gäller inte provanställning enligt ovan.
- d Lönevillkor för företagslärlingar under grundutbildningstiden återfinns i de lönereglerande avtal som träffats mellan parterna.

§ 6 KVALIFICERINGSTID

- a Kvalificeringstiden inleds när grundutbildningen är slutförd.

En företagsspecifik utvecklingsplan ska i samband med kvalificeringstidens inledande upprättas. Av planen ska framgå att kvalificeringstiden genomförs inom det yrke som motsvarar lärlingens grundutbildning. Lärlingen ska erhålla en kopia av utvecklingsplanen. Utvecklingsplanen ska följas upp av arbetstagaren och arbetsgivaren genom regelbundna uppföljningssamtal.

För att tillgodose både arbetstagarens och företagets behov av en bred kompetens ska arbetsgivaren så långt som möjligt tillse att lärlingen under kvalificeringstid erbjuds en bred utveckling med möjlighet att prova på olika arbetsmoment inom yrket.
- b Arbetsgivaren ska utse en person verksam i produktionen, med egen kompetens inom det aktuella yrket, till handledare.

- c Lärlingen och handledaren ska registreras i BYNs register under kvalificeringstiden. Arbetsgivaren ska intyga att lärlingen är anställd i företaget samt att kvalificeringstiden görs inom ramen för det yrke som motsvarar grundutbildningen.

Om anställning avbryts innan kvalificeringstiden fullgjorts eller vid byte av handledare ska arbetsgivaren uppdatera informationen i BYNs register.

- d När kvalificeringstiden har avslutats ska arbetsgivaren utfärda ett intyg som anger följande:
- Arbetsgivarens namn, organisationsnummer och adress samt ansvarig handledare.
 - Anställningens längd
 - Vilka huvudsakliga arbetsuppgifter som lärlingen har haft under kvalificeringstiden.

Intyget överlämnas till lärlingen.

Arbetsgivaren ska också när kvalificeringstiden har slutförts registrera i BYNs register att kvalificeringstiden är fullgjord i enlighet med den företagsspecifika utvecklingsplanen.

BYN-regionen utfärdar yrkesbevis enligt § 8 när den slutförda kvalificeringstiden har rapporterats till BYNs register.

§ 7 KVALIFICERINGSTID – ANSTÄLLNINGSVILLKOR

För anställningen gäller reglerna om anställningsskydd i respektive avtal med de avvikelser som anges i detta avtal.

- a Anställningen under kvalificeringstiden är en tillsvidareanställning som kan inledas med sex månaders provanställning.

Provanställning kan endast tillämpas vid ett tillfälle hos samma arbetsgivare och med samma begränsningar gällande koncern som gäller enligt protokollsanteckning till § 5 a i avtal om anställningsskydd. Vid beräkning av anställningstid enligt koncernregeln inräknas inte tid i praktiktjänst, feriearbete och yrkesorienteringspraktik enligt Ö 3/2017.

Vid provanställning ska BYN-regionen informera berörda parter respektive lokalorganisation om anställningen.

- b Kvalificeringstidens längd är:
- 24 månader för maskinförare och kranförare,
 - 30 månader för håltagare, plattsättare, stenmontör, ställningsbyggare

re, tak- och tätskiktsmontör och undertaksmontör,

- 36 månader för beläggningsarbetare, bergarbetare, betongarbetare, golvläggare, murare, träarbetare och väg- och anläggningsarbetare.

I tiden inkluderas semester, arbetstidsförkortning, helglönedagar och fridagar.

- c Lönevillkor för lärlingar under kvalificeringstiden återfinns i de löne-reglerande kollektivavtal som träffats mellan parterna.
- d Lärlingar tillhör en särskild turordningsenhet och turordnas under respektive yrkesgrupp om inte annat överenskommes mellan arbets-givare och MB-grupp eller om sådan saknas, berörd Byggnads region eller lokal facklig organisation inom Seko.

§ 8 YRKESBEVIS

Yrkesbevis utfärdas av BYN-regionen till den som genomgått och fullgjort en grundläggande yrkesutbildning och genomfört fastställd kvalifice-ringstid enligt detta avtal. Vid särskilda fall kan BYNs kansli eller dess arbetsutskott fatta beslut om utfärdande av yrkesbevis. Yrkesbeviset kan också utfärdas till en person som har genomgått validering gentemot de kvalifikationskrav som gäller för yrket och har relevant arbetserfarenhet motsvarande kvalificeringstiden.

Vid förande av mobil arbetsmaskin på en arbetsplats inom de avtalsom-råden som regleras av BYNs parter fordras yrkesbevis samt nödvändig körkortsbehörighet enligt gällande lag och författning. Särskilda regler gäller för elever/lärlingar under utbildning.

Vilka maskiner som kräver yrkesbevis framgår av BYNs anvisningar.

§ 9 VALIDERING

- a BYN handlägger frågor om *validering* för personer som har en erfaren-het relevant för det aktuella yrket men inte har genomfört en yrkesut-bildning inom BYNs områden.
- b I samband med utbildning som företagslärling kan validering av redan förvärvade läranderesultat ske inom ramen för grundutbildningen.

BYN-regionen kan tillgodoräkna relevant arbetad tid och reducera kvalificeringstiden.

- c Frågor som rör *erkännande* av yrkesutbildningar som har genomförts i ett annat land och som motsvarar något av yrkena inom aktuella avtalsområden hanteras av BYN. I det fall den utländska utbildningen motsvarar en svensk yrkesutbildning ska ett erkännandeintyg utfär-das. Detta intyg motsvarar ett svenskt yrkesbevis.

§ 10 TVISTER

a Förhandlingsordning

Vid tvist om tolkning eller tillämpning av detta avtal tillämpas förhandlingsordningen om lokal och central förhandling i parternas respektive kollektivavtal.

Twister avseende anställningsskydd, lön samt ekonomiskt skadestånd avgörs av Arbetsdomstolen.

Twister avseende tolkning och tillämpning av övriga frågor i detta avtal avgörs av skiljenämnd.

Skiljenämnden har rätt att besluta om allmänt skadestånd vid brott mot bestämmelserna i detta avtal. Skiljenämnden har inte rätt att avgöra frågor om ekonomiskt skadestånd eller att avkorta utbildningstiden.

b Påkallande av skiljeförfarande genom skiljenämnd

Skiljeförfarande påkallas genom skriftlig framställan till berörd motpart av endera parten inom fyra månader efter det att den centrala förhandlingen avslutats.

c Tillsättande av skiljenämnd

Skiljenämnd utses snarast av berörda parter.

d Handläggningen i skiljenämnden

Vid prövningen skall delta lika många ledamöter från vardera arbetsgivar- och arbetstagsidan. Vid lika röstetal tillkallas opartisk ordförande från medlingsinstitutet att delta i ärendets prövning och avgörande. Nämndens beslut är för parterna bindande.

§ 11 SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

a Bestämmelser om yrkesutbildning för dykeriverksamhet regleras i särskilt avtal.

KONTAKTUPPGIFTER PARTER

För kontaktuppgifter till parterna och kompletterande avtals- information hänvisas till organisationernas hemsidor:

ME www.me.se

Seko www.seko.se

SÖKORDSREGISTER

A

adressändring 55
AFA Försäkring 43
anlitande av underentreprenör 89
anmälan om arbetsplats 90
anställningsavtal 12, 40
anställningsskydd 14, 17, 38, 55-56, 78, 80-81, 108-109, 111
anställningstid 18-22, 47-48, 109
anställnings upphörande
- facklig förtroendeman 80
- medarbetare 19-20
anställningsvillkor 11-12, 71, 80, 102, 107-108
anteckningar om övertid 66
arbetsbrist 19-20, 38, 61, 82, 84
arbetsdomstolen 67, 91, 93, 111
arbetsgivarintyg 19
arbetskläder 76
arbetsmiljö 15, 68, 72-74
arbetsoförmåga 54
arbetsplatsanmälan 90
arbetsskyldighet 92
arbetsstyrkan 79
arbetstid 70-79
- bergrum 70-71
- dygnsvila 60, 64
- förskjuten arbetstid 42, 101
- individuell 61-62
- nattvila 61-62, 70
- ordinarie 32, 35-7, 59, 54, 59-62, 64, 70, 79-80, 99
- ordningsregler 14
- veckoarbetstid 41-42, 59-60, 62-63, 71, 101-102
- veckovila 60, 62-65, 70
- ändrad sysselsättningsgrad 48-49
arbetstidens förläggning 61-62
arbetstidens längd 59-61
arbetstidsförkortning (se även särskild arb.tidsförkort.) 32, 36, 60-63, 69-71, 102
arbetstidsnämnd 66-67

asbestexponering 95
avbrott i arbete 79
avflyttning från förättningsorten 53
avlöningsdag 32
avsked 92
avstängning från arbete 59
avtalade turordningsområden 20
avtalets giltighetstid 96
avtalets omfattning 11
avtalspension 95
avvikelse från turordning 20

B

behörighet 12, 110
beredskapsersättning 65
bergrumsarbete 68
- definition 69
- huvudgrupper 68
bergrumstillägg 36, 69, 71, 99
- arbetstidsförläggning 70-71
bilförare 11
bil i tjänsten 57-58
biträde i förhandling 94
bodar 75-76
boendeformer 52
bostad 51-58
- tillfällig bostad 53, 55-56

C

central anläggning 56
centrala parter 75
central förhandling 23, 68, 85, 91, 93, 112
centralt arbetsmiljöråd (MCA) 72

D

dagarbetstid 34-35, 61, 70, 98
dagliga resor 51, 55, 57, 58
definitioner av parter och begrepp 12
drogkontroller och personlig integritet 15
dumperförare 26-27
dusch 52, 75-77
dygnsvila 60, 64

E

egen bil i tjänsten 57
elektroniska övervakningssystem entreprenadkedjor 16
entreprenadkonsortier 95

F

facklig förtroendeman 13, 39, 72, 78-79
fast bostad 53, 55, 57
feriearbete 18, 109
flyttning 56-57
flyttning av fast bostad 56-57
fridagar 37, 54, 62, 100, 110
fri kost och logi 53
frånvaro 32, 37, 41, 44, 54, 66, 100-101
färdskrivare 58
förberedelse och avslutningsarbeten 65
fördelningstal 28, 31-32, 33
föreningsrätt 12
företagsanpassad MB-organisation 95
företagshälsovård 44-45, 73
företagsledningsnivå 72
företrädesrätt 21-22, 83-54, 85-86
förhandlingsordning 22, 25, 66, 86, 93-95, 111
- lönetvist 92
- rättstvist 92
- uppsägning eller avsked 92
förläggning av semester 47
förråd (central anläggning) 55
förrättning 52-54
förrättningstillägg 52, 101
förskjuten arbetstid 42, 101
förskjutning av semesterår och intjänandeår 46
försäkringar 95
föräldrapenning (FPT) 43-44, 95

G

GPS 16
grundlön 24-25, 27, 29-32, 39-40, 46, 54, 97

H

havandeskapslön 43
hemresa 53-58
huvudsemestern 46-47, 39-40
hälsoundersökning 45, 73
hänvisning till övriga avtal 95

I

inarbetning 59
individuell arbetstidsöverenskommelse 59
individuell lönesättning 25, 97
inhyrning av arbetskraft 84
inlåning av arbetskraft 83-83

integritet 15-16
intermittent treskiftgång 60-62
intermittent tvåskiftgång 60-62

K

klimatanläggning 15
kompensationsledighet 34, 62, 64-65, 98
kompensationssaldo 32
koncern 11, 18, 33
kontinuerlig treskiftgång 60-62
kontinuerlig tvåskiftgång 60-62

L

lastbilscentral 89
ledighet
- annan ledighet 65, 80
- facklig förtroendeman 79
- hälsoundersökning 44
- permission 44
- semester 46-50, 101
- tjänstledighet 37, 43, 50, 100
lokala överenskommelser 12
lokal förhandling 13, 29, 85, 91, 92
låsbart utrymme 78
läkarbesök 43
läkarintyg 42, 54
lärling 17-18, 20, 28, 31-32, 103-104, 106-110
lön 30-32
- feriearbetande skolgång 30
- föräldrapenningtillägg 43
- grundlön 24-25, 27, 29-32, 39, 45, 54, 97
- havandeskap 43
- kortvarigt arbete 33, 97
- permittering 39-40, 47, 101
- timlön 33-37, 37, 97-102
- utbetalning 32, 49
- yrkesutbildning 103-112
löneavdrag 32, 37, 43, 50, 100
lönedefinitioner 29
löneform 25, 29
löneperiod 32, 40-41, 55, 79, 97, 100
lönespecifikation 32
lönesystem 25, 32
lönetvist 92
löneutbetalning 43, 49, 97

M

maskincentral 87, 89
maskinförare 28-30, 104, 107, 109
matrum 76
MB-grupp 12-13, 39, 72, 84-85, 110
medbestämmande 14
månadslön 28, 34-38, 41-42, 48-49, 97-98

N

nattarbete 62-63, 102
nattvila 61-62, 70
normtid (FMÖ) 79
nära anhörig 44
nödfallsövertid 66

O

obekväm arbetstid 34-36, 98-99, 101
obetald semester 49
OB-tillägg 35, 61, 62, 99
ogiltigförklaring av uppsägning/avsked 92
ogiltighet av överenskommelse 12
olovlig frånvaro 54
olycksfall 14, 44-45, 54
omklädningsrum 76
ordinarie arbetstid 32, 35-37, 49, 54, 59-65, 70, 79-80, 99
ordningsregler 14
otjänligt väder 38

P

parter vid tvister 94
pauser 64
pension 95
permission 44
permittering 38-40
permitteringslön 39-40, 47, 101
personalutrymmen 75-77
personlig skyddsutrustning 14
preskription 93-94
primär förhandling 87-89
protokoll 91
provanställning 17-18, 32, 108-109

R

raster 59, 64, 70
rehabilitering 15, 73, 95
reparationsarbete 32
reskostnadsersättning 51, 55

rättstvist 67, 86, 91-93
rörlig del 42-48

S

sammanlagd arbetstid 45-46
samråd 13, 18-22, 47, 52, 63, 68, 72-73, 81, 88, 104-105,
semester 46-47, 50, 66
- nyanställda 50
semesterdagar 32, 40, 47-50
semesterersättning 34-36, 40, 46-50, 93, 98-99, 101
semesterförläggning 46-47
semesterlagen 47-48, 50, 93, 101
semesterledighet 40, 46-48, 50
semesterlön 40, 48-50, 101
semesterperiod 40
semesterpermittering 48
semesterstängning 39-40
semestertillägg 47-49
semesterår 46, 48, 93
service på maskiner 32
sidoentreprenör 61
sjukanmälan 42
sjukdom 37, 41-44, 50, 54, 64, 100
sjuklön 37, 40-43, 100-101
skadestånd 22-23, 67, 77, 86, 91-93, 111
skiftarbetstid 59-62
skifttillägg 35, 62, 99, 101
skiljenämnd 26, 85-86, 91, 101
skotvätt 75
skyddsglasögon 15
skyddsombud 72
skyddsskor 14-15
studieledighet 95
städning 11, 77
stöver- och skotvätt 75
säkerhet 15
särskilda lönetillägg 34, 59, 79
särskild arbetstidsförkortning 63, 70-102
säsongsanställning 21-22
säsongarbete 21

T

tidlön 24, 27, 29
tidsbegränsad anställning 17, 19, 92
tillfällig bostad 53, 55-56
tillsvidareanställning 17-18, 22, 83, 83, 106, 108-109
timlön 33-34, 37, 97-102

tjänstledig 37, 43, 50, 100
toalett 52, 75-76
tolkningsföreträdare (FML) 81
traktamente 51-57, 82, 101
treskift 60, 62, 70
trängselavgift 58
turordning 20, 21, 80
turordningsenhet 21, 85, 110
turordningsområde 19-21, 84
tvist 66-67, 84, 91-93, 111
tvåskift 60-62, 70
tvätttrum 76

U

underentreprenad (maskin- och lastbilscentral) 87-89
underentreprenör 78, 87-89
underlag 33, 58

- resekostnader 55
- semester 49, 101
- sjuklön 42, 100
- vägtullar och trängselavgifter 58

uppsägning 19
uppsägningsbesked 19
uppsägningstider 20
utbildning

- arbetsmiljö 73
- yrkesutbildning (gymnasie- ungdoms- och vuxenlärling) 103-111

utgående lön 23-24, 27-29, 31-32, 34, 42, 97-98, 100
utlåning av arbetskraft 82

V

vagnar 75-77
varsel (uppsägning, avsked) 62, 70
veckovila 60, 62-65, 70
vetorätt 88
viss säsong 21, 47
visst arbete 38, 47
viss tid 47
vägtullar och trängselavgifter 58
väntetidsersättning 38, 40, 47

Y

yrkesarbetare 28-31, 106
yrkesbevis 28-29, 88, 103, 105, 109-110
yrkeskategorier 28-29
yrkesutbildning 18, 86, 103-105, 110-111

Å

återintagning (permittering) 38-39

Ö

överdragskläder 14-15

överläggning 33, 50, 80, 81, 83-85

overtidsarbete 34, 38, 61, 65-66, 98

overtidsersättning 34, 59, 98, 122

overtidsjournal 66

overtidsperiod 65

övriga arbetstagare 28-30

Maskinentreprenörerna

Box 1609

111 86 Stockholm

Tel 08-762 70 65

Besöksadress: Storgatan 19, 5 tr

www.me.se

Seko

Box 1105

111 81 Stockholm

Tel 0770-547 900

Besöksadress: Hagagatan 2

www.seko.se

MASKINFÖRARAVTÅLET 2025

Ett kollektivavtal mellan
Maskinentreprenörerna och Seko

www.seko.se
www.me.se

© 2025